

HÁSKÓLI ÍSLANDS

Hugvísindasvið

Kreppatal

Myndlíkingar í dagblöðum á krepputímum

Ritgerð til B.A.-prófs

Álfhildur E. Þorsteinsdóttir

September 2009

Háskóli Íslands
Hugvísindasvið
Íslenska

Kreppatal

Myndlíkingar í dagblöðum á krepputínum

Ritgerð til B.A.-prófs

Álfhildur E. Þorsteinsdóttir
Kt.: 250385-2269

Leiðbeinandi: Þórunn Blöndal
September 2009

Ágrip

Myndlíkingar skipa stóran sess í tungumáli og huga fólks. Þær eru áberandi í fréttbaumfjöllun og athyglisvert er hversu mikið þær eru notaðar í umfjöllun um bankahrunið og kreppuna á Íslandi árið 2008. Hér eru íslensk fréttablöð skoðuð vikuna 7.-13. október með það að markmiði að telja og flokka myndlíkingar í greinum tengdum kreppunni. Þeir flokkar myndlíkinga sem komu oftast fyrir í umfjöllun blaðanna voru flokkur sjávar og sjómennsku, flokkur hernaðar, flokkur elds og hamfara og flokkur veðurs. Umræðuefnið í fréttablöðum umrædda viku einkennist af óstöðugleika, ótta og óöryggi og þar eiga þessir flokkar vel við í lýsingum á ástandinu í þjóðféluginu. Ástæður fyrir notkun myndlíkinga eru ýmsar en þær geta einfaldað flókna hluti, varpað ljósi á ákveðinn hluta viðfangsefnis og með því falið aðra hluta þess. Stjórnsmálamenn nota myndlíkingar mikið í máli sínu og þar sem dagblöð eru að stærstum hluta umfjöllun um stjórnsmál og viðtöl við stjórnsmálamenn þarf ekki að koma á óvart hversu oft myndlíkingar koma fyrir í dagblöðum. Bresk rannsókn á myndlíkingum í tungutaki á erlendum gjaldeyrismörkuðum er áhugaverð í samanburði við umrædda rannsókn og sýnir að þessir flokkar eru ekki einangraðir við íslenskt samfélag heldur eru þeir notaðir víðar um heim til að lýsa svipuðum aðstæðum.

Nokkrir einstaklingar hafa veitt mér góða leiðsögn og ráðgjöf. Sérstakar þakkir fær leiðbeinandi minn, Þórunn Blöndal dósent í málfræði, en hún veitti ætíð skjót svör við öllum þeim spurningum sem brenna á nemanda þegar hann stingur sér í djúpu laugina og skrifar BA-ritgerð. Þá vil ég vil þakka föður mínum, Þorsteini Hjartarsyni, fyrir gagnlegar ábendingar og nákvæman yfirlestur á ritgerðinni. Kolbrún Friðriksdóttir, málfræðingur, fær einnig þakkir fyrir prófarkalestur og málfarsábendingar.

Efnisyfirlit

1. Inngangur	2
2. Myndlíkingar í hugrænum málví sindum	5
2.1 <i>Hugræn málví sindi</i>	5
2.2 <i>Myndhverfar hugsanir</i>	6
2.3 <i>Formgerð myndlíkinga</i>	8
2.4 <i>Kortlagning myndlíkinga</i>	9
2.5 <i>Myndræn málnotkun</i>	10
2.6 <i>Lífskeið myndlíkinga</i>	12
2.7 <i>Myndlíkingar í efnislegum veruleika</i>	14
2.8 <i>Flokkun í hugrænum málví sindum</i>	16
3. Myndlíkingar um kreppu: Rannsókn og niðurstöður	18
3.1 <i>Vinnulag</i>	18
3.2 <i>Niðurstöður</i>	19
3.2.1 <i>Sjór og sjómennska</i>	19
3.2.2 <i>Hernaður</i>	21
3.2.3 <i>Eldur og hamfarir</i>	22
3.2.4 <i>Veður</i>	23
3.2.5 <i>Smærri flokkar</i>	23
3.2.5.1 <i>Byggingar</i>	23
3.2.5.2 <i>Veikindi</i>	24
3.2.5.3 <i>Landbúnaður og lífríki</i>	25
3.2.6 <i>Andstæður</i>	26
3.2.7 <i>Örflokkar</i>	28
3.2.7.1 <i>Trúin</i>	28
3.2.7.2 <i>Farartæki</i>	28
3.2.7.3 <i>Fjárhættuspl</i>	29
3.2.7.4 <i>Veisluhald og áfengi</i>	29
4. Umræður	30
4.1 <i>Myndlíkingar í stjórnmálum</i>	30
4.2 <i>Vangaveltur um flokka rannsóknarinnar</i>	32
4.3 <i>Brimbrettabrun í peningastrumi</i>	35
4.4 <i>Nykrað</i>	37
5. Lokaorð	39
Heimildaskrá	41
Viðauki	43

1. Inngangur

Flestir tengja *myndlíkingar* eflaust við skáldskap og ljóðlist í huga sínum. Samkvæmt þeirri hugsun flokkast myndlíkingar og rannsóknir á þeim helst undir bókmenntafræði. Innan hennar eru myndlíkingar skilgreindar á þann veg að orð og hugtök flytjist frá einu merkingarsviði til annars.¹ Þar er jafnframt gerður greinarmunur á *viðlífingum* og *myndhverfingum*.² Í *viðlífingum* er oft auðveldara að sjá hverju er líkt við hvað því setningin er tengd með samanburðarorði: 'eins og', 'líkt og', 'sem'. Myndhverfingar eru ólíkar að því leyti að nauðsynlegt er að nota eigin túlkun til að skilja merkingu setningarinnar því þar eru ekki samanburðarorð eins og í *viðlífingum*.³ Í bókmenntafræði eru hugtökin *myndliður* og *kenniliður* notuð og samkvæmt því er *myndliður* sá hluti sem ákvarðar myndina en *kenniliður* fyrirbærið sem hún vísar til eða skýrir. Með orðinu *líking* er svo átt við heildina sem skapast af sambandi beggja liða.⁴

Hér á eftir verður fjallað um myndlíkingar í hugrænum málvísindum en þar eru önnur hugtök notuð. Hugræn málvísindi eru ný fræðigrein sem hefur þurft að koma sér upp hugtakaforða en þar hefur verið lögð áhersla á að nota þau orð sem þegar hafa verið mynduð í íslensku, líkt og orðið 'myndliður' hér að ofan.

Myndlíkingar eru síður en svo einangraðar við skáldskap heldur eru þær mikilvægur hluti af hugsunum okkar og tungumáli án þess að við gerum okkur fyllilega grein fyrir því. Þegar fólk les dagblöð til fréttöflunar og afþreyingar tekur það eflaust ekki eftir allri þeirri flóru myndlíkinga sem býr í textanum.

Hér ætla ég að skoða myndlíkingar út frá ýmsum sjónarhornum og leitast verður við að sýna hversu stórt hlutverk myndlíkingar leika í hugsunum okkar og tungumáli. Jafnframt kanna ég notkun myndlíkinga í dagblöðum í kjölfar íslenska bankahrunsins 2008 og þær meginþurningar sem ég mun leitast við að svara í ritgerðinni eru eftirfarandi:

¹ Óskar Ó. Halldórsson 1972: 91

² Hér notast ég við hugtakið *myndlíkingar* í stað *myndhverfinga* sem er stundum notað.

³ Óskar Ó. Halldórsson 1972: 91

⁴ Óskar Ó. Halldórsson 1972: 92

- Hvert er myndliðurinn sóttur í algengustu myndlíkingunum, með öðrum orðum hverju er líkt við hvað, og hver er ástæðan fyrir því?
- Hver er ástæðan fyrir mikilli notkun myndlíkinga í dagblöðum og stjórnmálaumræðu almennt?
- Hvaða áhrif hafa menning og umhverfi á þær myndlíkingar sem eru notaðar?

Það kom mér nokkuð á óvart þegar ég fór að rýna í þetta efni hversu úbreidd notkun myndlíkinga er í dagblaðagreinum og orðræðu stjórnmálamanna. Myndlíkingar af einhverjum toga má finna í nánast öllum greinum dagblaðanna.

Ritgerðin skiptist í fimm kafla og nokkra undirkafla. Í 2. kafla fjalla ég um myndlíkingar í hugrænum málvísindum og það hvernig hugsanir okkar eru myndhverfar í eðli sínu. Bók Lakoff og Johnson (1980), *Metaphors We Live By*, er höfð að leiðarljósi í umfjöllun um myndlíkingar í hugsunum okkar. Þá verður fjallað um formgerð myndlíkinga og hvernig þær eru uppbyggðar. Í þessum kafla verður líka rætt um myndlíkingar og *nafnskipti*. Hvort tveggja flokkast undir myndræna málnotkun sem er beitt þegar bókstafleg málnotkun þykir ekki henta. Því næst er litið yfir 'lífsskeið' myndlíkinga og ólíkar gerðir myndlíkinga eftir því hvar á 'lífsskeiðinu' þær eru staddar. Myndlíkingar í efnislegum veruleika fá sérstaka umfjöllun og þar skiptir manneskjan sem líkamleg vera miklu máli í tungumálinu. Jafnframt verður litið á hvernig málnotkun mótað af menningunni og umhverfi okkar. Loks verður fjallað um flokkun myndlíkinga í hugrænum málvísindum og mikilvægi frummynda í því tilliti. Ég tek dæmi úr rannsókn minni eftir því sem við verður komið og nota þau máli mínu til stuðnings.

Í 3. kafla skoða ég myndlíkingar sem hafa verið algengar í lýsingum á þeim svíptingum sem urðu í íslensku samfélagi haustið 2008 þegar alvarleg fjármálakreppa virtist vera óumflýjanleg staðreynd. Í kaflanum kynni ég algengustu flokka myndlíkinga í dagblöðum í vikunni eftir að ljóst var hversu illa var komið fyrir íslenskri þjóð. Þar að auki skýri ég frá rannsóknaraðferð og kynni niðurstöður rannsóknar minnar. Þá fær hver flokkur sinn kafla og dæmi eru tekin um algengar myndlíkingar sem falla undir þá. Ég fjalla einnig stuttlega um flokka sem eru of litlir til að fá eigin kafla og kalla þá örflokka.

Í 4. kafla verða niðurstöðurnar reifaðar. Þar ber ég þær saman við fræðilega umfjöllun og skoða breska rannsókn til samanburðar. Þar verður jafnframt fjallað um áhrif myndlíkinga í stjórnmálaumræðu og hugtakið *nykrað* fær sérstaka umfjöllun. Lokaorðin og samantekt má svo finna í 5. kafla.

2. Myndlíkingar í hugrænum málví sindum

2.1 Hugræn málví sindi

Rannsóknir á *myndlíkingum* (e. metaphors) falla undir *hugræn málví sindi* (e. cognitive linguistics). Hugræn málví sindi komu fram á sjónarsviðið í kringum 1970 vegna óánægju nokkurra fræðimanna með þær aðferðir sem tíðkuðust við rannsóknir á tungumálinu.⁵ Í nútímmálví sindum, til dæmis í málkunnáttufræði, er því haldið fram að tungumálið sé sjálfstæður hugrænn hæfileiki, aðskilinn frá því sem ekki er málví sindalegt. Í hugrænum málví sindum er hinu gagnstæða haldið á lofti og tungumálið álið nátengt hugrænu atferli okkar og síður en svo sjálfstæður og óháður hæfileiki.⁶

Í hugrænum málví sindum er tungumálið álið raunverulegt sálrænt fyrirbæri jafnframt því að vera tæki til að geyma upplýsingar og vinna úr þeim.⁷ Grundvallaratriðið í hugrænum málví sindum er merkingin í tungumálinu. Merking tengist því hvernig heimurinn er í sífeldri móton og því ekki hægt að hugsa um tungumál sem stöðuga, óbreytanlega formgerð.⁸ Annað lykilatriði í hugrænum málví sindum er að þróun tungumálsins, málnám barna og málnotkun verði best skilin og útskýrð með skírskotun til almennra vitsmuna mannsins.⁹

Hugrænum málví sindum er stundum líkt við hreyfingu því fræðigreinin byggist ekki á sérstakri kenningu. Hugræn málví sindi fela fremur í sér aðferð með svipaðar meginreglur, hugmyndir og ályktanir um tungumálið sem stangast stundum hvor á aðra.¹⁰ Fræðin spanna vítt svið sem erfitt er að skilgreina í stuttu máli vegna fjölbreytileika þeirra. Nú verður litið á hvernig myndlíkingar eru skilgreindar í hugrænum málví sindum og það hvað hugur okkar er að mörgu leyti myndhverfur í eðli sínu.

⁵ Evans og Green 2006: 3

⁶ Croft og Cruse 2004: 1

⁷ Geeraerts 2006: 3

⁸ Geeraerts 2006: 4

⁹ Croft og Cruse 2004: 1

¹⁰ Evans og Green 2006: 3

2.2 Myndhverfar hugsanir

Myndlíkingar eru ekki einungis einkenni á tungumáli manna heldur eru mannlegar hugsanir myndhverfar í eðli sínu. Í hefðbundinni málfræði þykir notkun myndlíkinga gott dæmi um sköpunarmátt tungumálsins. Notkun myndlíkinga er þannig að stórum hluta talin hefðbundin málvísindaleg þekking á orðum og merkingu þeirra. Flestir búa yfir þeim hæfileika að geta sett orð saman en sá hæfileiki skiptir miklu máli í myndlíkingum.¹¹ Lakoff og Johnson hafa ólíkar áherslur í bókinni *Metaphors We Live By* (1980) en þar halda þeir fram að hugur okkar sé myndhverfur í eðli sínu.

Metaphors We Live By er talin vera tímamótabók um myndlíkingar. Þar er fjallað um það hvernig hversdagslíf okkar er gegnsýrt af myndlíkingum og nánast ómögulegt að komast af án þeirra. Myndlíkingar eru þá ekki einungis einkenni á tungumálinu eins og viðtekin skilgreining gefur til kynna heldur eru þær samofnar hugsunum okkar og gjörðum. Hið hefðbundna hugtakakerfi sem snýr bæði að hugsun og hegðun er myndrænt í eðli sínu. Þar af leiðandi fléttast hugur okkar, upplifun og athafnir að mörgu leyti saman í myndlíkingum.¹²

Í *Metaphors We Live By* fjalla Lakoff og Johnson um svokallaðar *hugtakslíkingar* (e. *conceptual metaphors*). Hugtakslíking¹³ er notað um þá gerð myndlíkinga „[...] sem miðar á þennan hugtaksveruleika sem bæði er óhlutbundinn, ómeðvitaður og að baki málinu [...].“¹⁴ Bergljót Kristjánsdóttir lýsir hugtakslíkingum og segir þær vera: „[...] yfirskipuð metafóruhugtök (e. *metaphorical concepts*) sem fella hugsanir manna í ákveðinn farveg og marka þankagang þeirra og tjáningu í ríkum mæli.“¹⁵ Um er að ræða alhæfingu út frá einni almennri myndlíkingu yfir á margar myndlíkingar í tungumálinu. Til dæmis er myndlíkingin TÍMI ER PENINGAR hugtakslíking og

¹¹ Fromkin o.fl. 2006: 184

¹² Lakoff og Johnson 1980:3

¹³ Þýðingu á orðinu *hugtakslíking* sótti ég í greinina *Konuskegg og loðnir bollar* eftir Bergsvein Birgisson. Bergljót Kristjánsdóttir notar þýðinguna *hugarlíking* í grein sinni „*Að lykta úr opinni Nifjakremsdós*“ en hér verður notast við þýðingu Bergsveins, af sömu ástæðum og hann tekur fram í grein sinni. Að hans mati er *hugarlíking* of almennt hugtak því mikilvægt er að halda *hugtakslíkingum* aðskildum frá öðrum myndlíkingum sem á þeim eru byggðar, skáldlegum eða myndrænum. Þetta má sjá í neðanmálgrein í grein Bergsveins á bls. 120.

¹⁴ Bergsveinn Birgisson 2009: 120

¹⁵ Bergljót Kristjánsdóttir 2008: 46

myndlíkingin *Ég eyði of miklum tíma í sjónvarpsgláp¹⁶* flokkast undir þá hugtakslíkingu. Fjölmargar aðrar myndlíkingar flokkast svo undir þessa tilteknu hugtakslíkingu.¹⁷

Lakoff og Johnson (1980) segja kjarna myndlíkinga vera að skilja og upplifa einn hlut um leið og honum er líkt við annan. Til að sýna hvernig myndlíkingar fléttast ómeðvitað inn í hversdagslíf og málfar fólks taka þeir ýmis dæmi um hugtakslíkingar, eitt þeirra er RÖKRÆÐUR ERU STRÍÐ.¹⁸ Þar fjalla þeir um hvað hugtökin ‘rökræður’ og ‘stríð’ eiga sameiginlegt. Við getum unnið eða tapað í rökræðum og oft lítum við á þá persónu sem rökrætt er við sem andstæðing. Við ráðumst á rök hennar og verjum okkar eigin. Við skipuleggjum málflutning okkar og gerum áætlun um hvað við ætlum að segja. Ef okkur finnst erfitt að verja ákveðna hluti finnum við oftast aðra leið til að ráðast til atlögu á ný.¹⁹ Margt af því sem við gerum í rökræðum er að hluta til byggt upp á svipaðan hátt og aðferðir manna í stríði. Lakoff og Johnson sýna dæmi um þetta í talmáli okkar: *Ég hef aldrei unnið hann í rökræðum²⁰* og *Fullyrðingar þínar eru óverjandi.*²¹ Þó ekki sé um líkamlega orustu að ræða í rökræðum þá sýnir munnleg orusta og uppbygging rökræðu líkindin glögglega með árásum, vörn og gagnarásum.²²

¹⁶ Tilbúið dæmi

¹⁷ Hugtakslíkingar eru oft notaðar í *Metaphors We Live By* og þar eru smækkaðir HÁSTAFIR notaðir til að afmarka þær, ég mun framvegis gera slíkt hið sama.

¹⁸ Lakoff og Johnson 1980: 4 / þýðing ÁEP (e. *ARGUMENT IS WAR*)

¹⁹ Lakoff og Johnson 1980: 4

²⁰ Þýðing ÁEP (e. *I've never won an argument with him*)

²¹ Lakoff og Johnson 1980: 4 / þýðing ÁEP (e. *Your claims are indefensible*)

²² Lakoff og Johnson 1980: 4

2.3 Formgerð myndlíkinga

Myndlíking felur í sér sambandið og samanburðinn á milli *myndliðar* (e. source) og *táknmiðs*²³ (e. target). Bókstafleg eða orðrétt merking setningar tilheyrir myndliðnum og sú reynsla sem setningin fjallar um í raun og veru tilheyrir táknmiðinu.²⁴ Til útskýringar mætti nefna eftirfarandi myndlíkingu: *Ráðamenn vígbúast í kreppunni.*²⁵ Hugtakslíkingar sem þarna standa á bakvið eru þá RÁÐAMENN ERU HERMENN og KREPPAN ER STRÍÐ. ‘Ráðamenn’ er þá táknmiðið og ‘hermenn’ myndliðurinn. Ráðamönnum er líkt við hermenn, til einföldunar mætti segja að táknmiðinu sé í raun líkt við myndliðinn og nauðsynlegt er að hugtökin hafi einhverja sameiginlega eiginleika.

Þegar fjallað er um myndlíkingar eru tekin dæmi um heilar setningar:

*Hinn mikli meðbyr sem hefur einkennt íslenskt efnahagslíf.*²⁶

Þótt tekin séu dæmi um heilar setningar beinist athyglin yfirleitt að einu orði í setningunni, í ofangreindu dæmi að orðinu ‘meðbyr’. Í raun er orðið ‘meðbyr’ myndhverft í þessu samhengi á meðan hin orðin eru bókstafleg. Það að kalla heila setningu myndlíkingu, þegar aðeins eitt orðanna er myndhverft, er að fjalla um merkingu setningarinnar sem heildar en ekki um stafsetninguna, hljóðin eða málfræðina.²⁷

²³ Þýðingu á orðunum *myndliður* og *táknmið* sótti ég í grein Bergsveins Birgissonar „Konuskegg og loðnir bollar“.

²⁴ Croft og Cruse 2004: 195

²⁵ DV 2008, 13. okt.: 1 / Þegar tekin eru dæmi úr rannsókninni sem greint er frá hér á eftir eða þegar ég bý til dæmi sjálf, skáletra ég þau og feitletra orð sem eru myndhverf. Þegar ég tek stök orð út úr dæmunum til að fjalla um nánar nota ég einfaldar gæsalappir (‘ ’).

²⁶ DV 2008, 7. okt.: 12

²⁷ Black 1962: 27-28

2.4 Kortlagning myndlíkinga

Orðræða um myndlíkingar hefur þróast gegnum árin og kenning sem nefnist *blöndufræði* (e. *blending theory*)²⁸ er nú mikilvægur þáttur í skilgreiningu á myndlíkingum. Þar er minni áhersla lögð á myndlið og táknið sem aðskilda hluta.

Í blöndufræðum er ekki lengur „eitt skilið gegnum annað“ eins og var hin eldri skilgreining metafóru, heldur sýna blöndufræðin hvernig mannshugurinn er fær um að blanda saman gjörólíkum sviðum án áreynslu til að skapa merkingu og öðlast skilning.²⁹

Sambandið á milli tákniðs og myndliðar er því ekki síður mikilvægt en skilgreining á hugtökunum. Það sem flyst frá myndlið til táknið eru ekki eingöngu eiginleikarnir sem myndliðurinn hefur, heldur formgerðin, öll innri sambönd og rökfræði sem finna má í hugrænu líkani (e. *cognitive model*). Í hugrænum málvísindum hafa þessir flutningar verið kallaðir *kortlagning* (e. *mapping*).³⁰

Svigrúmi kortlagningar³¹ eru í raun settar ákveðnar skorður þar sem samræmis verður að gæta þegar kortlagning á sér stað milli myndliðar og tákniðs. Þessar hömlur koma í veg fyrir að hvers kyns eiginleikar séu yfirfærðir frá myndlið til tákniðs en einnig örva þær þá eiginleika sem mögulegt er að flytja á milli.³² Það er ekki hægt að líkja hverju sem er við hvað sem er því myndliður og táknið verða að eiga eithvað sameiginlegt. Það væri til að mynda erfitt að búa til hugtakslíkinguna ÍSLAND ER STÓLL því þessi hugtök eiga fátt sameiginlegt og ólíklegt að finna megi myndlíkingu sem gæti rökstutt tilvist hennar. Hugtakslíkingin ÍSLAND ER SKIP gengur aftur á móti vel upp þar sem myndliður og táknið eiga ýmislegt sameiginlegt. Sjórinn er óútreiknanlegur og ólgandi og þannig er einmitt ástandið í þjóðfélaginu á krepputínum þar sem óvissan er mikil hjá landsmönnum. Þessi hugtakslíking er algeng í rannsókn minni og dæmi um það er: [...] auðvitað vonuðum við að **þjóðarskútan** gæti haldið áfram fulla ferð á **velferðarsiglingunni**.³³ Þarna er

²⁸ Þýðingu á orðinu *blending theory* sótti ég í grein Bergsveins Birgissonar (2009) „Konuskegg og loðnir bollar“.

²⁹ Bergsveinn Birgisson 2009: 122

³⁰ Ungerer og Schmid 2006: 118

³¹ Þýðing ÁEP (e. *mapping scope*)

³² Ungerer og Schmid 2006: 119

³³ Morgunblaðið 2008, 12. okt.: 22

þjóðinni líkt við áhöfn á skútu og velferðarsiglingin er líf okkar og samfélag þegar allt lék í lyndi í íslensku efnahagslífi. Nú verður fjallað um myndræna málnotkun sem skýrir betur orð mín hér að framan.

2.5 Myndræn málnotkun

Myndlíkingar flokkast undir myndræna málnotkun. Í myndrænni málnotkun notar mælandi tungumálið á myndrænan hátt þegar engin bókstafleg merking virðist hafa sömu áhrif.³⁴ Myndmál fyllir upp í eyður sem eru í bókstaflegum orðaforða okkar. Stundum er erfitt og flókið að lýsa ákveðnum atburðum eða eiginleikum bókstaflega og þá er gripið til myndlíkinga.³⁵ Það felur stundum í sér að stytta málið, fyrirbæri er kallað einu orði og í því felst nákvæm lýsing. Dæmi úr íslensku er nafnorðið ‘taglhnytingur’ en upprunaleg merking orðsins er sú að hestur er bundinn í tagl annars hests. Nútímamerkingin er sú að vera ósjálfstæður fylgismaður, til dæmis í stjórnmmálaflokkni.³⁶ Þetta eina orð felur þá í sér þessa nákvæmu myndrænu merkingu. Þessi myndhverfu orð lífga upp á málið, gera það myndrænna og fjölbreyttara og auka áhrifamátt þess.

Helstu gerðir myndrænnar málnotkunar eru myndlíkingar og *nafnskipti* (e. *metonymy*).³⁷ Meginmunur á myndlíkingum og nafnskiptum er sá að í myndlíkingum er einu fyrirbæri líkt við annað en í nafnskiptum er eitt fyrirbæri látið koma í stað annars. Ef myndlíkingar og nafnskipti eru skoðuð með tilliti til kortlagningar þá er myndlíking kortlagning frá einu svæði til annars en nafnskipti kortlagning innan svæðis.³⁸ Eftirfarandi dæmi um ‘Seðlabanka’ og ‘skjaldarrendur’ skýra þetta nánar.

Í nafnskiptum er tilgangur miðlunar einungis sá að skilgreina tákniðið, ekki að þar séu einhver líkindi eða blöndun á milli.³⁹ Eftirfarandi dæmi sýnir nafnskipti: [...] **Seðlabankinn** tilkynnti að samningur væri í höfn við Rússu.⁴⁰ Við fyrstu sýn mætti

³⁴ Croft og Cruse 2004: 193

³⁵ Black 1962: 32-33

³⁶ Árni Böðvarsson 1996: 1026

³⁷ Croft og Cruse 2004: 193

³⁸ Geeraerts 2006: 12

³⁹ Croft og Cruse 2004:193

⁴⁰ DV 2008, 8. okt.: 14

halda að hér væri um persónugervingu að ræða því það liggar í augum uppi að stofnanir geta ekki tilkynnt eitt eða neitt. Í ofangreindri setningu er Seðlabankinn þó ekki persónugerður því hann er ekki gæddur mannlegum eiginleikum. Við notum hann öllu heldur sem staðgengil um fyrirbæri sem eru honum skyld.⁴¹ Hér er nefnilega átt við þá sem starfa í Seðlabankanum og eru í forsvari fyrir hann. Við erum í rauninni að nota heildina í stað eins hluta hennar en heild og hluti eru skyld fyrirbæri.⁴² Nafnskipti eru algeng í daglegu máli og þá oftast notuð til að einfalda hlutina og stytta málið.

Myndlíking er ólík nafnskiptum að því leyti að hún felur í sér tengsl milli tveggja svæða og í myndlíkingu á sér stað *blöndun* (e. *blending*) þar á milli og *samræmi* (e. *correspondence*).⁴³ Dæmi um myndlíkingu er: *Gordon Brown, forsætisráðherra Bretta, bítur nú í skjaldarrendurnar og hótar Íslendingum öllu illu [...]*.⁴⁴ Þarna er nauðsynlegt að finna einhver líkindi með tákniðinu ‘Gordon Brown’ og myndliðnum ‘víkingur’. Sá sem notaði þessa myndlíkingu hefur litið svo á að eitthvað væri líkt með Gordon Brown og víkingum, eða að aðferðir þeirra líktust á einhvern hátt. Myndlíkingar eru hins vegar alltaf að þróast og breytast og tímabært að huga að lífsskeiði þeirra.

⁴¹ Lakoff og Johnson 1980:35

⁴² Geeraerts 2006: 13

⁴³ Croft og Cruse 2004: 193

⁴⁴ Morgunblaðið 2008, 11. okt.: 36

2.6 Lífsskeið myndlíkinga

Ef fólk vill komast að kjarna myndlíkinga er best að skoða myndlíkingar sem nýlega hafa orðið til. Auðveldara er að rannsaka slíkar myndlíkingar því hefðbundnar myndlíkingar hafa að sumu leyti tapað upprunalegum eiginleikum sínum og skírskotun til hversdagslegs veruleika. Einfaldar og nýjar myndlíkingar má finna í vinsælum bókum, dagblöðum og sjónvarpi.⁴⁵ Íslensk dagblöð eru því kjörinn vettvangur til að finna einfaldar og algengar myndlíkingar.

Greina má nokkur stig í sögu myndlíkinga sem endast, það er ná fótfestu í málinu (e. *durable metaphors*). Fyrsta stigið má segja að sé þegar myndlíking verður til en þá þarf að nota eigin túlkun og getur það stundum leitt til misskilnings ef viðkomandi þekkir illa til þess veruleika sem hún vísar til.⁴⁶ Næsta stig er svo þegar myndlíking nær að festast í sessi í málsamfélaginu með sífelldum endurtekningum og þá breytist oft eðli hennar. Merkingin er þá sniðin að nýju myndlíkingunni og verður um leið fastmótaðri. Jafnframt verður myndlíkingin hluti af orðasafni hugans þannig að með tímanum verður hægt að sækja hana þangað á sama hátt og ýmis bókstafleg hugtök.⁴⁷ Fólk er þó meðvitað um stöðu hennar sem myndlíkingar jafnvel þótt hún sé orðin hluti af orðasafni hugans. Þá getur það auðveldlega rakið slóð hennar og sagt til um uppruna hennar.⁴⁸ Eftirfarandi tilvitnun er ágætt dæmi um slíka myndlíkingu: *Við ákváðum að draga úr skuldsetningu og klæða af okkur þau illviðri sem við kynnum að verða fyrir.*⁴⁹ Hér er auðvelt að gera sér grein fyrir líkingatengslunum og ekki þarf að velkjast í vafa um að hér er á ferðinni myndlíking sem tengist veðri. Í rannsókn minni eru flestar myndlíkingarnar á þessu stigi lífsskeiðsins. Ég minnist þó einnig á nokkrar sem eru lengra komnar í ferlinu en á því stigi hefur tilfinningin fyrir líkindatengslunum dofnað og að lokum getur hún horfið. Myndlíkingarnar eru þá af þeirri gerð sem Lakoff og Johnson (1980:4) leggja mikla áherslu á í bók sinni. Eftirfarandi dæmi sýna myndlíkingar af þessari gerð:

⁴⁵ Croft og Cruse 2004:204

⁴⁶ Croft og Cruse 2004: 204

⁴⁷ Croft og Cruse 2004: 205

⁴⁸ Croft og Cruse 2004:205

⁴⁹ Morgunblaðið 2008, 8. okt.: 14

[...] til að **verja** hagsmuni almennings af hruni banka⁵⁰

[...] eftir að ég **vann** málshöfðunina gegn Hér og Nú.⁵¹

Í þessum setningum er ekki auðséð að um myndlíkingu sé að ræða því sagnirnar sem feitletraðar eru í dæmunum vekja ekki upp hugmynd um stríð þó uppruni þeirra liggi þar. Þær hafa náð fótfestu í tungumálinu í víðara samhengi. Þegar komið er á þetta stig verður myndlíkingin keimlíc bókstaflegri segð og stundum geta eingöngu orðsifjafræðingar eða sagnfræðingar rakið uppruna myndlíkingarinnar. Á ákveðnum tímapunkti í breytingarferlinu getur myndlíkingin orðið svo föst í málinu að fólk byrjar að nota hana í nýjum myndlíkingum.⁵² Þá er í raun um að ræða myndlíkingu í myndlíkingu.

Stundum eru ofangreindar myndlíkingar kallaðar *dauðar myndlíkingar* (e. *dead metaphor*) því þær koma ekki lengur á óvart, spennan milli tákniðs og myndliðar er horfin.⁵³ Skilgreiningin á dauðum myndlíkingum felur í sér að það sem er hvað virkast og mest lifandi í tungumálinu sé það sem er meðvitað. Þetta er umdeilanlegt því í raun eru myndlíkingarnar sem eru virkastar í tungumálinu og mest lifandi, þær myndlíkingar sem eru ómeðvitaðar. Þetta eru þær myndlíkingar sem sumir vilja kalla þær allra mikilvægustu. Ástæðan fyrir því er sú að þessar myndlíkingar eru svo vel varðveisittar í venjunni og svo fastar í hugtakakerfi okkar að við gerum okkur ekki grein fyrir að þær séu myndlíkingar.⁵⁴ Nú verður vikið að myndlíkingum út frá mannlegri upplifun og samfélagi.

⁵⁰ 24 stundir 2008, 8. okt.: 8

⁵¹ 24 stundir 2008, 7. okt.: bls 30

⁵² Croft og Cruse 2004:205

⁵³ Þorleifur Hauksson og Þórir Óskarsson 1994: 158

⁵⁴ Ungerer og Schmid 2006: 117

2.7 Myndlíkingar í efnislegum veruleika

Ásamt því að búa yfir fjölbreytilegri hugarstarfsemi eru manneskjur líkamlegar verur. Líkamlegt eðli mannsins hefur áhrif á það hvernig hann upplifir heiminn og það endurspeglast meðal annars í tungumálinu. Við notum tungumálið til að staðsetja okkur sem líkamlegar verur, við erum til að mynda inni, úti, uppi eða niðri.⁵⁵ Hugtök sem eru okkur mikilvæg eins og tilfinningar, hugmyndir og tíminn eru oft óhlutbundin og óljós og því þurfum við að skilja þau með hjálp annarra hugtaka sem eru skiljanlegri eins og hugmyndir okkar um rými, áttir og hluti. Það leiðir til myndrænna skilgreininga í hugtakakerfi okkar.⁵⁶ Þegar fólk líður á ákveðinn hátt notar það stundum áttir til að lýsa því nánar eins og eftirfarandi dæmi sýna:

*Ég er svo **hátt** uppi*

*Hann er eitthvað **fjarlægur***

*Hann er mér **fremri** í raungreinum⁵⁷*

Rýmislegar myndlíkingar (e. *orientational metaphors*) má rekja til þess að við lifum í líkama sem hefur ýmis einkenni og virkar á ákveðinn hátt í efnislegu umhverfi okkar. Hugtakslíkingarnar ÁNÆGJA ER UPP⁵⁸ og HRYGGÐ ER NIÐUR⁵⁹ sýna hvernig þessar rýmislegu myndlíkingar eru vel fléttar hugsunum okkar. Þessar hugtakslíkingar eru ekki handahófskenndar heldur má rekja þær til líkamlegra eiginleika okkar. Dæmi sem styðja ofangreindar hugtakslíkingar eru: *Ég lyftist upp þegar ég hugsa um hana*⁶⁰ og *Hann er mjög langt niðri þessa dagana*.⁶¹ Ástæður þess að við notum áttir til að lýsa tilfinningum okkar má rekja til líkamsstöðu okkar þegar við upplifum gleði og sorg. Þegar fólk er niðurdregið drúpir það oft höfði og á það til að halla sér fram. Þegar fólk er hamingjusamt er það oft upprétt og ber höfuð hátt.⁶² Þessar

⁵⁵ Geeraerts 2006: 5

⁵⁶ Lakoff og Johnson 1980: 115

⁵⁷ Tilbúin dæmi

⁵⁸ Lakoff og Johnson 1980: 14 / þýðing ÁEP (e. HAPPY IS UP)

⁵⁹ Lakoff og Johnson 1980: 15 / þýðing ÁEP (e. SAD IS DOWN)

⁶⁰ Lakoff og Johnson 1980: 15 / þýðing ÁEP (e. Thinking about her always gives me a lift)

⁶¹ Lakoff og Johnson 1980: 15 / þýðing ÁEP (e. He's really low these days)

⁶² Lakoff og Johnson 1980: 15

myndlíkingar eru því gamlar í orðaforða okkar og sýna hvað myndlíkingar eru samofnar tungumáli okkar og skynjun.

Tungumálið er nátengt því umhverfi sem við búum í. Við tilheyrum ólkum menningarheimum og staða okkar innan samfélagsins er mismunandi. Einkenni samfélagsins og sögu þess má oft finna í tungumálinu.⁶³ Lakoff og Johnson (1980:146) leggja áherslu á mismunandi notkun myndlíkinga eftir menningarheimum en ólkir menningarheimar hafa mismunandi hugtakakerfi. Ennfremur er sérhver menning ofin efnislegum veruleika sem getur verið margbreytilegur, svo sem frumskógar, eyðimerkur, eyjur, fjöll og borgir. Hugtakakerfið verður fyrir áhrifum af því umhverfi sem það hefur þróast í.⁶⁴

Hugtakslíkingin sem fjallað er um í *Metaphors We Live By* (1980:7-8) TÍMI ER PENINGAR⁶⁵ er áhugaverð í þessu samhengi. Þá er talað um tímann eins og um verðmæta eign sé að ræða sem hægt er að nota á sama hátt og peninga.⁶⁶ Tíminn er álitinn takmörkuð auðlind sem við notum meðal annars til að ná fram markmiðum okkar. Vinna okkar er metin í peningum og laun eru greidd í tímakaupi eða mánaðarlaunum sem taka mið af vinnutíma okkar. Við borgum meira fyrir lánin okkar ef við tökkum lengri tíma í að greiða af þeim. Við tölum um að nýta tímann vel, verja honum í eitthvað þarflegt og eyða honum ekki í vitleysu. Ofangreind myndlíking er ekki þekkt í öllum menningarheimum en tengist einkum vestrænum samfélögum.⁶⁷ Hið sama má sjá í þeim flokkum myndlíkinga sem koma oft fram í rannsókn minni, það er að segja flokkar sjómennsku, hamfara og veðurs. Þessir flokkar endurspeglar vel íslenskt samfélag og því ætti ekki að koma á óvart hversu mikið þeir eru notaðir.

Þær myndlíkingar sem við lifum með og sem lifa með okkur, menningarlegar eða persónulegar, eru að hluta til varðveissttar í hefðinni. Menningarlegar myndlíkingar og þau gildi sem þær fela í sér berast áfram með hefðum okkar og samfélagslegum

⁶³ Geeraerts 2006: 5

⁶⁴ Lakoff og Johnson 1980: 146

⁶⁵ Þýðing AEP (e. *TIME IS MONEY*)

⁶⁶ Croft og Cruse 2004: 55

⁶⁷ Lakoff og Johnson 1980: 9

venjum.⁶⁸ Til að mynda eru þeir Íslendingar sem vinna við sjómennsku nú til dags ekki svo margir þrátt fyrir að langstærsti flokkurinn í rannsókn minni tengist þeirri atvinnugrein. Það skýrist eflaust að hluta til af því að þetta var mikilvægasta atvinnugrein þjóðarinnar til margra ára, sjávarmyndlíkingarnar hafa varðveist í hefðinni. Í vestrænum samfélögum hefur ástundun fræða og rannsókna aukist verulega á undanförnum árum og hér í lok þessa kafla fer vel á því að fjalla um flokkun á fræðasviði hugrænna málvísinda.

2.8 Flokkun í hugrænum málvísindum

Viðtekin skýring á hugtakinu *flokkun* (e. *categorization*) er á þá leið að þeir hlutir sem eru í sama flokki hafi sameiginlega eiginleika.⁶⁹ Við notum flokkun í öllu okkar hversdagslífí án þess endilega að taka eftir því. Við flokkum ekki einungis áþreifanleg fyrirbæri eins og fólk, dýr og plöntur heldur einnig óhlutbundin fyrirbæri sem geta verið athafnir, tilfinningar, samskipti og veikindi.⁷⁰ Rannsókn mín snýst að stórum hluta um flokkun og þeir flokkar sem ég skoðaði gegna stóru hlutverki í rannsóknarniðurstöðunum.

Samkvæmt Lakoff (1987:7) og tilvitnum hans er hefðbundin skilgreining á flokkun ekki tæmandi því ef svo væri ætti ákveðinn fulltrúi flokksins ekki að vera betra dæmi um flokkinn en hver annar. Þó er algengast að ákveðnir fulltrúar þyki betri dæmi um flokkinn en aðrir og kallast þeir *frummyndir* (e. *prototypes*) og kenning sem lýtur að þessu kallast *kenning um frummyndir* (e. *prototype theory*).⁷¹ Sjórinn er flokkur sem ég fjalla um í næstu köflum. Þar má finna myndlíkingar sem falla best að þeim flokki og eru því frummyndir þess flokks. Dæmi um það er: [...] *andlegri heilsu þjóðarinnar fer hrakandi með versnandi sjólagi íslensku efnahagsskútunnar*.⁷² Þarna er Íslandi líkt við skip sem er mjög dæmigert fyrir flokkinn 'sjór'. Annað dæmi sem er ekki eins einkennandi fyrir flokkinn, en fellur þó undir hann, er: *Eru menn þessa dagana að*

⁶⁸ Lakoff og Johnson 1980: 234

⁶⁹ Lakoff 1987: 5

⁷⁰ Lakoff 1987: 6

⁷¹ Lakoff 1987: 7 / þýðing ÁEP

⁷² Fréttablaðið 2008, 9. okt.: 25

*draga gullfiska af Íslands miðum?*⁷³ Þetta er nokkurs konar jaðardæmi og ekki dæmigert fyrir flokkinn. Einfaldara dæmi sem Dirk Geeraerts tekur í grein sinni (2006) eru fuglar. Ákveðnar fuglategundir eru dæmigerðari fyrir flokkinn ‘fuglar’ en aðrar, til að mynda kæmi ‘lóa’ vafalaust fyrr upp í hugann en ‘kjúklingur’ eða ‘ugla’ ef við værum beðin um að nefna fugl.

Í þessum kafla hef ég leitast við að útskýra formgerð myndlíkinga, það hvernig mismunandi hlutar myndlíkinga skipta máli sem og sambandið þar á milli. Litið hefur verið á myndræna málnotkun og fjallað um nafnskipti sem má sjá víða í tungumálinu. Lífsskeið myndlíkinga var kynnt til sögunnar og fjallað um einkenni myndlíkinga á hverju stigi. Jafnframt var skoðað hvað myndlíkingar eru samofnar samfélagini og menningunni sem tungumálið þrífst í. Að lokum var litið yfir flokkun og mikilvægi hennar innan hugrænna málvínsinda. Í næsta kafla verða vinnulag og helstu rannsóknarniðurstöður kynntar en myndræn málnotkun í fjölmáliðum fyrst eftir bankahrunið haustið 2008 vakti athygli mína eins og nánar verður fjallað um hér á eftir.

⁷³ Morgunblaðið 2008, 9. okt.: 11

3. Myndlíkingar um kreppu: Rannsókn og niðurstöður

3.1 Vinnulag

Í rannsókninni sem hér verður greint frá skoðaði ég myndlíkingar í íslenskum dagblöðum vikuna 7.–13. október 2008. Ástæðan fyrir því að ég valdi þessa tilteknu viku var sú að þann 6. október flutti Geir H. Haarde, þáverandi forsætisráðherra, ávarp til þjóðarinnar þar sem hann greindi frá því hversu illa væri komið fyrir íslensku þjóðinni og lauk máli sínu með því að biðja Guð að blessta Ísland. Ávarpið vakti mikla athygli og á þeirri stundu var eins og fólk gerði sér fyllilega grein fyrir því að alvarlegir hlutir væru að gerast í þjóðféluginu.

Ég tók eftir því að þetta óvenjulega ástand í samféluginu virtist kalla á myndræna orðræðu á opinberum vettvangi og oft var notast við myndlíkingar sem tengjast sjávarháska og náttúruhamförum. Þess vegna þótti mér tilvalið að skoða vikuna á eftir ávarpi forsætisráðherra og kanna hvaða myndlíkingar voru helst notaðar í fréttum. Ég skoðaði einungis blaðagreinar sem tengdust kreppunni en eins og gefur að skilja var mest allt efni dagblaðanna tileinkað henni á þessu tímabili.

Dagblöðin sem ég skoðaði voru *DV*, *Morgunblaðið*, *Fréttablaðið* og *24 stundir*. Dagblaðið *24 stundir* nær þó eingöngu til 10. október því blaðið lagði upp laupana þann 11. október. Ég flokkaði þær myndlíkingar sem ég fann í blöðunum og ákvað að miða flokkunina við það að viðeigandi myndlíking kæmi að minnsta kosti 30 sinnum fyrir. Ekki er þó hægt að fullyrða að talningin sé hárnákvæm þar sem hún var aðeins gerð einu sinni. Eftir talningu og flokkun bjó ég svo til eina töflu fyrir hvern flokk þar sem algengustu myndlíkingarnar koma fram og má finna töflurnar í viðauka. Þessar töflur notaði ég til að auðvelda mér að draga ályktanir, taka einstök dæmi og fá niðurstöður fyrir flokkana í heild sinni. Þar að auki skoðaði ég áhugaverð dæmi ef mér þótti ástæða til þótt þau fóllu undir tiltekinn flokk.

Ég hef þann háttinn á að hafa töflur fyrir hvern flokk sem sýna hugtakslíkingar sem eru táknaðar með SMAEKKUÐUM HÁSTÖFUM. Til hliðar má finna algengar myndlíkingar sem falla undir þá hugtakslíkingu. Dæmi sem ekki eru í töflu eru skáletruð og

myndhverfa orðið í dæminu er feitletrað. Stök myndhverf nafnorð sem fá sérstaka umfjöllun eru afmörkuð með einföldum gæsalöppum ('').

3.2 Niðurstöður

Hér reifa ég helstu niðurstöður rannsóknar minnar. Fjallað verður um þá flokka myndlíkinga sem voru mest áberandi í dagblöðunum en eftirfarandi tafla sýnir tíðni myndlíkinga í stærstu flokkunum:

Flokkar	Tíðni
Sjór og sjómennska	115
Hernaður	80
Eldur og hamfarir	65
Veður	60

Ég fjalla ekki eingöngu um þessa flokka því síðar í kaflanum verður fjallað um flokka sem komu sjaldnar fyrir en vöktu þó athygli mína, eins og áður sagði. Þeir verða kynntir í sérstakri töflu hér á eftir. Loks verður greint frá örflokkum, þ.e. stökum dænum sem vöktu áhuga minn.

3.2.1 Sjór og sjómennska

Flokkur sjávar er langstærsti flokkurinn í þessari rannsókn. Ég taldi einnig þær myndlíkingar sem almennt tengjast vatni og fá þær því að fljóta með. Hér á eftir notast ég við svipaða aðferð og Lakoff og Johnson (1980) sem áður hefur verið lýst. Vinstra megin er hugtakslíking en dæmi um myndlíkingu sem undir hana fellur hægra megin.

Hugtakslíking	Myndlíking
ÍSLAND ER SKIP	[...] að Ísland sigli hratt í gegnum versta öldurótið. ⁷⁴
ÍSLENSKA RÍKISSTJÓRNIN ER SKIPSÁHÖFN	Málið er að skútan fór inn í brimgarðinn og stýrimaðurinn og skipstjórin lokuðu sig af upp í brú og sögðu að það væri ekkert að. ⁷⁵
KREPPAN ER SJÓR	[...] íslenska þjóðarbúið myndi, ef allt færí á versta veg, sogast með bönkunum inn í brimrótið [...] ⁷⁶

⁷⁴ DV 2008, 10. okt.: 38

⁷⁵ DV 2008, 9. okt.: 11

⁷⁶ Fréttablaðið 2008, 7. okt.: 4

Eins og taflan sýnir er algengt að landinu sé líkt við bát eða skip í sjávarháska. Einnig má finna myndlíkingar þess efnis að þeir sem stýri bátnum, skipstjórarnir og áhöfnin, bregðist rangt við þeim hættum sem steðja að. Yfirvöldum er þá líkt við þá sem stýra skipinu, þar sem skipið er samfélagið sjálft.

Nafnorð eins og 'brimgarður', 'brimrót', 'öldudalur', 'öldurót', 'lífróður', 'sjávarháski' og 'brotsjór' eru sérstaklega áberandi í myndlíkingum tengdum sjó. Þá er kreppunni líkt við ólgusjó og báturinn, íslenska þjóðarskútan, lendir þar í sjávarháska. Einnig eru orð og orðtök sem innihalda nafnorðið 'bátur' mjög áberandi, til dæmis *Ísland er eitt á báti*⁷⁷ og þar er öll þjóðin um borð. 'Skúta' er einnig mikið notað og 'íslenska þjóðarskútan' þá sérstaklega.

Í þeim myndlíkingum sem vísa almennt til vatns eru notaðar sagnir sem tengjast vatni og hreyfingum vatns þegar talað er um hreyfingu á peningum. Peningum eða fjármagni er dælt, það fossar, seytlar eða flæðir. Þá er einnig fjallað um peningaleysi sem þurkk, þurrrkur á markaði þýðir fjárskortur og eftirfarandi dæmi sýnir það: *Nokkrir af stærstu fjárfestingarbönkum heims hafa orðið kreppunni að bráð og lausafé á mörkuðum í raun og veru purrkast upp.*⁷⁸ Þá er talað um 'lausafjárþurrð' eða 'peningaþurrð' og líklegt að þetta megi rekja til náttúrunnar. Gróður þrífst ekki ef of mikill þurrkur er í náttúrunni. Vatn er grundvöllur alls lífs og því ætti ekki að koma á óvart að peningum sé líkt við jarðargróður. Myndlíkingar um sjóinn vísa oftast til einhverrar hættu en þrátt fyrir að hætta geti stafað af sjómennsku og hafinu og myndlíkingar vísi gjarnan til þess þá er næsti flokkur, hernadur, jafnvel enn ógurlegri.

⁷⁷ DV 2008, 7. okt.: 12

⁷⁸ Morgunblaðið 2008, 7. 0kt.: 2

3.2.2 Hernaður

Flokkur hernaðar og líkamlegra átaka kemur næstur í röðinni og þær myndlíkingar sem eru áberandi í þeim flokki einkennast af því að ástandinu er líkt við stríð eða átök, eins og sjá má í töflunni:

Hugtakslíking	Myndlíking
KREPPAN ER STRÍÐ	[...] aðeins með sterkum Sjálfstæðisflokkum undir öruggri forystu hans gæti þjóðin komist heil frá þessum hildarleik . ⁷⁹
RÍKISSTJÓRNIN ER HER	Ráðamenn vígþúast í kreppunni. ⁸⁰
ALMENNINGUR ER HER	Við erum þjóð sem gefst ekki upp þó á móti blási og við munum ná vopnum okkar á nýjan leik. ⁸¹

Kreppunni er oft líkt við stríð eða hernaðarástand. Að sama skapi er ráðamönnum þjóðfélagsins oft líkt við herforingja eða hermenn og eru þeir misjafnlega vígfimir. Hugtakslíkingin RÍKISSTJÓRNIN ER HER hér að ofan sýnir þetta. Hernaðarmyndlíkingar sem hafa þá merkingu að almenningur þurfi að standa saman og verjast andstæðingnum eru einnig algengar. Lýsandi dæmi um þetta er: *Ef einhvern tímann var ástæða til að fylkja liði, þetta raðirnar, þá er það einmitt núna.*⁸² Andstæðingurinn er þá ýmist Bretar, ríkisstjórnin eða ríkjandi ástand.

Nýyrðið ‘útrásarvíkingur’ hefur náð fótfestu í málinu þegar talað er um ákveðinn hóp manna úr viðskiptalífinu. Merking orðsins var upphaflega jákvæð en eftir að kreppan skall á hefur það breyst. Nú felur orðið í sér ákveðna kaldhæðni og má til gamans geta að nýtt sunnlenskt knattspyrnulið í utandeild kallar sig Útrásarvíkingana. Víkjum nú að heitara viðfangsefni.

⁷⁹ DV 2008, 13. okt.: 4

⁸⁰ DV 2008, 13. okt.: 1

⁸¹ Morgunblaðið 2008, 12. okt.: 2

⁸² Fréttablaðið 2008, 12. okt.: 2

3.2.3 Eldur og hamfarir

Myndlíkingar sem tengjast hamförum og eldi komu oft fram í dagblöðunum. Ég fjalla um þessa flokka saman því þeir eru nátengdir en eins og kunnugt er getur eldur oft verið hluti hamfara. Eftirfarandi tafla sýnir vel hvernig þessar myndlíkingar eru notaðar:

Hugtakslíking	Myndlíking
KREPPAN ER NÁTTÚRUHAMFARIR	[...] hamfarirnar sem nú ganga yfir fjármálaheiminn [...] ⁸³
HÁTTSETTIR MENN ERU BRENNUVARGAR	Maðurinn sem kveikti bálið með óvarkárni á erfiðleikatímum er nú aðalmaður í slökkviliðinu. ⁸⁴
ÍSLAND BRENNUR	Á meðan Ísland stendur í ljósum logum [...] ⁸⁵
VELUNNARAR ERU SLÖKKVILIÐIÐ	[...] meðan þess var freistað að slökkva elda sem seðlabankastjóri hafði kveikt. ⁸⁶

Þær myndlíkingar sem tengjast eldi eru fjölbreytilegri en þær sem tengjast hamförum. Myndlíkingar sem tengjast hamförum eru helst þannig að ástandinu er beinlínis líkt við hamfarir, ýmist efnahagslegar eða fjárhagslegar. Einnig er ástandinu líkt við jarðskjálfta eða höggybylgju sem ríður yfir landið, eða heiminn allan. *Petta eru í rauninni jarðskjálftar á alþjóðlegum markaði.*⁸⁷ Aðrar áberandi hamfaralíkingar líkja ástandinu við flóðbylgju og skriðu. Sem dæmi má nefna: *Hvað mun standast flóðbylgju kreppunnar?*⁸⁸

Í þeim líkingum þar sem ástandinu í þjóðféluginu er líkt við eld kemur fram að nauðsynlegt sé að ráða niðurlögum hans. 'Eldsupptök' eru ýmist aðstæður utan úr heimi, seðlabankastjóri eða óreiðumennirnir sem oft eru kallaðir útrásarvíkingar. Þetta eru hinir svokölluðu 'brennuvargar' og eru þeir oft nefndir því niðrandi orði í fréttaumfjöllun. Hverjur tilheyra 'slökkviliðinu' fer eftir mælanda hverju sinni. Oftast er þó talað um 'slökkviliðið' sem þá einstaklinga sem ætla að bæta ástandið eða vinna að víðtækum þjóðfélagsumbótum. Stundum er þó ekki talað um 'brennuvarga' eða sérstök 'eldsupptök' og þar af leiðandi ekki verið að leita sökudólga. Íslenskt

⁸³ DV 2008, 7. okt.: 15

⁸⁴ DV 2008, 9. okt.: 28

⁸⁵ DV 2008, 10. okt.: 4

⁸⁶ Fréttablaðið 2008, 9. okt.: 20

⁸⁷ Morgunblaðið 2008, 9. okt.: 7 (Viðskiptablaðið)

⁸⁸ DV 2008, 7. okt.: 2

efnahagslíf er þá ýmist að brenna, fuðra upp eða það stendur í ljósum logum. Ástandinu er einnig líkt við sinueld og eignir og sparifé fólks fuðra upp. Veðrið er nátengt eldi og hamförum og allt flokkast þetta undir öfl náttúrunnar sem menn fá lítt við ráðið.

3.2.4 Veður

Þær myndlíkingar sem tengjast veðri komu 60 sinnum fyrir. Í þeim myndlíkingum er ástandinu nánast undantekningarlautst líkt við vont veður sem er kallað ýmsum nöfnum: 'fárviðri', 'bylur', 'hríð', 'stormur' eða 'brimskafl'. Önnur algeng myndlíking er 'frost' og ýmislegt getur frosið í kreppunni, til dæmis reikningar eða markaðir. Þegar eitthvað frýs verður það óvirk og ónothæft. Fólk sem á við erfiðleika að stríða út af kreppunni berst við veðrið og eftirfarandi tafla sýnir dæmi um slíkt:

Hugtakslíking	Myndlíking
KREPPAN ER ÓVEÐUR	[...] þann efnahagslega storm sem hefur geisað um heiminn [...] ⁸⁹
Í KREPPUNNI FRÝS	[...] gæta verði að því að ekki verði frost á markaðnum. ⁹⁰

Eins og sjá má eru veður- og hamfaraflokkarnir töluvert minni flokkur en þeir stærstu og hið sama á við um næstu flokka sem eru byggingar, veikindi, landbúnaður og lífríki. Þar af leiðandi er umfjöllun mín um þessa flokka styttri en um stærri flokkana að framan sem hafa meira vægi í rannsókninni.

3.2.5 Smærri flokkar

3.2.5.1 Byggingar

Nú verður litið á þá flokka rannsóknarinnar sem komu sjaldnar fyrir, þ.e. flokka bygginga, veikinda, landbúnaðar og lífríkis. Hér má sjá töflu yfir tíðni þeirra:

Byggingar	40
Lífríkið	34
Veikindi	32
Landbúnaður	30

⁸⁹ DV 2008, 10. okt.: 8

⁹⁰ 24 stundir 2008, 8. okt.: 4

Í flokki bygginga er afleiðingum kreppunnar líkt við byggingu sem hefur hrunið og að nú sé komið að því að byggja hana upp að nýju eða að endurreisa mannvirkið.

Hugtakslíking	Dæmi
SAMFÉLAGIÐ ER BYGGING SEM KREPPAN LAGÐI Í RÚST	[...] fólk krefst þess að þeir stjórnálamenn sem nú stjórna og hafa sýnt að þeir eru ófærir um það, láti aðra um að byggja upp úr rústunum sem blasa við. ⁹¹

Einnig er mikið talað um ‘grunnstoðir’ og ‘undirstöður’ sem haldi öllu uppi og að mikið velti á því hvort þær hrynnji eður ei. Þá er í umræðunni oft lögð áhersla á að styrkja þurfi undirstöður samfélagsins. Sögnin ‘að byggja upp’ er orðin svo föst í íslenskri tungu að fæstir hugsa um byggingu þegar þeir nota hana í öðru samhengi. Sögnin er notuð um ýmsa hluti, til að mynda byggjum við upp þol, sjálfstraust, markaði og atvinnulíf. Þó getur verið að fólk hugsi meira út í þessa byggingamynnlíkingu þegar áhrif kreppunnar koma betur í ljós, meðal annars í formi hálfbyggðra bygginga og íbúðahverfa eins og víða má sjá á höfuðborgarsvæðinu.

3.2.5.2 Veikindi

Flokkur sem inniheldur myndlíkingar sem tengjast veikindum kom 32 sinnum fyrir. Þar er kreppunni líkt við sjúkdóm eða slys sem veldur líkamlegum skaða.

Hugtakslíking	Myndlíking
KREPPAN ER SJÚKDÓMUR	Meinið verður að fara til þess að við getum byggt okkur upp aftur. ⁹²
LAUSNIN VIÐ KREPPUNNI ER LÆKNING	Finnar komust út úr þessum erfiðleikum á ótrúlega skömmum tíma, þannig að lyfseðillinn er til. Nú er bara að framfylgja honum [...] ⁹³
KREPPAN ER SMITSJÚKDÓMUR	[...] hagkerfi heimsins er það opið og tengt innbyrðis milli landa að öll áhrif smitast samstundis frá einu landi til annars. [...] smithættan útúr okkar bankakerfi inn í nálæg lönd ef illa færi væri fyrir hendi. ⁹⁴

‘Niðurskurðarhnífurinn’ er orð sem er þó nokkuð notað og þar er aðgerðinni að skera niður útgjöld líkt við skurðaðgerð. Í því sambandi er hægt benda á pólitísku

⁹¹ Morgunblaðið 2008, 12. okt.: 36

⁹² Morgunblaðið 2008, 13. okt: 21

⁹³ Morgublaðið 2008, 11. okt: 19

⁹⁴ Morgunblaðið 2008, 12. okt: 10-11

umræðu um mikinn niðurskurð í heilbrigðiskerfinu á yfirstandandi ári og um enn meiri niðurskurð í fjárlögum ársins 2010. Þá er kreppan einnig álitin smitandi og áhrif hennar bráðsmitandi. Í því samhengi er löndum eða hagkerfum landa líkt við lífverur sem smita hver aðra.

3.2.5.3 Landbúnaður og lífríki

Þessir tveir flokkar eiga margt sameiginlegt og því vel við hæfi að fjalla um þá saman. Nafnorðið ‘baggi’ eða ‘skuldabaggi’ er víða notað sem myndlíking í flokki landbúnaðar. Einnig er nokkuð um það að sauðkindin sé notuð sem myndliður.

Hugtakslíking	Myndlíking
PENINGASKULD ER ÞUNGUR HEYBAGGI	Við munum, eftir því sem fært er, gera upp okkar skuldabagga [...] ⁹⁵
FÓLK ER SAUÐFÉ	[...] stjórnmálamenn margir hverjir og forseti Íslands hafa jarmað með [...] ⁹⁶

Í DV þann 9. október (2008:28) má finna skemmtilega grein þar sem íslenska sauðkindin er notuð sem myndlíking þegar fjallað er um kreppuna. Þar er talað um hvernig málsögulegur munur á peningum og kindum sé enginn, allt sé þetta fé. Þar er einnig fjallað um hvernig gömlu gildin muni aftur skipta máli og að sauðkindin verði hinn nýi gjaldmiðill. Þá þykir vel við hæfi að þáverandi fjármálaráðherra, Árni Mathiesen, skuli halda embætti sínu þar sem hann er menntaður dýralæknir. Þessi grein sýnir vel hvernig myndlíkingar geta sýnt skoplegar hliðar á málum og kaldhæðnin skín í gegn.

Myndlíkingar sem tengast lífríkinu eru yfirleitt fjölbreyttar. Þar má nefna nafnorðið og myndlíkinguna ‘rót’ sem hefur náð fótfestu í málinu og fólk flokkar oftast ekki sem myndlíkingu. Það er að sjálfsögðu upprunnið í ‘trjárót’ en orðið, og önnur afleidd orð, er notað við ýmis tækifæri í íslensku máli. Annað orð sem tengist lífríkinu og hefur náð fótfestu í málinu er nafnorðið ‘vöxtur’ og sögnin ‘að vaxa’ sem af því er dregin. Þessi orð eru víða notuð og eftirfarandi dæmi sýna það:

⁹⁵ Morgunblaðið 2008, 12. Okt: 10-11

⁹⁶ Morgunblaðið 2008, 12. okt: 10-11

Hugtakslíking	Myndlíking
SKULDIR ERU GRÓÐUR	[...] erfiða skuldastöðu sem af stórum hluta á rætur sínar að rekja til þess að stjórnvöld misstu tökin á gengi krónunnar. ⁹⁷
VIÐSKIPTI ERU GRÓÐUR	Vöxtur íslensks fjármálalífs hefur verið ör [...] ⁹⁸

Flokkur landbúnaðar og lífríkis er fjölbreytilegur eins og sjá má en dæmin eiga það öll sameiginlegt að vera upprunnin í lífríkinu og tengjast náttúrunni á einhvern hátt. Næsti flokkur sker sig úr ofangreindum flokkum að ýmsu leyti en þó fær hann sérstaka umfjöllun hér á meðal annarra flokka.

3.2.6 Andstæður

Flokkur andstæðna vísar ekki til ákveðinna hluta sem svipar saman efnislega eins og flokkarnir hér að ofan gera. Hér flokkaði ég saman þau atriði sem vísa augljóslega til andstæðna, þá sérstaklega rýmislegra andstæðna eins og lýsingarorðanna 'hátt' og 'lágt'. Ég taldi andstæður alls 70 sinnum í umfjöllun um kreppuna. Talningin er, eins og áður hefur komið fram, ekki algjörlega áreiðanleg og það á sérstaklega við um þennan flokk því andstæður eru víðfeðmur flokkur og erfitt að skilgreina hann fullkomlega.

Það er nokkuð snúið að búa til hugtakslíkingar í þessum flokki eins og gert hefur verið hér að framan. Ástæðan er meðal annars sú að lýsingarorðin 'hátt' og 'lágt' hafa mismunandi merkingu eftir því í hvaða samhengi þau eru notuð. Dæmi um slíkt er að 'hátt gengi' er oftast slæmt fyrir einstaklinga en að fá 'há laun' þykir gott fyrir þá. Að sama skapi geta 'háir vextir' verið slæmir ef um er að ræða útlán en ef um innlánsreikninga er að ræða þykir gott að vextirnir séu háir. Því ætla ég að fjalla um einstök dæmi en ekki um flokkinn sem eina heild. Orð sem tákna andstæðurnar hátt og lágt eru alls ráðandi í umfjöllun um gengi, banka, vexti og krónu. Eftirfarandi dæmi sýna það:

Krónan enn í frjálsu falli.⁹⁹

Maður heyrir fréttir af hrunum markaða [...].¹⁰⁰

⁹⁷ DV 2008, 7. okt.: 2

⁹⁸ Morgunblaðið 2008, 9. okt.: 26

⁹⁹ DV 2008, 7. okt.: 2

[...] þetta **háa** gengi muni koma til með að **lækka** [...].¹⁰¹

[...] þessi **djúpa** og alvarlega kreppa [...].¹⁰²

[...] **uppsveiflan** gæti mögulega komið 2010.¹⁰³

Annað andstæðupar sem kom gjarnan fyrir voru lýsingarorðin ‘sterkt’ og ‘veikt’. Orðin eru yfirleitt notuð til að lýsa gengi krónunnar og eftirfarandi dæmi sýna það ágætlega:

*Gengi krónunnar **styrktist** mikið í gærmorgun.*¹⁰⁴

*Veiking krónunnar setji óhjákvæmilega strik í reikninginn [...].*¹⁰⁵

Einnig kom andstæðuparið ‘svart’ og ‘hvítt’ eða ‘bjart’ nokkuð oft fyrir þar sem ‘svart’ táknað slæma hluti og ‘hvítt’ eða ‘bjart’ góða:

*Hlutabréfamarkaðir um heim allan náðu sér nokkuð á strik eftir **svartan** mánudag [...].*¹⁰⁶

*Til lengri tíma litið held ég að við eigum **bjarta** tíma framundan.*¹⁰⁷

Eins og sjá má hefur þessi flokkur rannsóknarinnar nokkra sérstöðu en nú verður fjallað um aðra slíka og enn minni flokka.

¹⁰⁰ Fréttablaðið 2008, 10. okt.: 8

¹⁰¹ DV 2008, 8. okt.: 8

¹⁰² Fréttablaðið 2008, 11. okt., 12

¹⁰³ Morgunblaðið 2008, 7. okt.: 7

¹⁰⁴ DV 2008, 8. okt., bls. 3

¹⁰⁵ Morgunblaðið 2008, 9. okt.: 18

¹⁰⁶ Fréttablaðið 2008, 8. okt.: 8

¹⁰⁷ Fréttablaðið 2008, 11. okt.: 18

3.2.7 Örflokkar

Í lokin vil ég minnast stuttlegra á þá flokka sem voru of litlir til að geta talist heildstæðir flokkar þar sem þeir komu einungis 20 sinnum fyrir eða sjaldnar. Þetta eru flokkar trúarmyndlíkinga, farartækjamyndlíkinga, spilamyndlíkinga og veislumyndlíkinga. Hér set ég fram eitt dæmi úr hverjum örflokki og stutta lýsingu á þeim.

3.2.7.1 Trúin

Fyrst er tekið dæmi af myndlíkingum tengdum kristinni trú. Dæmið hér í töflunni þótti mér sérstaklega áhugavert þar sem sjómenn tilheyra stærsta flokknum í rannsókninni.

Hugtakslíking	Myndlíking
SJÓMAÐUR ER FRELSARI	Upprisa sjómannsins ¹⁰⁸

Hér er sjómanninum líkt við Jesú Krist og sterkt trúarleg tilvísun er í myndlíkingunni. Upprisan merkir þá í raun að sjómönnum gangi betur nú í kreppunni en í góðærinu og að þeir hafi fengið uppreisn æru. Jafnframt muni þeir eiga mikinn þátt í endurreisnarstarfi þjóðfélagsins.

3.2.7.2 Farartæki

Næst er fjallað um hvernig atvinnulífinu er líkt við farartæki. Farartækið þarf að komast áfram til að samfélagið komist í gegnum erfiðleikana.

Hugtakslíking	Myndlíking
ATVINNULÍFIÐ ER VAGN	Íslendingar munu komast í gegnum þetta með því að halda hjólum atvinnulífsins gangandi. ¹⁰⁹

Þessi myndlíking er nokkuð algeng í fjöldi laumfjöllun og kom alls 10 sinnum fyrir. Atvinnulífinu er þá líkt við vagn eða vél sem er háð því að hjólin snúist. Hestur getur til að mynda ekki dregið vagninn ef annað vagnhjólið er brotið.

¹⁰⁸ Morgunblaðið 2008, 9. okt.: 10 (Viðskiptablaðið)

¹⁰⁹ Morgunblaðið 2008, 7. okt.: 4

3.2.7.3 Fjárhættuspil

Það kemur oft fram í umfjöllun fjölmiðla að ein helsta orsök kreppunnar séu áhættusöm viðskipti og því er líking við spil viðeigandi.

Hugtakslíking	Myndlíking
KREPPAN ER TAPAD SPIL	[...] dæmigert að þegar strákarnir hafa spilað rassinn úr buxunum komi það í hlut konunnar að hreinsa til. ¹¹⁰

Hér er kreppunni og bankahruninu líkt við spil sem hefur tapast og í rauninni er um fjárhættuspil að ræða. Góðærinu er einnig líkt við spilaborg sem hefur hrunið og **Spilaborgin Icesave**¹¹¹ er kannski skýrasta dæmið um slíkt hrún.

3.2.7.4 Veisluhald og áfengi

Það að Íslendingar hafi verið í veisu og að fyllerfið hafi verið mikið er myndlíking sem má sjá nokkuð oft í umfjöllun fjölmiðla.

Hugtakslíking	Myndlíking
GÓÐÆRIÐ ER VEISLA	Veislunni er lokið hjá Íslandi, eyjunni sem reyndi að kaupa heiminn. ¹¹²
GÓÐÆRIÐ ER FYLLERÍ	[...] við erum bara búin að vera á eyðslufylleri [...] . ¹¹³

Hér er góðærinu líkt við 'veisu' þar sem Ísland er í hlutverki 'gestgjafans'. 'Veisla' felur í sér skemmtun og gleði, jafnvel kæruleysi, enda er þessi myndlíking nokkuð oft notuð. Orðið 'partí' var einnig notað í þessu samhengi og 'fyllerí' er að sama skapi algeng myndlíking.

Hér að framan hef ég sett fram helstu niðurstöður sem sýna meðal annars flokka myndlíkinga og dæmi til skýringar. Í næsta kafla er hins vegar rýnt í flokkana sjálfa og vöngum velt yfir því hvað helst geti skýrt mikla notkun myndlíkinga í fjölmiðlaumræðunni í fyrstu vikunni eftir íslenska bankahrunið. Niðurstöður mínar hafa vakið upp ýmsar spurningar og í næsta kafla ætla ég að ræða þær og leita svara við þeim.

¹¹⁰ Fréttablaðið 2008, 11. okt.: 24

¹¹¹ Morgunblaðið 2008, 13. okt.: 20

¹¹² DV 2008, 7. okt.: 12

¹¹³ 24 stundir 2008, 7. okt.: 9

4. Umræður

4.1 Myndlíkingar í stjórnálum

Í rannsókninni skoðaði ég, eins og áður hefur komið fram, greinar í íslenskum dagblöðum vikuna eftir hið umtalaða bankahrun. Þar eru stjórnál yfirleitt í brennidepli og beinar tilvísanir í orð stjórnálamanna því algeng sjón. Orðræða stjórnálamanna er rík af myndlíkingum.¹¹⁴ Ýmsar ástæður geta verið fyrir því en ein þeirra er sú að myndmál er afar áhrifarík aðferð til að móta og stýra afstöðu lesenda eða áheyrenda og lýsa veruleikanum.¹¹⁵ Myndræn málnotkun getur jafnframt gripið athygli fólks frekar en hin bókstaflega og vakið upp hugmyndir um ný hugtök.¹¹⁶ Notkun myndlíkinga snýst oft um hlutdrægt val á milli þess sem við viljum sýna og þess sem við viljum ekki sýna. Einungis ákveðinn hluti veruleikans er til sýnis og það er sá hluti sem athyglinni er ætlað að beinast að.¹¹⁷ Þannig tekst fólk stundum að fela þá hluta sem því hentar og það er einmitt það sem stjórnálamenn eru oft sakaðir um að gera.

Málskrúð (e. *rhetoric*) stjórnálamanna hefur væntanlega þann tilgang að sannfæra aðra um ágæti eigin skoðana. Með öðrum orðum, að stjórna almenningu eða fá fólk til fylgilags við sig. Af þessum sökum eru tilfinningaleg áhrif myndlíkinga í stjórnálum jafnvel mikilvægari en skýringargildi þeirra.¹¹⁸ Þær myndlíkingar sem stjórnálamenn nota mikið eru yfirleitt einfaldar og hafa sterkt tilfinningaleg áhrif.¹¹⁹ Oft er Íslandi líkt við sjúkling og eftirfarandi dæmi er tekið í bók Ungerer og Schmid: ATVINNULEYSI ER SMITSJÚKDÓMUR¹²⁰ Þetta dæmi er í samræmi við það sem ég rakst á í rannsókn minni og eitt er tekið hér til samanburðar: [...] *smithættan útúr okkar bankakerfi inn í nálæg lönd* [...].¹²¹ Hugtakslíkingin sem þarna liggur á bak við er þá KREPPA ER SMITSJÚKDÓMUR. Með þessu er ef til vill verið að gera vandamál í

¹¹⁴ Ungerer og Schmid 2006: 150

¹¹⁵ Þorleifur Hauksson og Þórir Óskarsson 1994: 119

¹¹⁶ Croft og Cruse 2004: 193

¹¹⁷ Þorleifur Hauksson og Þórir Óskarsson 1994: 119

¹¹⁸ Ungerer og Schmid 2006: 150

¹¹⁹ Ungerer og Schmid 2006: 150

¹²⁰ Ungerer og Schmid 2006: 150 / þýðing ÁEP (e. *unemployment is a contagious disease*)

¹²¹ Morgunblaðið 2008, 12. okt.: 10-11

efnahagslífinu að einhverju óviðráðanlegu og hættulegu og jafnframt einhverju sem menn hafa litla stjórн á.

Stjórnámamenn nota stundum myndlíkingar til að fela það sem þeir eru í raun og veru að tala um. Hugtakslíkingin RÍKIÐ ER PERSÓNA virðist saklaus en er varasöm þegar betur er að gáð.¹²² Með því að nota þessa myndlíkingu er ríkinu líkt við manneskju sem á heimili, nágranna, vini og óvini. Í myndlíkingunni kemur ekki fram sá margbreytileiki sem er til staðar innan þjóðríkis, né heldur það stóra hlutverk sem trúarhópar, stjórnámálflokkar og stórfyrirtæki gegna í hverju ríki. Með myndlíkingunni er sú krafa gerð réttmæt að sameiginlegir hagsmunir séu alltaf í húfi fyrir ríkið og bitnar það oftar en ekki á minnihlutahópum.¹²³ Dæmi um hugtakslíkinguna RÍKIÐ ER PERSÓNA má finna í rannsókn minni: [...] *bankarnir eru of stór biti fyrir íslenska ríkið*.¹²⁴ Þar er íslenska ríkið gert að persónu sem getur ekki sporðrennt bönkunum, þeir eru of stór biti. Með því að gæða íslenska ríkið þessum eiginleikum gæti fólk fengið ákveðna samúð með því sem persónu.

Þau áhrif sem notkun myndlíkinga getur haft eru oft neikvæð og villandi. Það styrkir enn fremur það viðhorf að myndlíkingar séu áhrifamiklar í tungumálinu og notaðar í margvíslegum tilgangi. Þær hjálpa okkur að skipuleggja hugsunina, þ.e. að skilja flókin viðfangsefni í náttúrunni og samfélaginu í gegnum einföld hugtök.¹²⁵

¹²² Ungerer og Schmid 2006: 152 / þýðing ÁEP (*e. THE STATE IS A (SINGLE) PERSON*)

¹²³ Ungerer og Schmid 2006: 152

¹²⁴ 24 stundir 2008, 7. okt.: 1

¹²⁵ Ungerer og Schmid 2006: 153

4.2 Vangaveltur um flokka rannsóknarinnar

Stóru flokkarnir í rannsókn minni voru, eins og áður hefur komið fram, flokkur sjávar og sjómennsku, flokkur veðurs og flokkur elds og hamfara. Það vakti nokkra undrun hversu sjaldan flokkur landbúnaðar kom fyrir í dagblöðnum og segir það kannski eitthvað til um þær breytingar sem hafa orðið í samféluginu á undanförnum árum. Þrátt fyrir að vægi landbúnaðar hafi minnkað hefur sú atvinnugrein fylgt Íslendingum frá landnámi og áður hefur komið fram að menning, umhverfi og saga skipti miklu máli í notkun myndlíkinga. Það sést á þeim fjölda myndhverfðra orðtaka sem lifa góðu lífi í íslensku en hafa mörg hver misst tengsl sín við upprunann. Dæmi um það má finna í dagblöðum vikuna 7.-13. október 2008: [...] *það sem hafi riðið baggamuninn um nauðsyn yfirtöku FME [...]*.¹²⁶

Þrátt fyrir að erfitt sé að skýra af hverju landbúnaðarlíkingar eru lítið notaðar get ég mér þess til að það sé einkum vegna þess hve ólíkur myndliðurinn er í landbúnaði í samanburði við stærstu flokka rannsóknarinnar. Ef við tökum sjómennsku til samanburðar þá fylgja henni erfiðar og hættulegar aðstæður, þar sem sjórinn er óútreiknanlegur og duttlungafullur. Landbúnaður er hins vegar öruggari og stöðugri atvinnuvegur þar sem hættunar eru ekki eins miklar. Umfjöllunarefnið vikuna 7.-13. október einkennist af óstöðugleika, ótta og óöryggi. Þar eiga sjómennsku-, veður- og hamfaralíkingar betur við en landbúnaðarlíkingar, aðallega vegna þess hvernig myndliðurinn er. Þótt veðrið sé óvissubáttur í landbúnaði, sem getur til dæmis haft áhrif á heyskap, þá er það síður spurning um líf og dauða eins og getur verið raunin á sjónum. Umhverfi landbúnaðar, sem einkum er ræktað land og útjörð, býr ekki yfir sömu spennu og óstöðugleika og sjórinn eða veðrið. Því má ætla að helsti tilgangur þess að stjórnmalamenn og fréttamenn sækja myndliði sína frekar í sjóinn, veðrið, eld eða hamfarir sé sa að fá fólk til að líta á ástandið sem eitthvað óviðráðanlegt.

Að sama skapi kom það mér nokkuð á óvart hversu stór flokkur hernaðar er í rannsókninni, þar sem Íslendingar eru ekki hernaðarþjóð. Eins og í landbúnaðarlíkingum skiptir eðli myndliðar líklega mestu máli. Í stríði býr fólk við mikinn ótta og óöryggi og því á myndliðurinn, hernaður, vel við. Þrátt fyrir að

¹²⁶ Morgunblaðið 2008, 10. okt.: 2

menning og umhverfi skipti miklu máli í notkun myndlíkinga þá virðast þessi atriði ekki hafa allt að segja í niðurstöðum mínum. Þar skipta þær aðstæður sem fjallað er um meira máli, þ.e. tákniðið, sem í þessu tilviki er kreppan í dag. Tákniðið felur í sér óöryggi, óstöðugleika og ótta. Þess vegna verður myndliður fyrir valinu sem hefur svipaða eiginleika.

Fólk hefur eflaust veitt því athygli hversu mikið myndlíkingar eru notaðar í daglegri umræðu kreppunnar. Í *Morgunblaðinu* má finna grein þar sem greinarhöfundur er augljóslega orðinn þreyttur á myndlíkingum kreppunnar og kemur það fram í eftirfarandi tilvitnun: „[...] klisjubanki úr sjómannamáli með öllum sínum brimsköflum, brimgörðum, ölduróti, ágjöf, broti, karl í brúnni, áhöfn á dekki.“¹²⁷ Annar greinarhöfundur í *Fréttablaðinu* sér björtu hliðarnar á notkun myndlíkinga í umræðunni og segir: „[...] Skáldlegar myndlíkingar um ástandið eru á hvers manns vörum, einkum tengdar sjósókn og brunavörnum. Orð eru dýrari en brauð. Við sem ekki kunnum að hamstra efnisleg gæði getum að minnsta kosti birgt okkur upp af orðaforða til vetrarins.“¹²⁸

Ég minntist á myndlíkinguna ‘þjóðarskútan’ sem kemur oft fram í flokki sjávar. Í *Íslenskri stílfræði* er einmitt fjallað um þessa þjóðarskútu og því er ljóst að hún er ekki ný af nálinni í þjóðmálaumfjöllun. Þjóðin er þá skipshöfn á sama báti og samheldni er mikilvæg ef ekki á illa að fara. Áföllin sem dynja á skútunni eru eins konar náttúruhamfarir og viðbrögðin eru mikilvæg, samstilt á tak allra og styrk stjórn.¹²⁹ Veðrið og sjórinn eru nátengd fyrirbæri því allar aðstæður á sjónum eru háðar veðrinu. Því þarf það ekki að koma neinum á óvart að flokkur veðurs sé veigamikill flokkur í myndlíkingum íslenskra dagblaða. Miðað við þann tíma sem Íslendingar eyða í umræður um veðrið væri óeðlilegt ef þessi flokkur væri ekki hér til staðar. Myndliðurinn ‘veður’ hæfir einnig vel þar sem veðrið er óútreiknanlegt, óviðráðanlegt og stundum ógnvænlegt. Annar myndliður sem býr yfir svipuðum eiginleikum er ‘veikindi’.

¹²⁷ Morgunblaðið 2008, 11. okt.: 2 (Lesbók)

¹²⁸ Fréttablaðið 2008, 8. okt.: baksíða (Bakþankar)

¹²⁹ Þorleifur Hauksson og Þórir Óskarsson 1994: 119

Að tala um tiltekið ástand eða aðstæður í samfélaginu sem veikindi eða mein er einföld og áhrifamikil myndlíking sem er notuð í stjórnmálaumræðu víða um heim. Í Persaflóastríðinu notuðu hershöfðingjar sama orðið yfir skotmörk í loftárásunum og notað er yfir 'skurðaðgerðir'.¹³⁰ Með því að líkja árásunum við skurðaðgerð beindu þeir athygli áhorfenda frá raunveruleikanum sem fól í sér sprengjur, limleestingar og dauða. Þess í stað líktu þeir sjálfum sér við skurðlækna sem bjarga lífi og fjarlægja hættuleg mein.¹³¹ Svipað er uppi á teningnum í niðurstöðum rannsóknar minnar og áhugavert í þessu samhengi að skoða grein eftir Ingibjörgu Sólrúnu Gísladóttur, páverandi utanríkisráðherra, í *Morgunblaðinu*.¹³² Í þeirri grein líkir hún ástandinu við uppskurð:

[...] það er ekki hægt að komast á réttan kjöl aftur án umtalsverðra inngrípa þar sem mein eru skorin burt. Það getur leitt af sér tímabundna vanlíðan, dregið úr virkni hins daglega lífs og sett okkur ýmsar erfiðar skorður en þegar allt er um garð gengið erum við betur sett eftir en áður en meinið var skorið. Meinið verður að fara til þess að við getum byggt okkur upp aftur.¹³³

Þetta dæmi felur ekki í sér jafn alvarlega hluti og ofangreint dæmi úr Persaflóastríðinu en vafalaust varpar það ljósi á ákveðin atriði, á meðan það felur önnur.

¹³⁰ Þorleifur Hauksson og Þórir Óskarsson 1994: 119 / þýðing ÁEP (e. *surgical operations*)

¹³¹ Þorleifur Hauksson og Þórir Óskarsson 1994: 119

¹³² Morgunblaðið 2008, 13. okt.: 21

¹³³ Morgunblaðið 2008, 13. okt.: 21

4.3 Brimbrettabrun í peningastráumi

Þessi fyrirsögn er ekki úr lausu lofti gripin heldur er þetta þýðing á heiti greinar sem er til umfjöllunar í þessum kafla (*Surfing the money tides*). Hún fjallar um breska rannsókn sem gerð var árið 2004 á myndlíkingum í tungutaki á erlendum gjaldeyrismörkuðum.¹³⁴ Greinin er áhugaverð með tilliti til minnar rannsóknar og ofangreindrar umfjöllunar.¹³⁵ Þar fjalla höfundar um mikilvægi myndlíkinga í hugsunum þeirra sem starfa á markaði. Niðurstöður bresku rannsóknarinnar benda til þess að skilningur þátttakenda snúist í meginatriðum um sjö myndlíkingar: markaðinn sem markaðstorg, sem vél, sem fjárhættuspíl, sem íþróttakappleik, sem stríð, sem lífveru og sem haf.¹³⁶ Í þessari upptalningu má finna stærstu flokkana í rannsókn minni sem eru sjór og stríð. Hinir flokkarnir eru að sumu leyti sambærilegir við örflokkana í minni rannsókn sem eru fjárhættuspíl og lífverur.

Myndlíkingar eru mikilvægar til að skilja erlendan gjaldeyrismarkað, bæði hvað varðar ákvarðanatöku og það hvernig þátttakendur skilgreina hlutverk sitt á markaðnum.¹³⁷ Í bresku rannsókninni er notast við kenningar Lakoff og dæmi tekin um stríðslíkingar. Þar þykir eðlilegt að tala um stríð¹³⁸ milli kaupenda og seljenda eða það að upplýsingar dynji¹³⁹ á fólk. Þar er fjallað um hugtakslíkinguna VIÐSKIPTI ERU STRÍÐ¹⁴⁰ og er hún sambærileg við hugtakslíkingu í niðurstöðum mínum: KREPPAN ER STRÍÐ. Dæmi sem tekin eru í greininni: *gjaldmiðlar verða fyrir árás*¹⁴¹ eru að vissu leyti sambærileg við dæmi úr minni rannsókn: *Prátt fyrir alla bjartsýnina kom loksns að því að gengið réðist á mig [...]*¹⁴² Greinarhöfundar benda á að hugtakslíkingin MARKAÐURINN ER STRÍÐ sé ógnandi og gefi til kynna að viðskipti séu spurning um líf eða dauða og ef þú ert veikburða áttu ekki möguleika á að lifa af.¹⁴³ Þetta er mikilvægt

¹³⁴ Greinin er eftir Oberlechner, Slunecko og Kronberger 2004. Hún kallast: *Surfing the money tides / þýðing ÁEP (e. foreign exchange market)*

¹³⁵ Greinin er eftir Oberlechner, Slunecko og Kronberger 2004. Hún kallast: *Surfing the money tides*.

¹³⁶ Oberlechner o.fl. 2004: 1

¹³⁷ Oberlechner o.fl. 2004: 3

¹³⁸ Þýðing ÁEP (e. battle)

¹³⁹ Þýðing ÁEP (e. bombarded)

¹⁴⁰ Þýðing ÁEP / e. TRADING IS WAR

¹⁴¹ Oberlechner o.fl. 2004: 12 / þýðing ÁEP (e. currencies come under attack)

¹⁴² Fréttablaðið 2008, 11. okt., baksíða (*Bakbankar*)

¹⁴³ Oberlechner o.fl. 2004: 12

atriði ef litið er til rannsóknar minnar, hugtakslíkingin KREPPAN ER STRÍÐ hefur eflaust svipuð áhrif. Fólk hræðist kreppuna og lítur hana alvarlegum augum.

Í bresku rannsókninni er einnig fjallað um hugtakslíkinguna MARKAÐURINN ER HAF og er hún sambærileg hugtakslíkingunni KREPPAN ER SJÓR sem ég fjallaði um í niðurstöðukaflanum. Markaðurinn sem haf er ófyrirsjáanlegur, hann getur verið lygn eða ólgandi.¹⁴⁴ Í sjónum verður fólk að berast með straumnum og erfitt er að hafa stjórн á aðstæðum. Hugtök eins og 'flæði', 'flot' og 'straumur' eru mikilvæg þar sem markaðurinn er á hreyfingu, rétt eins og sjórinn. Það sama kom fram í rannsóknarniðurstöðum mínum þar sem algengt er að sjá svipuð orð notuð til að lýsa hreyfingum fjármagns.

Fram kemur í bresku rannsókninni að höggbylgjur¹⁴⁵ í einu landi berist fljótt og örugglega um víða veröld.¹⁴⁶ Þetta er sambærilegt við dæmi úr hamfaraflokki sem ég hef fjallað um. Eftirfarandi dæmi kemur þaðan: *Þetta eru í rauninni jarðskjálftar á alþjóðlegum markaði.*¹⁴⁷ Þarna eru skilaboðin þau að áhrifa gæti um allan heim vegna hins erfiða ástands.

Breska rannsóknin er ólík minni rannsókn að því leyti að hún felur í sér viðtöl við starfsmenn markaðsins þar sem þeir voru beðnir að nota þær myndlíkingar sem þeim fannst eiga vel við markaðinn. Sú rannsókn er því eigindleg á meðan mín er nær megindlegri rannsókn þar sem um er að ræða talningu og flokkun í dagblaðatextum. Þessar rannsóknir snúast þó að miklu leyti um það sama því þær myndlíkingar sem fólk notar í viðtölum og dagblaðatextum eru allar sprottnar úr hugsunum þeirra. Því er rannsókn mín einhvers konar blanda af eigindlegum- og megindlegum rannsóknum.

¹⁴⁴ Oberlechner o.fl. 2004: 14-15

¹⁴⁵ Þýðing ÁEP (e. shock waves)

¹⁴⁶ Oberlechner o.fl. 2004: 14-15

¹⁴⁷ Morgunblaðið 2008, 9. okt.: 7 (Viðskiptablaðið)

4.4 Nykrað

Það vakti athygli mína hversu nykraður textinn í dagblöðunum var oft og tíðum. Hugtakið *nykrað* er notað um það þegar myndmál um sama hlutinn er ósamrýmanlegt.¹⁴⁸ Snorri Sturluson skýrir frá þessu í Háttatali¹⁴⁹ og þar segir að myndmál sem notað er í vísu skuli haldast út alla vísuna. Ef til að mynda sverði er líkt við orm og síðar fisk eða vönd kallast það nykrað, „ok þykkir þat spilla“.¹⁵⁰ Þegar þetta er sett í samhengi við hugtakslíkingafræðin er merkingin sú að halda skuli samsvörun milli myndliðar og tákniðs út alla vísuna.¹⁵¹ Skáldskapur átti á þeim tíma að vera fyrirsjánlegur og fylgja ákveðnum reglum. Þetta snerist líklega um ótta við hið óþekkta og villta þar sem hið klassískra var í hávegum haft. Nykrað lýsir því hvernig „myndmál, líkingar og nýsköpun líkinga (nýgervingar) skilja sig frá hinni klassísku kreddu, þ.e. hvernig það er ekki klassískt.“¹⁵²

Ég rakst á nokkur dæmi um nykrun í dagblöðunum. Hér kemur eitt dæmi til skýringar: [...] fólk verður líka að kunna að slíðra **sverðin** og fara ekki í **skotgrafirnar** [...].¹⁵³ Parna er skylmingarbardögum og skotgrafarhernaði ruglað saman. Þetta eru tveir ólíkir hlutir þótt þeir snúist báðir um líkamlega bardaga. Ég tel ástæðuna fyrir nykrun í dagblöðum ekki þá sömu og fyrir nykrun í dróttkvæðunum. Dróttkvæðin voru oft nykruð og líklegt er að markmið elstu skálða hafi einmitt verið að hlaða sem flestum myndum á sama tákniðið.¹⁵⁴ Í dagblöðunum er líklega um vanþekkingu, mismæli eða fljótfærni að ræða. Myndlíkingar og menning tengjast jafnframt sterkum böndum.¹⁵⁵ Margir muna eflaust eftir glímu sinni við Eddukvæðin í framhaldsskóla. Þau hafa tapað menningarlegrí tilvísun sökum aldurs og erfitt er fyrir fólk að skilja þau. Sum orðin skiljast varla lengur og því nauðsynlegt að styðjast við skýringar fræðimanna til að geta komist í gegnum kvæðin hnökralaust. Þegar fólk

¹⁴⁸ Einar Sigmarsson 2005: 287

¹⁴⁹ Háttatal er einn hluti Snorra-Eddu og samanstendur af lofkvæðum um Hákon konung og Skúla jarl

¹⁵⁰ Snorra-Edda 1952: 259

¹⁵¹ Bergsveinn Birgisson 2009: 116

¹⁵² Bergsveinn Birgisson 2009: 117

¹⁵³ Morgunblaðið 2008, 12. okt.: 22

¹⁵⁴ Bergsveinn Birgisson 2009: 117

¹⁵⁵ Fromkin o.fl. 2006: 184

notar myndlíkingar sem hafa varðveist með hefðinni og tapað tengslum sínum við menninguna er eðlilegt að það ruglist í ríminu og málnotkun verði örlítið nykruð.

5. Lokaorð

Myndliðurinn í algengustu myndlíkingunum um kreppuna sem skall á okkur síðla árs 2008 er sóttur í sjóinn, hernað, eld, hamfarir eða veður. Ástæðurnar fyrir því eru tvíþættar. Menning og samfélag skipta miklu máli og þessir flokkar tengjast allir sammannlegu umhverfi á einhvern hátt, þá er flokkur stríðs undanskilinn. Eðli myndliðar skiptir einnig máli því táknumið og myndliður þurfa að hafa sameiginlega eiginleika að nokkru leyti. Ótti og óöryggi einkenna kreppuna og því eiga þessir myndliðir vel við.

Myndlíkingar eru mikið notaðar í fréttumfjöllun og stjórmálaumræðu. Helstu skýringar á mikilli notkun myndlíkinga þar eru þær að hægt er að varpa ljósi á þann hluta umræðuefnisins sem hentar mælanda hverju sinni. Hægt er að fegra hlutina eða gera þá verri, allt eftir því hvað best á við. Myndlíkingar vekja einnig athygli og henta því sérstaklega vel í fyrirsagnir og auglýsingar. Þær geta oft einfaldað hlutina og koma því stjórmálamönnum vel þegar flókin mál eru til umfjöllunar.

Menning og umhverfi hafa mikil áhrif á þær myndlíkingar sem verða fyrir valinu hverju sinni. Það sést á stærstu flokkum rannsóknar minnar, flokkum sjómennsku, veðurs og hamfara. Nokkuð sem einkennir íslenskt samfélag og því ætti ekki að koma á óvart hversu mikið umræddir flokkar eru notaðir.

Það kom á óvart hversu útbreiddar myndlíkingar eru í fjölmöldum og í orðræðu stjórmálanna. Það var einnig áhugavert að skoða hversu myndhverft tungumálið er í raun. Myndlíkingar eru sumar hverjar svo fastar í tungumálinu að fólk flokkar þær ekki lengur sem myndlíkingar. Bók Lakoff og Johnson er skýrandi í þessu samhengi og myndlíkingar af þessu tagi, þ.e. dauðar myndlíkingar eins og sumir kjósa að kalla þær, er áhugavert viðfangsefni.

Rannsóknarvinnan kveikti áhuga minn á ýmsu öðru efni sem vert væri að skoða en ekki var svigrúm til hér. Gaman væri að taka annað tímabil í dagblöðum og bera saman við tímabil rannsóknarinnar. Til að mynda tímabil þar sem ólíkar aðstæður eru í þjóðfélaginu en þó aðstæður sem kalla á mikla fréttumfjöllun. Að sama skapi gæti verið áhugavert að skoða myndlíkingar í útvæpi og sjónvarpi og bera saman við

dagblöðin, eða að bera saman öll dagblöð sem gefin eru út. Myndlíkingar í stjórnmálaumræðu er að sama skapi efni sem gaman væri að kanna nánar og rannsaka. Myndlíkingar í fyrirsögnum og millifyrirsögnum gætu jafnframt verið áhugavert rannsóknarefni og þá væri hægt að skoða lengra tímabil. Einnig væri vert að skoða nánar nafnskipti í fjöldum, áhrif þeirra og hvernig þau eru notuð. Af mörgu er að taka og viðfangsefni fræðimanna og háskólastúdenta ærin á þessu sviði. Ég hef að minnsta kosti haft gagn og gaman af rannsóknarvinnunni og get mælt með því að enn fleiri helli sér út í sambærileg rannsóknarverkefni á næstunni.

Heimildaskrá

- Árni Böðvarsson (Ritstj.). 1996. *Íslensk orðabók. Mál og menning*, Reykjavík.
- Bergljót Kristjánsdóttir. 2008. „Að lykta úr opinni Nifjakremsdós“. *Af jarðarinnar hálfu: Ritgerðir í tilefni af sextugsafmæli Péturs Gunnarssonar*, bls. 42–62. Ritstj. Jón Karl Helgason og Torfi Tulinius. Háskólaútgáfan, Reykjavík.
- Bergsveinn Birgisson. 2009. Konuskegg og loðnir bollar. *Skírnir* 183, 106-157.
- Black, Max. 1962. *Models and metaphors*. Cornell University Press, London.
- Croft, William og D. Alan Cruse. 2004. *Cognitive Linguistics*. Cambridge University Press, Cambridge.
- Einar Sigmarsson. 2005. Hamskipti eða endaskipti? Um nykur eða nykrað, finngálkn eða finngálknað. *Gripla XVI*, 106-157.
- Evans, Vyvyan og Melanie Green. 2006. *Cognitive Linguistics: An Introduction*. [Rafræn útgáfa]. Sótt þann 24. júlí 2009 af: <http://www.google.com/books>
- Fromkin, Victoria, Robert Rodman og Nina M. Hyams. 2006. *An Introduction to Language*. 8. útg. Thomson Wadsworth, Boston.
- Geeraerts, Dirk. 2006. *Cognitive Linguistics: Basic Readings*. A rough guide to Cognitive Linguistics, bls. 1-28. Mouton de Gruyter, Berlín.
- Lakoff, Georg. 1987. *Women, Fire, and Dangerous Things*. The University of Chicago Press, Chicago.
- Lakoff, Georg og Mark Johnson. 1980. *Metaphors We Live By*. The University of Chicago Press, Chicago.
- Oberlechner, Thomas, Thomas Slunecko og Nicole Kronberger. 2004. Surfing the money tides: Understanding the foreign exchange market through metaphors. *The British Journal of Social Psychology* 43, (1) 133-154. Sótt 5. júlí 2009 af: <http://proquest.umi.com/pqdweb?RQT=302&cfc=1>
- Óskar Ó. Halldórsson. 1972. *Bragur og ljóðstíll*. Hið íslenska bókmenntafélag, Reykjavík.
- Snorra-Edda. 1952. Magnús Finnbogason annaðist útgáfu. Bókaverslun Sigurðar Kristjánssonar, Reykjavík.
- Ungerer, Friedrich og Hans-Jorg Schmid. 2006. *An Introduction to Cognitive Linguistics*. Pearson Education Limited, Bretland.
- Þorleifur Hauksson og Þórir Óskarsson (Ritstjórar). 1994. *Íslensk stílfræði*. Styrktarsjóður Þórbergs Þórðarsonar og Margrétar Jónsdóttur, Háskóla Íslands, og Mál og menning, Reykjavík.

Gögn sem unnið var úr:

DV. 2008. 7.-13. október.

Fréttablaðið. 2008. 7.-13. október.

Morgunblaðið. 2008. 7.-13. október.

24 stundir. 2008, 7.-9. október.

Viðauki

Skrár yfir flokkun

Tafla 1. Sjór og sjómennska

ekki hægt að komast á réttan kjöl aftur	Bréf fjármálafyrirtækja söltuð í bili
Ísland er eins og lítil báttsskel sem hrekst fyrir úfnu og opnu hafi alþjóðlegra fjármagnshreyfinga	róið að því öllum árum að tryggja hagsmuni almennings
Björgólfur settur af eftir sex ára siglingu	Ef nógu miklum peningum er dælt á Wall Street seytla þeir að lokum til almennings
svo hefur verið stöðugt rennslí í þessari viku	Guðjón segir mikið vatn hafa runnið til sjávar síðan
Andlegri heilsu þjóðarinnar fer hrakandi með versnandi sjólagi íslensku efnahagsskútunnar	Tíma til komin að lægja oldurnar í samskiptum við Vesturlönd
Ekki sé talið skynsamlegt að rugga bátnum frekar en orðið er	það verður ekki gert nema skipta um menn í brúnni
hvernig bankastjóri Seðlabankans dældi inní landið erlendu lánsfé	flæði fjármagns í landinu
En menn ráðast ekki á skip í sjávarháska og fara fram með slíku offorsi	ekki of mikið um að þeir sem voru við stýrið þegar strandið varð reyni aftur að ýta úr vör
á meðan við erum á litlum fleka í svakalegum ólgusjó	það þýðir hins vegar ekkert að leggja árar í bát
Sendinefnd IMF sem heimsótti Ísland 2006 tók djúpt í árinni varðandi steftu stjórnvalda	þung undiralda í raðum formanna stjórnarandstöðuflokkanna
einstaklingshyggjan og græðgin hafi beðið skipbrot	ekki undarlegt að almenningur leiti á önnur mið
Geir var enginn eftirbátur þeirra á fundi í Valhöll	Látum þá (Íslendingana) ekki vera eina úti í reginhafi
Skipstjórin ber á því ábyrgð ef hásetarnir bregðast	sjóður kreppumaður
þjóðin er að drukkna í skuldum	Ísland er eitt á báti
Gunnar kafar með ummælum sínum örlítið dýpra undir brotsjóí bankakreppunnar.	það er erfitt að ausa með líters fötu þegar tveir lítrar leka inn
Málið er að skútan fór inn í brimgarðinn og stýrimaðurinn og skipstjórin lokuðu sig af uppi í brú og sögðu að það væri ekkert að, en núna er hins vegar björgunarþyrlan komin á staðinn og það eru menn í landi að skjóta línu, við erum öll saman í þessum brimgarði "	Þegar þjóðarskútan er á reki, sagði Steingrímur, þarf í fyrsta lagi að halda við stýrið , í öðru lagi að sjá við lekanum og í þriðja lagi að byrja að ausa
En þótt þessi atrenna hins frjálsa markaðar hafi mistekist er önnur í uppsigli .	þeir muni sigla þjóðarskúunni í var, á meðan stórsjóir dynja á okkur
íslenska þjóðarbúið myndi, ef allt færí á versta veg, sogast með bönkunum inn í brimrótið	hefði verið útlit fyrir að bankarnir gætu fleytt sér áfram fyrst um sinn
Stórir og stöndugir bankar beggja vegna Atlantshafsins hefðu orðið kreppunni að bráð og reru nú lífrodur til að bjarga því sem bjargað yrði	Með lögunum væri verið að tryggja að björgunarbáturinn væri búinn heim tækjum og tólum sem þyrfti til að bjarga þjóðarskútu Íslands.
að tryggja bönkunum örugga líflínu	það er því miður óhákvæmilegur fylgifiskur svona vandræða
til að verja bankana í þeim ólgusjó sem þeir eru nú staddir í	Sverðin slíðruð og báturinn klár
Á þessum órólegu tímum er forsetinn eins og klettur í brimgarðinum	Við viljum leggjast öll á árar um að lágmarka skaðann í íslensku þjóðfélagi
Í ólgusjó markaðshagkerfisins	Mörg fyrirtæki, sérstaklega í byggingariðnaði hafa verið að draga saman seglin
Eru menn þessa dagana að draga gullfiska af Íslandsmiðum	Þetta ætti að gera Evrópubúum ljóst að það var ekki klókt að láta íslendingana róa
við bendum fólk á að allir séu á sama báti	Viðkomandi verktaki væri að sigla í gjaldþrot
Fastgenginu varpað fyrir róða	Ísland siglir hratt í gegnum versta öldurótið
Kaupþing banki, stærsta fyrirtæki landsins, gafst í gærkvöldi uppá að halda sér á floti	Gunnar Páll telur því að félagið eigi borð fyrir báru
vonandi stöðvar eftirlitið líka allan ólögmætan leka úr sökkvandi skútu íslenskra banka og fjármálastofnana	Slík umræða mun ekki koma þjóðinni uppúr þeim öldudal sem við erum nú í
Saman komumst við í gegnum brimrótið	Allir uppá dekk!!!
Sjórinn enn úfinn	öll sund lokast
auðvitað vonuðum við að þjóðarskútan gæti haldið áfram fulla ferð á velferðarsiglingunni	Nú vona ég að við komum út úr þessu ölduróti heil
Ákveði Brown að leggja árar í bát	Hann er skipstjórin í brúnni okkar
við erum fjölskylda, öll á sama báti	En við megum ekki missa trúna á að skútan rétti sig af
haldið áfram að senda fólk á bátskeljum útá opið haf og sagt því að fiska	Mönnunum, sem litlu munaði að tækist að kollsigla íslensku þjóðarskúunni
Nú fossar fjármagnið	Brotsjórin bylur á okkur öllum

Tafla 2. Hernaður

sláum skjaldborg um hag almennings	ísland í skotlinu Bretlands
Þótt Íslendingar verði nú að snúa bökum saman	Sjálfstæðismenn værum fastir í hlekkjum kalda stríðsins.
Auðveldast er að bylta hagkerfum þjóða með leiftursókn	Nýta þann her manna sem er sérfræðingar á þessum svíðum
ráðamenn vígþúast í kreppunni	hverju axarskaftinu á fætur öðru
Jón Ásgeir yfirgefur Efstaleiti eftir að hafa tekist á við Egil Helgason	bannig lögdú þeir Kaupþing að velli og tóku Singer-Friedlander-bankann herfangi
aðeins með sterkum Sjálfstæðisflokk og undir öryggri forystu hans gæti þjóðin komist heil frá þessum hildarleik	Af hverju reisti bankinn ekki öruggari varnir gegn þessari þróun sem hann segist hafa séð fyrir?
vegna brostinna innviða og tveggja stríða	Slíkt hugfar býður uppá töpuð stríð
Stýrvaxtavopn Seðlabankans dugir ekki eitt og sér til næsta skref er nefnilega leynivopnið – þjóðarstolt íslenska hagkerfisins. Við fáum bara nýja kennitölu á heila klabbíð	ef fulltrúar ríkisins geta ekki stigið fram fyrir skjöldu Segir lífeyrissjóðina hafa orðið fyrir bylmingshöggi
Áhlaup var gert á reikninga Kaupþings í Bretlandi	Þegar á okkur standa spjót er langbest að snúa bökum saman
munum við komast í gegnum þessa erfiðleika og hefja nýja og þróttmikla sókn .	Þrátt fyrir alla bjartsýnina kom loksins að því að gengið réðist á mig
ef einhvern tímarran var ástæða til að fylkja liði, þetta raðirnar , þá er það eimitt núna.	Kjartan og Davið hafa um árabil verið vopnabréður í Sjálfstæðisflokknum
Mikil sóknarfæri skópuðust	Sverðin slíðruð og báturinn klár
verið að slá varnarhring um Ísland og íslenska sparifjáreigendur	Engin áhætta fólgin í að gera landið að skotspæni
Þó útrásarvíkingarnir hafi misst vopnin sín um stund er Víkverji þess fullviss að þeir muni rísa á lappir fyrr en varir, reynslunni ríkari frá síðustu orstu .	Þess vegna er nauðsynlegt fyrir seðlabanka þess ríkis sem notar gjaldmiðilinn að geta varið gengið
ráðast til atlögu við vandann með nýjum hætti	Hætt við árásum á myntina
nú virðist sem forsetirsáðherra og utanríkisráðherra hafi ákveðið að aftengja þær sprengjur sem bankastjórinн hafi skilið eftir. Menn geta svo metið hvernig þessari sveit sprengjusérfræðinga tókst til	hin herfræðilega hugsun felur þannig í sér mat á víglinum , þ.e. mörkuðum og samkeppnisáðilum, mati á eigin liðsafla, hergögnum og sóknarmöguleikum . En hvað með hershöfðingjann, yfirstjórnendur?
Bjöggarnir eru horfnir, flúnir af velli	Hann er ekki aðeins vígimur (Davið)
Með aðgerðum sínum greiddi Brown íslensku fjármálalífi náðarhöggið	Kaupþing fékk kúlu í ennið
þeir (stýrivextirnir) koma afar illa niður á almenningi og atvinnufyrirtækjum og halda þeim í rekstrarlegri herkví	Gordon Brown, forsetirsáðherra Bretta, bítur nú í skjaldarrendurnar og hótar Íslendingum öllu illu
Heilu herfylkin voru á rausnarlegri launaskrá til að moka skítnum yfir mannorð hans	Við erum þjóð sem gefst ekki upp þó á móti blási og við munum ná vopnum okkar á nýjan leik"
Eru ekki stjórnmálamenn líka að skjóta á hver annan?	Öll spjót hafa staðið á honum
eins og væri verið að lesa hverjir hefðu lifað af eftir sprengjuáras	Fólk verður líka að kunna að slíðra sverðin og fara ekki í skotgrafirnar
Lögin sem sett voru á Alþingi sl. mánudag drógu víglinuna og vörðu þjóðina fyrir skuldbindingum fjármálfyrirtækjanna erlendis	Höfðingjarnir sem leyfðu víkingaskipunum að sigla – þeir sem ýttu skipunum frá, kannast ekki við það í dag að hafa átt nokkurn þátt í því að illa fór
Nú þegar skálmöld ríkir á fjármálamörkuðum heims	Við höfum gráan skrifstofumann þar sem við þurfum vígreifan foringja
Við höfum slagsmálahunda þar sem við þurfum mannasætta	Með vígamenninginu Ólaf Ragnar Grímsson og Davið Oddsson
þar sem vera ættu menn sem bæru klæði á vopnin	Hálfert hernaðarástand var á Alþingi fyrir hádegi í gær

Tafla 3. Hamfarir og eldur

Hann segir skriðuna vera að fara af stað nána	Maðurinn sem kveikti bálið með óvarkární á erfiðleikatínum er nú aðalmaður í slökkviliðinu
Hvað mun standast flóðbylgju kreppunnar?	slökkvistar sem nú er hafið. Íslenskt efnahagslíf að fuðra upp
hamfarirnar sem nú ganga yfir fjármálaheiminn og almenning væru rétt að hefjast	Vitna þeir þá gjarnan til vinnulags slökkviliðsins eða björgunarsveita , sem bjarga mannslífum og slökkva elda ádur en farið er að rannsaka hvað valdið hafi brunanum eða óhappinu
efnahagslegar hamfarir	Spariféð brennur upp
Fjárhagslegar hamfarir	á meðan Ísland stendur í ljósum logum
Efnahagshörmungar	miklar eignir hafa fuðrað upp

þá snjóskriðu verður að stöðva	Seðlabankastjóri uppnefnir þá sem standa í eldlínunni
sú ótrúlega fjármálakreppa sem ríður nú yfir heimsbyggðina	enda þótt neistinn , sem kveikti bálið , hafi komið utan úr heimi
langflestir upplifa atburðarásina eins og jarðskjálfta upp á 8.5 á ríchter, en ekki storm sem var spáð með góðum fyrirvara	meðan þess var freistað að slökkva elda sem seðlabankastjóri hafði kveikt
Þetta er að ganga yfir eins og höggyylgia	krísa á fjármálamarkaði breiðist um hagkerfið eins og eldur í sinu
Eftir bankahamfarinrar	Við þrot Kaupþings voru hlutir hans seldir á brunaútsölu
Á undanförnum árum hefur verið kynt undir þá skoðun	hefur orðið meiri eignabruni í landinu
Við höfum brennt allar brýr að baki okkur	Saklaust fórnarlamb óreiðumanna og brennuvarga
Það á ekki að bíða þar til allt er komið í kaldakol	eignir fólkss séu að brenna upp út af vöxtum
fréttin um Ísland fer eins og eldur um heimsbyggðina	brennuvargarnir í Seðlabankanum sem segjast vera slökkviliðsmenn
Það er frekar mitt hlutverk að sjá til þess að ekki sé klifrað yfir slíka eldveggi	að við eyðum sem mestu af okkar kröftum að bjarga sem flestum úr þeim eldum sem brenna
með því að lækka bindskylduna með vinstri hendinni blés seðlabankastjóri upp verðbólgbúal sem hann sagði þurfa að slökkva með stýrið öxturnum hægri handar	Fólk sem reynir að lífa af launum sem nema um 120 þúsund krónum á mánuði sem jafnóðum brenna upp á báli óðaverðbólgu
	Eigið fé fyrirtækja og fjármálastofnana brennur!

Tafla 4. Veður

við komumst í gegnum þennan mikla brimskaf	Fólk kemst í betra skjól hjá Íbúðalánasjóði
Kreppa er skollin á	Veðragnýr fjármálakreppunnar skelfi margan
Ein af lífæðum bankans, bresku innlásreikningarnir	Hún ætlar að vera áfram á Íslandi þó á mótí blási
Icesave, væri frosin	
hinn mikli meðbyr sem hefur einkennt íslenskt efnahagslíf	Þann efnahagslega storm sem hefur geisað um heiminn
Við höfum áður sett undir okkur hausinn og öslað í gegnum hríðina	munum við standast storminn af okkur
Framundan er vorið handan allra vetrarveðra	Öll él birtir upp um síðir
Einkunnir Glitnis og Landsbankans náðu nýjum lægðum	þegar fjármálaheimurinn allur í útlöndum er botnfrosinn
Gjörningaveður efnahagsmála	Fárvíðrið í tengslum við Icesave
Búist er við holskeflu af uppsögnum á vinnumarkaði	bessa dagana erum við að bíða af okkur storminn sem geisar
Við ákváðum að draga úr skuldsetningu og klæða af okkur þau illviðri sem við kynnum að verða fyrir.	giöldum við fyrir veikan gjaldmiðil við þessar aðstæður sem ekkert veitir skjólið fyrir vondum veðrum úr öllum áttum
Jón líkir ástandinu við að lenda í blindaþoku	Jákvæðni sé ekkert merkileg fyrir en á mótí blæs
Skiptast á skin og skúrir	Það blæs hressilega á Íslandi
þetta efnahagslega fárvíðri er flókið	Skjótt skipast veður í lofti
gæta verði að því að ekki verði frost á markaðnum	í þeim miklu sviptivindum sem geisað hafa í íslensku efnahagslífi
ef ein mesta fjármálakreppa sögunnar hefði ekki skollið á	eftir stóðu fjölskyldur í sárum í mörg ár og allt fokið ofan af þeim í óveðrinu
Við erum þjóð sem gefst ekki upp þó á mótí blási	nú er úti veður vott
þegar við komumst í gegnum þann skaf sem við erum nána að byrja að brjótaст í gegnum	Alistair Darling kom eins og stormsveipur inn í íslenska þjóðmálaumræðu
Í mörgum tilfellum verður ævisparnaður fokinn úti veður og vind	Fólk veit varla hvaðan á það stendur veðrið . Veit bara að þetta er mikil óveður

Tafla 5. Andstæður

Verðtryggð lán snarhækka eftir gærdaginn	enginn hefði getað gert sér grein fyrir hversu kröftug niðursveiflan yrði
leggur áherslu á að sjá ljósu hliðarnar í miðri bankakreppuni	í miðju hruni krónunnar hrundi tölván hennar með glósunum hennar
Krónan enn í frijálsu falli	Enn sveiflast krónan
Krónan hríðfell á erlendum mörkuðum í gær gengi krónunnar styrktist mikil í gærmorgun	Við höfum bara fylgst með genginu hrapa nokkru seinna hefði gengið fallið á nýjan leik
Krónan rokkaði upp og niður og út og suður á viðburðaríkum viðskiptadegi í gær	mikil verðbólga og haekkandi vextir hafa leitt til þess að lengi var útlit fyrir að
maður heyrir fréttir af hrunum markaða	Þetta háa gengi muni koma til með að laekka í takt við styrkingu krónunnar
uppgangur þar (innsk: í Pólland) niðursveifla hér	Hann telur okkur trú um að svart sé hvítt
lítur björtum augum til framtíðar	gengið styrkist enn frekar

þegar krónan féll skyndilega með tilheyrandi verðbólgskoti, skuldatryggingarálag fór í hæstu hæðir	Hlutabréfamarkaðir um heim allan náðu sér nokkuð á strik eftir svartan mánudag
hruni íslenskra banka	Skýringuna er að finna í sveiflunum
bráðnauðsynlegt að lækka stýrivexti	Niðursveiflu á verðbréfamörkuðum
gengi krónunnar hafi verið hátt skráð	Fall Kaupþings
fréttirnar hafa verið svartar	hruni lálastofnana
stór hluti heimsins er á bjargbrún mestu efnahagskreppu seinni tíma	þessi djúpa og alvarlega kreppa
til lengri tíma litið held ég að við eignum bjarta tíma framundan	hvernig ríkisstjórnir þessara ríkja hafi brugðist við efnahagsdýfunni
þótt útlitið sé svart hjá mörgum	hvenær þjóðin mun sjá til sólár á ný
Líffspursmál sé að styrkja krónuna	uppsveiflan gæti mögulega komið 2010
Sem til skamms tíma var hampað eins og þeir væru ljósið í myrkrunu (Ice-save)	Hyldýpið blasti við íslenskum stjórvöldum
Veiking krónunnar setji óhjákvæmilega strik í reikninginn	Háar fjárhæðir
það verður að lækka vexti nú þegar	Íslenskt fjármálalíf fór endanlega á hvolf
mundi kollsteypa hagkerfi okkar	Það eru margir skuldarar komnir fram á hengibrún

Tafla 6. Byggingar

Verður að skjóta styrkari stoðum undir heimildir Seðlabanka	Þetta átti að byggja upp framtíðina fyrir litlu dótturina
þegar undirstöðurnar bifast	sterkur grunnur auðlinda í sjónum
sókn íslenskra fyrirtækja erlendis byggir því á traustum grunni	óttast að grunnstoðirnar séu að bresta
Innvíðirnir eru traustir	Endurbyggja trúverðugleika landsins
Peningamarkaðssjóðir eru byggðir bannig upp	Undirstöður efnahagslífsins hér eru taldar vera styrkar
hversu langan tíma það tekur að byggja markaðinn upp að nýju	þótt verulega hafi hrikt í stoðum fjárfestisins
þótt fjármálayfirbyggingin sé hrunin og dragi annað með séri í fallinu	það þarf að fara fram endurreisn þegar spýtnabrakið hefur fallið niður
þetta verða allt burðarstólpur í samfélagi okkar og endurbyggja fjármálakerfi landsins	ættum ekki nægilega að undirbyggingunni
undirstöður samfélagsins og efnahagslífsins eru traustar , þótt yfirbyggingin gefi eftir í hamförum sem nú ríða yfir	Uppbyggingarstarfið er hafið
byggja velferð okkar á þeim stoðum sem við Íslendingar höfum staðið á í aldanna rás	Fólk krefst þess að þeir stjórmálamenn sem nú stjórna og hafa sýnt að þeir eru ófærir um það, láti aðra um að byggja upp úr rústunum sem blasa við
þótt yfirbyggingin hefði laskast væru undirstöður þjóðfélagsins traustar og á þeim væri byggð ný sókn á öllum sviðum	nú standi fyrir dyrum vinna við að byggja upp nýtt fjármálakerfi frá grunni
	Undirstöður efnahagslífsins, sem allir töldu svo sterkar, brotna og byggingin hrynnur
	Stoðir grunnþjónustu verði styrktar

Tafla 7. Lífríki

Björgvin segir að lögin, bandormurinn , sem sett verða til að verja hag fólk	Við höfum metnað til að þarna verði öflugt fjárfestingafyrirtæki sem haldi áfram að vaxa og dafna og geti teygt anga sína á enn víðara sviði
erfiða skuldastöðu sem af stórum hluta á rætur sínar að rekja til þess að stjórnvöld misstu tökin á gengi krónunnar	stjórnmálamennirnir eða greiningardeildirnar sem sáðu fræjum óttans hjá mígnum
Eiginlega hafa íslenskir ráðamenn minnt á strúti sem stingur höfðinu í sandinn þegar vár er fyrir dyrum	Það pykhir góð regla að skipta ekki um hest í miðri á, en ef hann er draghaltur getur það reynst lífþjörg
Á síðustu vikum hefur Evrópa verið minnt á það óþyrmilega að rússneski björninn er ekki dauður úr öllum æðum	árásir stjórnmálamanna á fjölmölda sem drógu úr þeim tennurnar
Erlendir fjölmölar kalla Íslendinga kanarifuglinn í kolanámunni	angar hennar teygja sig um öll lönd
Sólin snýst ekki í kringum Ísland	Ein af lífæðum bankans
Fé án hirðis	til þess að hleypa nægilegu síurefni útí atvinnulífi
efnahagurinn á þessari eyju í Atlantshafinu hefur reynst eins steingrýttur og óstöðugur og jarðskorpa hennar	við – íslenska þjóðin – séum villuráfandi sauðir og þurfum sterkan hirði
sökudólgarnir ætla að treysta á að gullfiskaminní íslensku þjóðarinnar kom þeim til bjargar	Nokkrir af stærstu fjárfestingarbönkum heims hafa orðið kreppunni að bráð
Núverandi efnahagsvandi á rót sína í fjármálakerfinu	Er ekki úr háum söðli að detta
Vöxtur íslensks fjármálalífs hefur verið ör	Hrægammakapítalisminn étur börnín sín og nærist enn
sovéskir kafbátar og herflugvélar voru eins og mý á	Utandyra má heyra frýsið í ótemjunni sem vill geta keypt

mykjuskán umhverfis Ísland	og verslað með sjúklings, með aldraða
settu minkinn mitt í langstærsta hænsnabúið	betri er einn fugl í hendi en tveir í skógi
Þratt fyrir það að nú falli laufin af trjánum sér maður nú himininn betur vegna þess að þegar greinarnar eru naktar þá sér maður betur í gegn	villtur og óbeislaður markaður hefur ekkert með grundvallarhugsjónir Sjálfstæðismanna að gera... það er mikill munur á viljugum gæðingi og óbeislaðri ótemju
Framsóknarmenn japla á því eins og beljur á frosum nærum	Eins og bjarndýr slær hann þungum hrammi og hrindir af sér linnulausum atlögum glefsandi rakkanna

Tafla 8. Veikindi

ástandið nær að jafna sig	heimilin í landinu sem blæði út
Þar sem líf þjóðarinnar liggur við ætti að beita niðurskurðarhnifnum á tjáningarfrelsi	raunhæft gengi sem muni tryggja hraða hjöðnun verðbólgu
meira svigrúm til að velja þau meðul sem þeir telja heppilegust	það má líka spryja hvort eignarhald auðmannna á fjölmíðum hafi lamad þá
Íslenskt efnahagslíf verður aldrei heilbrigrt ef íslenskir fjölmíðlar rækja ekki skyldur sínar	Blekkingin var sjúkdómurinn sem rak þjóðina fram af bjargi og læknингin við henni átti að vera fjölmíðlar
Mikil blóðtaka fyrir atvinnulífið	Fjöldi manns er í sárum
En er hún svo slæm að við þurfum göngugrind	ekki væri aetlunin að láta almenning blæða
Þvert á móti væri þetta eins og að dæla blóði í sjúkling sem þjáist af miklum innvortis blæðingum	Kaupþing væri lítt banki á sænskan mælikvarða sem ætti um sárt að binda vegna ástandsins
Það er ekki viðfangsefni núna að taka svona mál til krufnings	til að tryggja fjármálastofnunum nægilegt sürefni svo þær fái lifað
Íbúðalánasjóði verður beitt til að hjálpa fólkvi að ná andanum	björgunaraðgerðir til að blásu lífi í fjársvelta markaði
Finnar komust útúr þessum erfiðleikum á ótrúlega skömmum tíma, þannig að lyfseðillinn er til. Nú er bara að framfylgja honum	eitt það versta sem getur hent eina þjóð er stéttaskipting. Hún er átumein sem grefur um sig og sýkir allan þjóðarlíkamann
öll áhrif smitast samstundis frá einu landi til annars	Sú spilling sem fékk að búa um sig þá fengi aldrei næði til að þrifast nú
græðin bráðsmitandi	Að ákveðnu leyti hefur íslenskt samfélag verið veikt
Heilbrigrt efnahagslíf	hagkerfi heimsins er opið og tengt innbyrðis milli landa að öll áhrif smitast samstundis frá einu landi til annars. Smithætan útúr okkar bankakerfi inn í nálæg lönd
þar sem mein eru skorin burt	Meinið verður að fara til þess að við getum byggt okkur upp aftur

Tafla 9. Landbúnaður

Nú verður ekki nóg að gíra sig upp hjá bankanum og veðja á réttan hest	Sauðkindin er nefnilega holdgervingur íslenskra verðmæta
málsögulegur munur á sauðkindum og peningum enginn	þróngt getur orðið í búi
Tími kindarinnar er runninn upp í táknrænum skilningi.	Farið hefur betra fé en víkingarnir áhettusæknu, sem nú sitja kindarlegir í eigin óreiðu
Margt bendir til þess að þjóðin hafi aldrei þroskast uppúr sauðshætti sínum	Pannig segir það sína sögu að maðurinn sem hefur æðsta vald yfir fé landsmanna skuli vera dýralæknir
nú sjáum við fram á skuldaklafa	mun kosta umtalsverðar búsifjar
Fyrir það er samfélagið óplægður akur en það sem gerist við svona aðstæður er að eitthvað nýtt fer að vaxa	annars konar útrás sem gæti reynst þjóðinni drjúg búbót þegar fram í sækir
ekki úr háum söðli að detta fyrir íslenskt lánstrauast á alþjóðlegum mörkuðum	mun Íbúðalánasjóður hlaupa undir bagga og endurfjármagna lán
Orð Darlings réðu baggamuninn	hins vegar mun það (breska ríkið) hafa hönd í bagga með endurskipulagningu þeirra
íslenskt þjóðarbú	Við munum, eftir því sem fært er, gera upp okkar skuldabagga
ég á ekki von á að það verði pungur baggi á ríkissjóði	stjórnmálamenn margir hverjir og forseti Íslands hafa jarmað með

Viðauki

Frumgögn – úr dagblöðum

7. okt DV

forsíða:

„sláum skjaldborg um hag almennings“
Verðtryggð lán snarhækka eftir gærdaginn
Hliðarfyrirsögn: „Vill Davíð í endurhæfingu“

Bls. 2

Fyrirsögn: Krónan enn í friðalsu falli

erlendir aðilar hafa misst trúna á gjaldmiðlunum
sterkara engi

til að gengið styrkist
bankakerfið styrkist

Ég held að þegar við komumst í gegnum þennan mikla
brimskaf

Þá muni krónan styrkjast.

Jenið hækkaði

Segi peningastefnuna sem rekin hefur verið hér á landi
hafa beðið algjört skiprot

Mestu máli skiptir að þessi stefna verði endurskoðuð
frá grunni

Nauðsynlegt að fólk verði tryggt að það geti búið áfram
á heimilum sínum þrátt fyrir erfiða skuldastöðu sem að
stórum hluta á rætur sínar að rekja til þess að
stjórnvöld misstuþókin á gengi krónunnar

Gengishrun er að hækka höfuðstóla

Gengi krónunnar hrynnur

Hann hafa ekki séð að aðgerðir ríkisstjórnarinnar muni
hafa jákvæð áhrif á gengi krónunnar, í útspili

gærdagsins

Kreppa er skollin á

Ástand skelfilegt fyrir heimilin í landinu sem blaðið út
Fallið mjög mikil

Bls. 4

Verður að skjóta styrkari stoðum undir heimildir
Seðlabanka

Fyrirsögn: Útrás Hannesar var rétt að byrja

Okkar markmið að halda áfram að yaxa og dafna.
Við höfum metnað til að þarna verði öflugt
fjárfestingafyrirtæki sem haldi áfram að yaxa og dafna
og geti teygt anga sína á enn viðara svíði. Ég sé fyrir
mér að við munum halda áfram að fara díupt inní
fjármálageirann

Margir hafa sagt glæfalega fjárfestingarstefnu
undirrótina að vanda bankans

Neðsta fréttin: Eldsneytisverðið hækkar í dag

Ekki verði til eldsneyti á bílaflotann

Bls. 6 efst viðtal við Jón baldvin

Fyrirsögn: við erum ekki búin að vera

Vill ganga lengra og gera Jón S. að seðlabankastjóra svo
hann geti leitt björgunarleiðangur íslensks efnahagslífs
Veislunni lokið

Nú er þar (í FME) gamall og siðaður kreppumaður
þarf að lækka þessa okurvexti og svo þarf að senda
Davíð í langt endurhæfingarfí

Nú þegar þarf stefnu til lengri tíma strandar allt á
einum manni

Neðst lítil grein „Bretar óttast hrún Icesave“ e.
blaðamann

Áður var þeim talin trú um að íslenska ríkið myndi
ábyrgjast allt að...

Glatað fé

Bls. 8-9 „Björgum skuldurum“

Millifyrirsögn: Skjaldborg um almenning

Björgvin segir að lögini, bandormurinn, sem sett verða
til að verja hag fólks og fyrirtækja geri sérstaklega ráð
fyrir að verja almenning

Með bandorminum sláum við raunverulegri skjaldborg
um hag almennings

greiðslubyrðin þyngist enn og fjölmargar fjölskyldur í
landinu við það að bugast vegna húsnaðislána
við getum frys greiðslur tímabundið
þjóðin verður að snúa bökum saman

útlit fyrir að það muni hækka um milljón til viðbótar ef
krónan fer ekki að styrkjast

Við þurfum að fara í gegnum ýmislegt og það er ekkert
heilagt í þeim efnunum

í því skyni að takmarka tjón eða hættu á tjóni á
fjármálamarkaði"

Með því að grípa til svona aðgerða þá er verið að léttu
af bönkunum ákvæðnum byrðum

Hann tók þó fram að enginn hefði getað gert sér grein
fyrir hversu kröftug niðursveiflan yrði

Hann var þó myrkur í malí þegar blaðamenn vildu fá að
vita hvaða fjármálastofnanir staðu verst

Ein af lfæðum bankans, bresku innlánsrekningarnir
Icesave, væri frosin

Bls. 12 grein sem heitir „Eining Evrópu brostin“

Veislunni er lokið hjá Íslandi, eyjunni sem reyndi að
kaupa heiminn

Ísland á barmi gjaldþrots

Verðbólga og vextir á hraðferð uppá við

Krónan er í friðalsu falli

Millifyrirsögn: fall víða í Evrópu og Asíu

Órgan á fjármálamörkuðum Evrópu

virðist vera vantrú á árangur

Millifyrirsögn: hinn mikli meðbyr sem hefur einkennt
íslenskt efnahagslíf
þjóðin er að drukknar í skuldum

Ísland er eitt að báti

Bls 14 Reynir Traustason ritstjóri skrifar:

Fyrirsögn: Aldrei aftur

Undirfyrirsögn: við skulum taka þátt í þeirra

rústabjörgun sem nú stendur yfir

Við skulum fara að þeim tilmælum og róa með honum
lífroður til að ná upp lífskjörum að nýju.

leggur áherslu að sjá ljósu hlíðarnar í miðri
bankakreppunni.

Í miðju hruni krónunnar hrundi tölván hennar með
glósunum hennar...

Grein á neðri hluta síðunnar (14) sem kallast:

Björgum þjóðinni - bönnum málfrelsi

Par sem líf þjóðarinnar liggur við aðtti að beita
niðurskurðarhnifnum á tjáningarfrelsí

Eins og Pétur Blöndal sagði í Silfri Egils þarf samt að
athuga þátt fjölmíðla í þeirri nettum snertilendingu sem
hagkerfið stefnir nú í.

Þeir hafa fjallað um þessa niðursveiflu, sem er einungis
liður í stórkostlegum árangri framtíðarinnar, líkt og
lendingin á trampólinu leiði til ógnarstökkus uppá við.

EKKI voru það stjórnálamennir eða
greiningardeildirnar sem sáðu fræjum

óttans hjá mógnum.

Fjölmíðlar hafa dreift óhróðri um þennan aðdraganda
ómaeldrar uppsveiflu sem niðursveiflan verður að
teljast.

Þegar þjóðfélagið rambar á barmi gjaldþrots er
lýðurinn líklegur til að koma sjálfum sér í koll með
óheftu hjarðeðli sínu. Það er lýðnum fyrir bestu að
einungis fjárhíðarnir tali, að smalar níðar ráði för.

Taumlaus lýðurinn.

Móta aðtti þjóðarritstjórn sem leidd yrði af Pétri
Blöndal og Davíð Oddssyni, þjóðinni til bjargar í einu
glasilegasta og öfundsverðasta trampólinstökki allrar
heimssögunnar

Sumir hafa haldið því fram að frjálshyggjan sé rót þess
vanda sem heimsbyggðin glímir nú við

Bls.15

Á Alþingi tók Geir svo til orða að hamfarirnar sem nú
ganga yfir fiármálaheiminn og almenning væru rétt að

hefjast

Greinin fyrir neðan eftir blaðamann sem kallast:

Samstaða og umhygga

Veðragnýr fjármálakreppunnar skelfir margan, sem óttast að grunnstoðirnar séu að bresta.
Ljóst er að þróngt getur orðið í búi hjá einstaklingum og fjölskyldum á næstu mánuðum
Hvað mun standast flóðbylgju kreppunnar?

8. okt. DV

Bls. 2: stór frétt með minni fréttum inní sem kallast „Erfitt að bjarga“

Bess vegna sláum við skjaldborg um húsnæðislánin og verjum innlendar innistæður bankareikninga og séreignasparnað fólkis í umrótinu” (Jóhanna Sigurðardóttir)
Húsnæði eina af grunnstoðum velferðarsamfélagsins og því mikilvægt að ríkisvaldið geri sitt besta til að fólk haldi húseignum sínum í því fjármálaumrótum sem nú gengur yfir frystingu afborgana
Fólk kemst í betra skjól hjá íbúðaláanasjóði. Þar gerum við allt sem við getum til að leysa úr vanda hvers og eins

Gengissveiflur

Björgólfseðgar sem ég treysti hafa misst sínar fjármáalegu buxur niður um sig
Nú virðist sem Rússarnir séu að kaupa Ísland. En þetta snertir mig ekki því Glitnir er minn viðskiptabanki
Grein bls. 3 Stór fyrirsögn: Enh sveiflast krónan
Lítill fyrirsögn fyrir ofan: Flókt krónunnar hrellir ferðamenn
Seðlabanki Íslands hefur því ekki náð að verja krónuna útá við og hún hríðfell á erlendum mörkuðum í gær. Við höfum bara fylgst með genginu hrapa...
gengi krónunnar styrktist mikið í gærmorgun nokkru seinna hafði gengið fallið á nýjan leik í tilkynningu frá Seðlabankanum kemur fram að gengi krónunnar hafi fallið mikið undanfarnar vikur og sé það orðið mun lægra
til þess að styðja hækkun gengisins á ný tryggja hráða hjóðnum verðbólgu
Krónan rokkaði upp og niður og út og suður á viðburðarískum viðskiptadegi í gær

Bls. 4, fyrirsögn: Hver er sinnar gæfu smiður

vaxandi greiðslubyrði fólkis
mikil verðbólga og hækkandi vextir
hækkandi verðbólgu sem leiðir til þess að lánin og afborganirnar hækka
sjá hvort hægt sé að jafna sveiflurnar í því þannig að þyrðin á skuldsettustu heimilin sé ekki of mikil
Neðsta grein fyrirsögn: Vanþakkláttir Glitnismenn
Um leið og menn áttuðu sig á því að ekki væri ætlunin að láta almenning blaða myndi staðan batna og gengið styrkjast

Bls. 8 Fyrirvari á Rússahjálp

Geir H. Haarde sagði að Íslendingar þyrftu að leita nýrra vina í efnahagskreppunni þar sem áður traustir vinir væru að bregðast
Seðlabanki Íslands neyddist í gær til að senda frá sér leiðréttingu (nafnskipti)
Millifyrirsögn: **Gleymdist að tala við vinina?**
enda lifi Rússagrýlan enn góðu lífi meðal ráðamanna þar.
Á síðustu vikum hefur Evrópa verið minnt að það óþyrmilega að rússneski björninn er ekki dauður úr öllum æðum.
Ýmsir höfðu á orði að við Sjálfstæðismenn værum fastir í hlekkjum kalda striðsins.
Stór grein: Endalok ferðalaga
Gríðarlegt fall krónunnar í liðinni viku

Skýringuna er að finna í sveiflunum

Það er því ljóst að fall krónunnar hefur haft gríðarlega mikil áhrif og valdið afar miklum sveiflum í peningamálum hvers og eins. Þetta háa gengi muni koma til með að lækka í takt við styrkingu krónunnar.

Bls. 12 Fjármálakerfi á sandi reist

Skýringartexti við mynd: varaði við falsspámönnum

Haft eftir Gunnari í Krossinum:

það er panikástand á fjármálamörkuðum. Sveiflurnar eru ótrúlegar þar dembir Gunnar andkristi inn í þann ólgusjó sem nú skekur musteri Mammons og í beinu framhaldi ógnar fjárhagslegri afkomu almennings viða um lönd.

Gunnar kafar með ummælum sínum örlítið dýpra undir brotsjói bankakreppunnar.

Bls. 14 Fyrirsögn: Traust og blekking

Ekkj þyrfti björgunarpakka

Það þykir góð regla að skipta ekki um hest í miðri á, en ef hann er dragháttur getur það reynst lífbjörg. Traustið getur ekki beðið, því það er okkar eina von.

Ísland fell í lausafjárskreppunni.

Litlar fréttir til hliðar : Sandkorn:

...ýta Davíði Oddsyni til hliðar... hefur hann lítið sést í fréttum síðustu dagana eftir að hann baðaði sig í svíðsljósini þegar hann hratt af stað skriðunni með þjóðnýtingu Glitnis.

Geir H. Haarde myndar enn skjól fyrir Davíð Oddsson

Fall Landsbankans í hendur ríkisins

Reikna má með að lífróður sé framundan og niðurskurður

Dagurinn þegar Ísland ramaði á barmi gjaldþrots **Svarthöfði neðri frétt: „Bestu vinir aðal“**

Í fyrradag hélt svarthöfði að hinn mikli Davíð Oddsson væri endanlega fallin af stalli

... allt í öllu í því slökkvistarfi sem nú er hafið.... Íslenskt efnahagslíf að fuðra upp

... Geir hefði loksins fundið hjá sér löngun til að halaklippa hann og setja út í kuldann

Um Davíð Oddsson:

Og kappinn átti svíðið í gærkvöldi, hvæsti og sýndi í sér tennurnar. Galdrakarlinn í Svörtuloftum byrjaði daginn á því að draga fjóra milljarða evra uppúr pípuhatti sínum.... Var að vísu aðeins of fljótur á sér þar sem milljarðarnir voru ekki komnir ofan hattinn þegar hann vippaði þeim upp.... Hann hefði alltaf séð við útráskóppunum sem væru hinir mestu drulludelar, óreglumenn og brennuvargar... kommakvíkindi ættu nú að koma þjóðinni til bjargar eftir að hin dásamlega nýfjálsþyggi setti landið á hvolf.... davíð aftur sestur undir stýri

Bls. 15

Grein eftir Ögmund Jónasson: Mál að linni

- nū þurfa ráðamenn að hlusta á rödd þjóðarinnar
...varnarmúrar reistar í lögum fyrir hönd almennings...

9. okt. DV

forsíða

Spariféð brennur upp

Bls. 3: Þetta er allt spariféð mitt

Einn viðmælandi DV var öskuillur og sagði hann fyrverandi eigendur bankanna vera maffiu nútímans. Þetta átti að hyggja upp framtíðina fyrir litlu dótturina Það á að taka alla þessa menn og hyða þá alla og kjöldraga þá...

það er erfitt að ausa með líters fötu þegar tveir lítrar leka inn

Bls. 6 Pólderjar flýja Ísland

Yfirgefur Ísland vegna gengishruns

Þeir verða með okkur í bátnum og ætla sér að þrauka

uppgangur þar (Pólland) niðursveifla hér

Mikil blóðtaka fyrir atvinnulífið

Með lækkandi gengi krónunnar

Hún ætar að vera áfram á Íslandi þó á móti blási

Hann segir skriðuna vera að fara af stað nána

Neðsta fréttin: Augu heimsins beinast að Íslandi

Erlendir fjölmöðlar kalla Íslendinga kanarfuglinn í kolanámumni

Bls. 8 Davíð talaði Kaupþing í kaf

óttast er að Davíð hafi með orðum sínum kipppt teppinu undan því litla sem eftir var af íslenska fjármálageiranum.

Millifyrirsögn: ísland í skotlínú Bretlands

Af orðum Geirs mátti ráða að tekist hefði að slokkva elda.

Ríkisstjórnin er staðráðin í að láta þetta ekki skyggja á vináttu Íslands og Bretlands

Bls. 9 Davíð söng líka um útrásina

að halda að þessi spilaborg geti gengið til eilífðar... framsæknir bankar í örum texti, sem skynja sókn íslenskra fyrirtækja erlendis byggir því á traustum grunni

Bls. 11- Sameiginlegt skipbrot

Bubbi Morthens predikaði yfir landanum á Austurvelli í gær...hann talaði um að peningar væru ekki guð og það þyrti að draga ákveðna aðila til ábyrgðar.

Málið er að skútan fór inn í brimgarðinn og stýrimaðurinn og skipstjórin lokaðu sig af uppi í brú og sögðu að það væri ekkert að, en núna er hins vegar björgunarþrylan komin á staðinn og það eru menn í landi að skjóta línu, við erum öll saman í þessum brimgarði

Bls. 28 Ekki benda á mig

Fjöldi manns er í sárum vegna þeirra mistaka sem hafa átt sér stað við að verja íslenskt fjármálakerfi.

Báðir hafa peir lagt áherslu á það að nú verði að bjarga málum en horfa ekki í baksýnisspegilinn.

Maðurinn sem kveikti bálið með óvarkární á erfiðleikatímum er nú aðalmaður í slökkviliðinu. Og hann dælir bensíni á eldinn en ekki vatni.

Hann telur okkur trú um að svart sé hvít.

Neðri frétt: Uppriza kindarinnar - mikid af myndlíkingum hér!

bankarnir séu búinir að sprengja almenning aftur á steinöld. Sauðkindin er nefnilega holdgervingur íslenskra verðmæta. Enda er málsgöulegur munur á sauðkindum og peningum enginn. Allt er þetta fé.. nái liggja bændur í því .. í hinu nýja hagkerfi Íslendinga verður byggt á raunderulegu fé, ekki lánsfé. Það verður ómögulegt að komast í álnir nema raunderuleg verðmaeti liggi að baki. Nú verður ekki nóg að gíra sig upp hjá bankanum og veðja á réttan hest. Tími kindarinnar er runnin upp í táknrænum skilningi. Farið hefur betra fé en víkingarnir áhættusæknu, sem nú sitja kindarlegir í eigin óréiðu.

Margt bendir til þess að þjóðin hafi aldrei þroskast uppúr sauðshætti sínum. Þannig segir það sína sögu að maðurinn sem hefur aðstaða vald yfir fí landsmanna skuli vera dýralæknir. Svarthöfða þykir fara vel á því að hann haldi stóðu sinni sem fjármálaráðherra í breyttu efnahagskerfi þar sem sauðfé verður hinn raunderulegi gjaldmiðill

bls 29 Einræðishneigðir

Ríkisstjórnir vilja rúmt frelsi til athafna. Með auknu frelsi fá þeir sömuleiðis meira svigrúm til að velja þau meðul sem þeir telja heppilegust til að leysa úr þeim vanda sem á fjörurnar rekur

Auðveldast er að bylta hagkerfum þjóða með leiftursókn

10. okt. DV

Bls. 2

Íslenskt efnahagslíf hefur sokkið dýpra í öldudal fjármálakreppunnar... það myndi styrkja íslenskt efnahagslíf að skipta um seðlabankastjóra... hávaxtastefnan og lækkun bindiskyldu bankanna... sérfræðingar erlendis og innanlands hafa fylgst agndofa með aðgerðum seðlabanka og hrista höfuðið yfir hverju axarskaftinu á fætur öðru

Stór frétt: Icejet fer í kreppuútrás

lítur björtum augum til framtíðar afleiðingar efnahagslegu hamfaranna á einkajotupjónustuna hér á landi... enda hafi kreppan farið eins og eldur um sinu. Höldum áfram að sækja inná önnur mið... deyr ekki ráðalaus í því svartnaði sem virðist steðja að íslensku efnahagslíf... hann segir fyrirtæki landvinninga og nefnir þar á meðal Rússland... íslenska ríkið ætar að fá fimm hundruð milljónir evra lánaðar frá birninum í haust

Bls. 4 litlar fréttir til hliðar:

á meðan Ísland stendur í ljósum logum og efnahagslegar þrengingar bitna á hverju einasta mannsbarni falla smákóngarnir hver á fætur öðrum.... stjórnöld hafa barist hatrammlega gegn kreppunni neðst er lítl frétt sem heitir Hraesninnar helgustu vé víkingasveit íslenska alþýðulýðveldisins er komin heim

Skoða ef vill, hófundur er skáld og því mikid um myndlíkingar

Knerrir eru ýmist brenndir á báli eða þá að hræ víkinga eru heygð með hrossi.....

Bls. 6 Blómstra í kreppu

fall krónunnar fer illa með almenning sveiflurnar að gengi krónunnar ekki hafa haft teljandi áhrif hjá Fjarðaráli...

Við þekkjum það frá því að krónan var alltof sterk, þá rýrnuðu kjör sjómannna og síðan lagðist það þegar krónan fór að veikjast. Einhvers staðar er jafnvægið. En hann segir gengisfallið ekki hafa skilað sér inní fiskverðið.

Bls. 8 Ráðamenn halda lífeyrinum sínum

Hún segir þann efnahagslega storm sem hefur geisað um heiminn hafa hræðileg áhrif á alla

Bls. 12 Poturnar þagna

Partíð er búið. Almenning sveið óhófið á meðan potulidið notaði einkapotur eins og leigubífla. Nú er tíðin önnur og teitfinn lokið. Almenningur hefur setið á hliðarlínunni undanfarin misseri... Veislán er búin og þoturnar hafa þagnað... enda láta auðmenn taka eftir sér þegar þeir snerta til jarðar. Nú virðist þotugnýrinn hafa þagnað um sinn... ... fjárfestingafélag hriðfalla... jafnhátt sem risið var þegar hæst stóð í draumaheiminum er fallið þeim mun lengra niður í raunderuleikann.

Bls. 14 Bjargvættur bankanna

Ég treysti engum betur til að stýra björgunarleiðangri þjóðarinnar.

Bls. 22 biðjum guð um hjálp

Fall forvarsmanna Kaupþings er hátt en fær.... efnahagsþrengingar...

Bls. 24 leiðari: Við brugðumst ykkur

Hrun íslenska efnahagslífsins. Þjóðfelagið hefði aldrei farið á fullri ferð fram af brúnini ef það hefði ekki verið gegnsýrt af blekkingu í áraraðir... það er ekkert nýtt af nálinni á Íslandi að hvítar lygar séu leyfilegar og jafnelv skylda... Það eru ekki lygasjúkin stjórnmála- og viðskiptamenn sem eru rót vanda okkar heldur fjölmöðlarnir sem endurómuðu lygina gagnrýnislaust. Þetta snýst ekki um einhver æðri gildi... fallið hefði komið fyrr og lendingin orðið þægilegri.

Í kjölfarið hefð fyrirtæki getað byggt sig upp að nýju á heilbrigðum grunni.

Þar liggur **rót** vandans. Við vorum vöruð við margoft en kusum að skjóta sendiböðana... **oftrú** á gallað efnahagslíf hélt áfram..... árásir stjórnmálamanna á fjölmíðla sem **drógu úr þeim tennurnar**. Íslenskt efnahagslíf verður aldrei **heilbrigð** ef íslenskir fjölmíðlar rækja ekki skyldur sínar. Blekkingin var **siúkdómurinn** sem rak þjóðina fram af **bjargi** og **lækningin** við henni átti að vera fjölmíðlar.

Bls. 38 Verðum fljót uppúr kreppunni

... er þess fullviss að leið Íslendinga uppúr kreppunni verði jafngreið og **fallið** var mikil. Þjóðin verði komin á góða **siglingu** þegar vorar og jafni sig mun hraðar en nágrannapjödir sem enn hafi ekki náð **botnimum**.... í öllu niðurbroti og hremmingum felast tækifærí.... peningar **yaxa** ekki á trjánum... **fjármagnsflæði** milli landa fer fram á örfáum sekúndum..... erfitt að **glíma** við aðstæðurnar.... Íslendingar skipta litlu sem engu í þessu **ölduróti**...

Áhrif bankakreppunnar eru fljót að **seytla** í gegnum kerfið... því hraðar sem við náum **botnimum** því hraðar fórum við **upp**... Ísland **siglir** hratt í gegnum versta **öldurótið**

Bls. 62

Tískudrottningar lóðsa ferðamenn

Við erum að snúa **vörn** í **sókn**

13. okt. DV

forsíða:

ráðamenn **vígþúast** í kreppunni

Ólafur Ragnar **óvarinn**

Bls. 2 Ísland í flokki með Sómalíu

hjálp frá AGS væri síðasta **hálmstráði**... aðallega hræddur um að við lendum undir **valtara** peninga frjálshyggjunnar.... ísland standi á traustum **grunni**.... sterkur **grunnur** auðlinda í sjónum og í orkulindum landsins.. við erum komin í svo krappa stöðu

Baugur riðar til falls

Kreppan **dýpkar**... **frysta** innistæður... **knésetja** starfsemi Baugs í landinu.... **byrðarnar** af þjóðnýtingu bankanna... betra væri að selja eigurnar á **brunaútsölu**.. aðgerðir stjórnvalda við yfirtöku á Gítini hafi verið afdrifarík og sett af stað **skriðu** sem ekki yrði séð yfir endann á...

Skyringartexti við mynd: Jón Ásgeir yfirgefur Efstaleiti eftir að hafa **tekist á** við Egil Helgason

Bls. 3

... þannig **lögdú** þeir Kaupþing að **velli** og tóku Singer-Friedlander-bankann **herfangi** (viðtal við Guðna Ágústsson)

Seðlabankinn var of **yeikur** bakhjarl

En því miður **glími** Ísland við vanda (landið persónugert??). bankar hafi **banist** út og fylgt **herskárrí** stefnu....

Bls. 4 Leynireikningar í skattaparadísum

... **frysta** eיגur fyrverandi eigenda Landsbankans... Landsbankinn þvertekur fyrir það (persónugert) í yfirlýsingu sem hann hefur sent. Fjármálaeftirlitið (nafnskipti) tjáir sig ekki um það hvaða mál eru til rannsóknar....

hlíðargrein:

aðeins með sterkum Sjálfstæðisflokk og undir öryggri **forstu** hans gæti þjóðin komist heil frá þessum **hildarleik**

Bls. 8 Vopnaðir lífverðir fylgja Davíð

í þeiri **orrahríð** sem geisað hefur í viðskiptalífinu hefur stigmagnast og brýstingur á að hann verði láttinn fara úr Seðlabankanum hefur vaxið dag frá degi...

Bls. 14 Eftir hrunið - leiðari

nú sjáum við fram á **skuldaklafa** um áratugi og sjálfræði Íslands er í hættu.... **Skipstjórin** ber á því ábyrgð ef **hásetarnir** bregðast.

Neðri greinin: verum polinmóð

Jafnaðarmenn hafa sérlega **trú** á fyrirbærinu og ból festa þessa málfutnings dreifst víðar. Staða Íslands nú er vissulega slæm. En er hún svo slæm að við þurfum **göngugrind**. Fjármálakerfi hins almenna markaðar er **hrunið**.

Hrunið nú er einfaldlega hinn beizki **bikar** frjálsrædisins og **sopinn** stór vegna óhófs ádur í þeim sæta. Sparifjáreigendur og heimilin eiga sízt að gjalda fyrir þessa **framúrdrykkju** og ríkisstjórnin kveðst beina aðgerðum sínum fyrst og fremst í þá átt. En þótt þessi atrenna hins frjálsa markaðar hafi mistekist er önnur í **uppsigli**.

7. okt. 24 stundir

Forsíða:

Menning blómstrar

Bankarnir eru **of stór biti** fyrir íslenska ríkið ... þurfti að leita afbrigða og **keyra** löggin í gegn á fullri ferð

Bls. 2

bjarga því sem bjargað verður

Frumvarpið til að koma í veg fyrir **skuldaklafa** á þjóðinni næstu áratugina

Skömmu áður hafði frumvarp sem heimilar algjöra **uppstokkun** á íslensku fjármálakerfi verið lagt fram á Alþingi.

Bls. 4

Lágmarksstarfsemi en tilbúin til neyðarverka

Með **falli** hennar undanfarna daga hefur leiguverð þeirra því rokið **upp** (þyrlur og fall krónu)

Hefur litla **trú** á verslun í vetur

Hugum að andlegri líðan í þrengingum

Veðragnýr fjármálakreppunnar skelfi mangan, sem óttist að **grunnstoðirnar** séu að bresta.

Vakta íslensku kollsteypuna

Efnahagsfárvíðrið

Bls. 6:

Lög til að afstýra þjóðargjaldþróti

Nú yrði þjóðin að standa saman .. þung **undirralda** í ræðum formanna

stjórnarandstöðuflokkanna

Guði sé lof fyrir Íbúðalánasjóð

Fjármálahamfarir

Bankakerfið jafnvæl að **hruni** komið

Skuldum vafin þjóð með „sterkar **stoðir**“

Vegna mikillar **veikingar** krónunnar

...**niðursveiflunni** sem þegar er hafin

menntunarstig þjóðarinnar sé **hátt**

útfutningsgreinar hafi **bjarta** framtíð

í ljósí nýjustu atburða, það er **hamfara** á

fjármálamörkuðum, er ljóst að **skuldabaggi** þjóðarinnar verður henni þungær í nánustu framtíð.

Viðraðum lokið

Bls. 9

Vandamál sem hún var að **glíma** við

Við erum búin að vera á **eyðslufylleri**

Ég hef hreinlega ekki **trú** á að ná tökum á ástandinu

Fréttir gærðagsins um að ekki stæði til að fara í neinar

björgunaraðgerðir ollu því að maður missti hökuna

niður á hné

Bls. 12

Loksins aðgerðir

Það hefur verið **flogið** hátt á undanförnum árum í heimi fjármálanna en nú er komið að **lendingu**. Því miður varð hún harkaleg og jafnvæl má tala um **brotlendingu**.

Engu að síður er mikilvægt að við sjáum ljósíð...

Bankarnir sinir gæfusmiðir

Ríkið hefur ekki efni að **verja** bankana

Fjárlæðið á alþjóðamarkaði

Timburmenn og partíð er búið eru margtuggnar klisjur sem hjálpa ekki fjölda fjólskyldna sem ramba á barmi gjaldþrots .. þótt últitið sé svart hjá mórgum nú þurfa allir að leggiast á árarnar og réttu íslenska hagkerfið af

Bloggarinn!!!

Frysting

Fall krónunnar

Hrun íslensku fjármálakerfisins

Verðtryggðar skuldir vaxi fram úr greiðslugetu ansi margra heimila

Fjöldagjaldþrot samfara snarhækkandi lánum

Vígamenn

Við höfum gráan skrifstofumann þar sem við þurfum vígreifan foringja

Við höfum slagsmálahunda þar sem við þurfum mannasætta

Með vígamennina Ólaf Ragnar Grímsson og Davíð Oddsson á þeim stöðum þar sem sitja ættu vammlausir sómamenn að friðarstóli, þakkar maður bara Guði fyrir að Sigurður G. Guðjónsson skuli ekki vera biskup.

Að biskupnum frá tóldum höfum við menn sem gætu komið af stað rifrildi í tómu herbergi þar sem vera ættu menn sem bæru klæði á vopnin...

Dýrt rugl

Krónan hrundi

Bls. 13

Klippt og skorið

Hálfgert hernaðarástand var á Alþingi fyrir hádegi í gær

Umhverfisvottun í sókn

Lána 900 milljarða dollara

Á að reyna að hléypa lífi í útlán bankann

Bls. 30

Mikilvægt að sjá björtu hliðarnar

Nauðsynlegt að sjá ljósid stöku sinnum

-tekur málín í eigin hendur

alveg spurning hvort maður eigi ekki að stíga skrefið og skella sér í hrингinn

8. okt. 24 stundir

Bls. 4

Stefnt að yfirtöku óbreyttra íbúðalána

Staðan nú er vitaskuld önnur og svartari

Hallur seigir íbúðalána síðó hafa mikilvægu hlutverki að gegna í því árferði sem sé framundan

... gæta verði að því að ekki verði frost á markaðnum

Bls. 6

Þjónusta velferðastofnana efld og samræmd

Nýta þann her manna sem er sérfræðingar á þessum svíðum

Rússarnir koma.... að bjarga okkur?

Geir var enginn eftirbátur þeirra á fundi í Valhöll

Nýrra vina leitað í austri

Við höfum ekki fengið þann stuðning sem við óskuðum eftir frá vinum okkar, og þegar þannig stendur á verðum við að leita að nýjum vinum

Bls. 8

Súrt að svona fór

Eignarhlutfallið neikvætt

Hlutur Existia í Storebran hefur hríðfallið

Hundraða milljarða ábyrgðir ríkisins

Bankarnir buðu hærrí vextir en flestir aðrir bankar

Fjármálaráðherra vill hjálpa

Látum þá (Íslendingana) ekki vera eina úti í reginhafi

Blóð er bykkara en vatn, við höfum sömu genin og norska ríkisstjórnin á að hafa samband við bræður okkar í vestri og fá álit á því hvernig við getum aðstoðað

Norskir fjölmöðlar fylgjast með íslenska fjármálahruninu

Bls. 10

Ísland best fyrir jólainnkaup

Gengishrun krónunnar

Efnahagsþrengingar

Bls. 12

Sjálfstraustið vex

Eftir einn svartasta mánudag í sögu íslensks

nútímasamfélags

Traust að stjórnvoldum vex. Traust á íslenskum viðskiptajöfrum vex ekki. Þeir fá þó plús fyrir að vera samvinnuþýðir þegar ríkið yfirtekur reksturinn sem þeir keyrðu fram af hengifluginu

.. hið óskiljanlega ríkidaemi örfárra manna, sem spiluðu villt með þjóðaraðuðinn

Draugarnir eru máttlitir í bili. Þeir hafa hins vegar alls ekki verið kveðnir niður. Hrygluhljóð uppvakninganna um stórframkvæmdir og stóriðju án umhverfismats heyrast nú þegar. Gamla tillagan um að skrifa allt á framtíðarrekning barnanna og lifa hátt í níuinu. Án ábyrgðar. Eins og ekki sé komið nóg af því!

Traustir lífeyrissjóðir í ólgusjó

... til að styrkja íslenska krónu íslensk þjóð glímir við mikinn vanda... komast út úr þrengingunum það er því rétt að spryja að leikslokum þegar árið hefur verið gert upp

Bloggarinn

Almenningi blaðiðir

... þeir séu ekki vinir sem rétti ekki hjálparhönd á örlagastundu.... Við veljum okkur vini eftir því hverjir leggja okkur lið á þessum tímamótum... þegar við þurfum að taka til hjá okkur og endurbyggja fjármálarakerfi landsins

...hins vegar verður Geir H. Haarde að sýna okkur að hann sé traustins verður. Ef ekki verður hann að yfirgefa svíðið. Stjórnarandstaðan verður að leika lykilhlutverk á næstu vikum..

Bls. 13

Klippt og skorið

Það er ljós í myrkru

Því svartnætti sem Íslendingar bera í brjósti sér þessa dagana

Þjóðnýting

... lögð áhersla á að ekki ætti að leita að blóraböggum heldur ætti þjóðin sameinuð að sækja fram og sigraст á þeim erfiðleikum

það má þó ekki og getur ekki þýtt að hinar talandi og skrifandi stéttir í þessu þjóðfélagi eigi að fara að dæmi

strútsins og stinga höfðinu í sandinn ef einhver hætta steðjar að

hætt er við að ýmsir íslenskir vogunarsjóðir séu og/eða hafi verið því marki brenndir alveg eða að hluta

Bls. 14

Miklar sveiflur á gengi krónu

Bls.15

Lífróður handboltans

Handkattalleiksfélog beita nú sínum beittustu hnífum til niðurskurðar

Íþróttatáfelög þessa land eru flest hver á heljarþróðum

Framundan allsherjar skipulagningu og á starfinu öllu

og ekkert heilagt í þeim efnunum

.. hafa menn þar á bæ róið að því öllum árum að finna

nýjan bakhjarl

Það stendur yfir mikil leit að fyrirtæki til að leggiast á þessar árar með okkur

Bls. 16

Hljóp og hljóp en fór aftur á bak

Efnahagsþrengingar

Geisaði óðaverðbólga

Pegar uppsveiflan kom

Bls.22

Verðum að vera opin og heiðarleg

.. hvernig sé hægt að verja börnin okkar fyrir neikvæðinni

bls 32

Fast land undir fótum

Það var löngu orðið tímabært að sporna við fæti áður en við soguðumst ofan í skuldafen

9. okt. 24 stundir

Bls. 2:

Milljónirnar leita út á land

... við þá viðskiptabanka sem nú standa höllum fæti

.. þeir bankar sem nú riða til falls

við höfum bara haldið okkur til hlés og verið, eins og menn segja, sveitalegir

Við fengum enga uppsveflu og fáum heldur enga niðursveflu. Það gengur bara vel á Þórshöfn

Bl. 4

Óleyst með ábyrgð vegna innistæðna

Reglurnar á evrópska efnahagssvæðinu gerðu beinlínis ráð fyrir frjálsu flæði fjármagns

Bl. 8

Vitum ekkert hvar við stöndum

... algerlega óverjandi ef ríkið ætlar ekki að koma fólk til hjálpar

Bl. 12

Traust velferðarþjóðfélag

Lögin sem sett voru á Alþingi sl. Mánudag drógu víglinuna og yörðu þjóðina fyrir skuldbindingum fjármálaþyrtækjanna erlendis

Það ræðst auðvitað af því hversu stór skuldbagginn verður þegar upp verður staðið hvort það er að öllu leiti fær leið.

Ábyrgð Íslands

...sagði viðskiptarádherra og kveikti von hjá þúsundum landsmanna...

Eftir bankahamfarirnar

Samningar um fríverslunarsvæði hafi komið þjóðarbúnum nánast á yonarvöl

Bloggarinn...

Bjögarnir eru horfnir, flúnir af yelli... Póttust vera guðir og galdramenn

Menn eins og Björgolfur Guðmundsson... Þeir ætla nefnilega ekki að vera á sama háti og við hin

Bl. 13

Efnahagsumræðan séð með kynjagleraugum

... nú þegar ljóst er að útrásin var blaðra sem er að springa í andlitið á okkur

... að bæði kynin séu þáttakendur í að leysa þá hnúta sem við er að glíma

sveitarfélög lýsa vilja til að taka skellinn sjálf

þetta er bæði spurning um rekstur og hjólatvinnulfsins

við höfum sett hið pólitíkska dægurþras í aftursætið eða í skottið, sem betur fer, og menn standa saman um það sem máli skiptir

likja Íslandi við Argentínu og Venesúela

..þegar allt fór að hvolf þar

eftir að hafa margof glímt við vandamál vegna

verðbólgu og fallandi krónu

sérfræðingar í eigin óreiðu og mistökum

nú eftir hrun skýjaborganna

Bl. 15

frekari gjaldþrot framundan

lausafjárburrðin

Bl. 16

Skothelt glerþak og launamunur

Nú er tækifæri til að stokka spilin upp

Bls. 27

Fataverslanir spretta upp í miðbænum

Það verður náttúrulega aðeins þyngri róðurinn hjá okkur...

Erum við Íslendingar ekki bara þannig að við elskum að berjast við vindmyllur

Bl. 28

Barn kreppunnar er hugarfarsbreyting

Heimskreppan ógnar fjárhagslegu öryggi markaða og fólk óttast að missa þakið yfir höfði sér í skuldafen

Bl.30

Bubbi þjappaði saman þjóðinni

hann hefði að ósekju mótt skjóta fastari skotum á auðvaldssinnana og hina háu herra í rkissstjórninni Ísland hafi áður tekist á við Breta og unnið

Bl. 32

Rússland: Tólf stig!

Peir einu sem voru tilbúnir að rétta hjálparhönd voru Rússar

7. okt Morgunblaðið

Forsíða:

Hér er vitnað í ávarp geirs: að íslenska þjóðarbúið myndi, ef allt faeri á versta veg, sogast með bönkunum inn í brimrótið og afleiðingin yrði þjóðargjaldþrot.

Gengisfall krónunnar

....til að rétta við fjármálaþyrtækjana á fallanda fæti

Bl. 2

Gengisfall íslensku krónunnar

...til að takmarka tjón á fjármálamarkaði hversu mikil veiktið krónan í gær?

Nokkrir af staðstu fjárfestingarbönkum heims hafa orðið kreppunni að bráð og lausafé á mörkuðum í raun og veru burrkast upp

margir einstaklingar verða fyrir búsifjum

Bl. 4

Allra auga á Íslandi

... hvernig ríkisstjórnir þessara ríkja hafi brugðist við efnahagsdýfunni

Margir verða fyrir búsifjum

Það sem þarf að gera er að slá ákveðinn hring utan um íslenskt atvinnulíff og íslensk heimili

Íslendinga munu komast í gegnum þetta með því að halda hiðum atvinnulífsins gangandi

Fjármálaþerfið okkar hér innanlands er gangverk hagkerfisins

Í augnablikinu er hann (gjaldmiðillinn) í friálsu falli

Það hefur verið peningaburrð

Við þurfum að koma krónunni í umferð

Það þarf að skera niður vexti um amk helming

Við verðum að koma þessu súrefni úti atvinnulífið

Bl. 5

Sjóðurinn taki bæði yfir innlendum og erlendum lánin

Uppbyggingarstarfið er hafið og nú er leiðin bara uppá við

Skuldarar í greiðsluvanda

Íbúðalánsjóður hafi bolmagn til þess að aðstoða

lántakendur í kröggum

Engin ábyrg ríkisstjórn teflir framtíð þjóðar sinnar í tvísýnu

Efnahagslegar hamfarir

Stórir og stöndugir bankar beggja vegna Atlantshafsins hefðu orðið kreppunni að bráð og reru nú lífróður til að bjarga því sem bjargað yrði

Á undanförnum árum hafa vöxtur og velgengni íslensku bankanna verið ævintýri líkust. Mikil sóknarfæri sköpuðust ... og bankarnir... nýttu sér tækifærið til sóknar og útrásar.

Undir eðlilegum kringumstæðum væru stórir bankar líklegri til að standa af sér tímabundin mótbyr en þær

hamfarir sem nú ríða yfir heimsbyggðina eru annars eðlis og stærð bankanna í samanburði við íslenska hagkerfið er í dag þeirra helsti veikleiki.
... felst mikil áhætta í því fyrir íslensku þjóðinar alla að tryggja bönnknum örugga lífínu
... til að verja bankana í þeim ólgusjó sem þeir eru nú staddir í
... hefði verið útlit fyrir að bankarnir gætu leytt sér áfram fyrst um sinn
Þrátt fyrir þessi miklu áföll er framtíð þjóðarinnar trygg og björt. Það sem mestu máli skiptir er að undirstöður samfélagsins og efnahagslífsins eru traustar, þótt yfirbyggingin gefi eftir í hamförum sem nú ríða yfir.
... munum við komast í gegnum þessa erfiðleika og hefja nýja og þróttmikla sókn.

Bls. 7

Hjólin munu áfram snúast þó á þeim hægist
Hverning nýtt fjármálakerfi verði byggt upp með bjartsýni að yopni má þó jafnvel vonast til að þjóðin nái að rétta úr kútnum eftir 12 mánuði ...
uppsveiflan gæti mögulega komið 2010

Bls. 8

Kreppan í sálarlífínu
Fjárhagsbrengingar bitna á andlegri heiisu
Fjármálin vega orðið að þyngra í viðtölum okkar við folk en áður
Þessir erfiðleikar sem núna blasa við muni frekar bjappa saman fjölskyldum en hitt.
Nú ríður á að menn stilli sig um að leira að blóraböggli vegna þess að ásökun og sektarkennd er ekki það lím sem við viljum að haldi okkur saman.

Bls. 10

Angist og kvíði er hlutskipti margra
Þrónt gæti orðið í búi hjá einstaklingum og fjölskyldum á næstu mánuðum
Staksteinar:
Margir spryrja sig hvort Fjármálaeftirlitið hafi sofið á verðinum...

Bls. 11

Umsókn um inngöngu ESB verði undirbúin
... hljótum við að svipast um eftir bandamönnum við lausí þess vanda sem þjóðarbúið glímir við. Hinn hlutfallslega smári gjaldmiðill okkar er nú orðinn undirrót alvarlegs þjóðarvanda.

8. okt. Morgunblaðið

Fleiri en þeir stóru sem tapa eignum
Það er sárt að finna það að þetta brenni upp á einni nóttri, vegna þess að menn hafa hagað sér eins og gangsterar.

Bls. 4

Íbúðaláanasjóður tekur við lánunum á núverandi kjörum
Þeir sem tekið hafa lán í erlendri mynt geta enn lifað í voniinni um að þau lækki aftur með hækkun íslensku krónunnar
Þá bindur hún vonir við ný úrræði í frumvarpi viðskipta og dómsmálaráðuneytis...

Bls. 6

Borgin tekur á sig skellinn
Nú virðist sem spilaborgin hafi hrunið og nú þurfi að bretta upp ermar. Nú þurfi jafnvel að leggja nýjan grunn og spryrja nýrra spurninga... einstaklingshyggjan og græðgin hafi beðið skipprot... nú er bæði tilefni og tækifæri til að stokka upp og gefa upp á nýtt.

Bls. 8

Bankafolk í kreppu

um leið og súrefnið, sem heitir peningar, fer úr þjóðfélaginu eru ekki bara bankar í vondri stöðu heldur líka öll fyrirtæki í landinu.

Bls. 9

Fastengisstefna tekin upp eftir sjö ára hlé
Hætt við árásum á myntina
Fátt að gerast á íslandi sem geti orðið til þess að auka trúna á íslensku krónuna

Bls. 9

Vel til forystu fallinn
Jón er réttum maður á réttum stað til að glíma við það mikla verkefni sem honum hefur verið falið....
Menn beitti ekki þeim úrræðum sem þeir höfðu til að koma í veg fyrir að bankakerfið yxí Íslandi yfir höfuð.
Seðlabankinn hafði þessi tæki en beitti þeim ekki.
Þessi hlutafírleikur er tapað spil

Eignasafn hans (bankans) hafi nánast fuðrað upp

Bls .12

Petta helst...
Aukin borksveiði er ekki á dagskrá í bili

Nú hríktir í stoðum og þá verða menn að ganga svo langt sem skynsemi leyfir.

Reynt að tryggja fjármálastöðugleika

Við höfum ekki fengið þann stuðning sem við óskuðum frá vinum okkar

Bls. 14

Petta helst...
Lausafíðsstreymi fjármálakerfisins verður tryggt af hálfu allra yfirvalda til að viðhalda trausti og stöðugleika

Viðræður VBS og Saga í salt

Við ákváðum að draga úr skuldsetningu og klæða af okkur bau illviðri sem við kynnum að verða fyrir.

Bls. 18

Óþörf viðbótarþyrði

Sem til skamms tíma var hampað eins og þeir væru ljósíð í myrkru (Ice-save), en ekki viðbóarfarg á myllusteiniinn.

Bls. 19

Íolgusjó markaðshagkerfisins
Óumfýjanlegur fylgiskur kapítalismans.
Þegar bólan springur hrynjá fyrirtækin
Eigið fé fyrirtækja og fjármálastofna brennur!

Blog.is

nú fossar fjármagnið

9. október Morgunblaðið

Forsíða:

Orð Darlings riðu baggamuninn

Bls. 2

S&S

Grunsemdir hafa vaknað um að annað og meira en vinarbragð liggi að baki þeim vilja rússneskra stjórnvalda... ráðamenn í Moskvu telja aftur óhætt að hnykla vöðvana í samskiptum við Vesturlönd

Bls. 11

Áhlaup var gert á Kaupping erlendis

Eru menn þessa dagana að draga gullfiska af Íslands miðum?

Bls. 12

Fyrirspurnum rignir inn

Þeir sem hafa fest rætur hér og eiga börn hérlandis (pólverjar)

...Viðkomandi verktaki væri að sigla í gjaldþrot við bendum fólk að allir séu á sama háti

Bls. 14

Aðstæður versnuðu enn við þjóðnýtingu Glitnis

Það er díúp efnahagskreppa í öllum heiminum

.. þegar krónan fell skyndilega með tilheyrandí verðbólgskoti, skuldatryggingarálag fór í hæstu hæðir og ótrúlega neikvæð umræða

Bls.15

Eðlilegri efnahagur

Við sláum skjaldborg um íslenska þjóð og þjóðin mun standa styrkum fótum eftir þessar aðgerðir ...

Greiðslustöðvun í Luxemborg

Lausafjárburrðar

Öbreytt verð hjá IKEA

Veiking krónunnar setji óhjákvæmilega strik í reikninginn en reynt verði að ríghalda í gamla verðið og treysta því að bjartari tímar séu framundan.

Þótt róðurinn hafi þyngst verði reynt að stefna fram líkt og ákveðið hafi verið

Bls. 19

Sprt um ástandið í aðdraganda kosninga

það að gefast upp á síðustu metrunum er ekki í anda okkar Íslendinga.... við vitum ekki hvort við náum kjöri og verðum bara að spryja að leikslokum ... mikil uppörvun fyrir þjóðina ef við fengjum þetta hlutverk sem við höfum keppt að því að fá.

Bls. 21

breskir bankar fá aðstoð

nú er tíminn til að briðast úr viðjum venjubundinna hugsunar... og ráðast til atlögu við vandann með nýjum hætti (Gordon Brown) hins vegar mun það (breska ríkið) hafa hönd í bagga með endurskipulagningu þeirra.

Bls. 24

Bíðum róleg og sjáum til hvað gerist

Umræðan um hinn mikla ólgsusjó...

Jafnvel þó við fórum út einhverjar fjármálaðgerðir í góðri trú, getur það farið svo að það endi eins og búmerang í höfðinu á okkur....

Enn eru rúmir 20 dagar í næstu gjalddaga af þeim hjá flestum og búast má við að mikið vatn eigi eftir að renna til sjávar á þeim tíma

Bls. 26

Núllpunktur

og svo þarf að byggia upp á nýjan leik

bankakerfi Íslands er hrunið. Kaupþing banki, stærsta fyrirtæki landsins, gafst í gærkvöldi uppá að halda sér á flofi (persónugerður) ... Nú má segja að íslenska bankakerfið, sem var aflyvl þess mikla hagvaxtar, uppgangs og útrásar, sem rákt hefur hér á landi undanfarin ár, sé komið á núllpunkt.

Trúin á íslensku efnahagslíf er engin

Samstaða í borginni

segja má að gerð hafi verið heiðarleg tilraun til að gera endanlega útfat við trú manna á stjórnsmál.

Komið að skuldadögum - pistill frá konu sem vinnur á alþingi

Það blæs hressilega á Íslandi

Verulegur hluti bankakerfisins er komin að fótum fram og allt kapp er lagt á að verja hagsmuni þjóðarinnar.

Vöxtur íslensks fjármálarífs hefur verið ör

Er ekki ástæða fyrir litla þjóð ein sog við íslendingar erum, að hafa einhverja neyðaráætlun í gangi ef í harðbakkann slær eins og nú hefur svo sannarlega gerst? Hefðum við getað varið okkur betur?

Bls. 27

Ísland og hin alþjóðlega fjármálakreppa

Við erum ekki gjaldþrota en við eignum við lausafjárburrð að glíma

Vinir Íslands (innsendar greinar)

Í kjölfar þeirra fjármálahamfara sem hér hafa riðið yfir allra þeirra þreifinga og ákalls ... hverjir eru í raun vinir Íslands og Íslendinga

Viðskiptablaðið

Bls. 2 Fastgenginu varpað fyrir róða

gjaldeyrishorsti

sú ákvörðun Seðlabankans að gefa fastgengið upp á bátinn

ljóss verður vart í mykrinu

þótt vissulega sé staða efnahagsmála á Íslandi dökk, ...

má sjá ljós í mykrinu

Íbúðalanasjóður veitir markaðnum skjöl

fjárfestar hafa að undanförnu leitað leiða til að koma fjármunum í skjöl

Selja hlutabréf og kaupa örugg skuldabréf

Bjartara vestanhafs

Seðlabankar lækka stýrivexti um 0.5%

Bls. 7

Það er auðvelt að vera vitur eftir á

hverníg má það vera að bankarnir fjórir stóðust allir álagspróf FME í águst en þrír þeirra hafa nú riðað til falls?

Lausafjárburrð

Því miður þornar laust fé mjög hratt upp á alþjóðlegum marköðum

Þetta eru í rauninni jarðskjálftar á alþjóðlegum markaði

Tilraunin var dauðadæmd frá upphafi

Gengi krónunnar hefur verið fjótandi... var því krónunni fleytt á ný

Þegar gengi gjaldmiðla er fast er mun auðveldara að gera á þá áhlaup

Pess vegna er nauðsynlegt fyrir seðlabanka þess ríkis sem notar gjaldmiðlinn að geta varið gengið

Miðað við smæð gjaldeyrisforða Seðlabankans var það nánast strax ljóst að hann gæti ekki haldið uppi vörnum fyrir krónuna

Bls. 9

Ekki öll lönd í vanda

AGS hvatti ríki heims til að taka höndum saman um að finna lausnir ...

Einna mesti hunginn af hinni alþjóðlegu fjármálkreppu sé enn sem komið er í helstu iðnríkjum heims

Bls. 10

upprisa sjómannsins

bankakreppan sýnir að kapítalískt hagkerfi er skilvirkrt og tryggir að fólk svífi ekki of lengi á bólum heldur hafi báða fætur á jörðinni

stjórndur að tímum kreppunnar

þetta efnahagslega fárvíðri er flókið...

gott dæmi um skýra sýn í bakspeglum meðan sólin blindaði mann í gegnum framrúðuna

langflestir upplifa atburðarásina eins og jarðskjálfta

upp á 8.5 á richter, en ekki storm sem var spáð með góðum fyrirvara

hin herfræðilega hugsun felur þannig í sér mat á víglínum, þ.e. mörkuðum og samkeppnisáðilum, mati á eigin liðsafla, hergögnum og sóknarmöguleikum. En hvað með hershöfðingjann, yfirstjórnendur?

Hætt er við, sérstaklega þegar kaldakolin blasa við, að menn verði uppteknir af göllum sínum og veikleikum. Slíkt hugarfar býður uppá töpuð strið

Stundum nefndur bjargvættur Wall Street

Oftar en ekki hafa bandarísk stjórnvöld leitað til bankans er ber nafn hans þegar hlaupa þarf undir bagga með örðrum bönkum

10. okt Morgunblaðið

Bls. 2

S&S bankakreppan

Það sem hafi riðið baggmuninn um nauðsyn yfirtöku FME...

Félags- og tryggingamálaráðuneytið hefur sett á fót

samræmt þjónustunet

Fréttir um efnahagsástandið hafa farið eins og eldur í sinu um heimsbyggðina

Vantrú rískir á íslenskt efnahagslíf ...

Bls. 6 Gordon Brown harðorður í garð Íslendinga

Lagði sérstaklega bunga áherslu á að ábrygðin væri öll íslenskra stjórnvalda

... bresk stjórnvöld sagði hann hins vegar reyna allt sem þau gætu til að greiða úr flækjunni
ekki bara hryðjuverkalög, en taka líka til hryðjuverka
einhverjir fjármunir mega flaða þaðan innan Bretlands.
Hins vegar munu engir fjármunir fá að renna þaðan til Íslands
Gríðarleg vonbrigði með endalok Kaupþings
Vonbrigði með fall Kaupþings í fyrrinótt...
Gjaldeyrir fara að streyma inní landið
Áhættuméðvitund varð til þess að Auður stendur vel
Nú þegar fjármálakreppa ríður yfir heiminn
...jafnt í uppsveiflu sem niðursveiflu
Bls. 11
Vonbrigði að fara inn í Kaupþing
enda stóðu vonir til að bankinn gæti gengið í gegnum efnahagsólgusjóinn.
Skiðott skipast veður í lofti
Ahlau hefði verið gert á íslensku bankana
Í þessum fjármálahamförum sem skella nú á heimsbyggðinni og brotta svona harkalega á Íslandi
Bls. 12 Efnahagsmálin ekki rædd á pingi
auðvitað hefur þetta yfirbragð þess að við séum að spila hér á fíðlu meðan Róm brennur...
Bls. 13 spennandi og krefjandi verkefni að takast á við
hún verði einfaldlega að sníða hinum nýja
viðskiptabanka stakk eftir vexti
Bls. 14
tryggingarnar í lagi
eftir að stóru bankarnir þrír hafa fallið hver á fætur öðrum...
Bls. 15
tvöföldun frá því í fyrra
þrátt fyrir allt reyni menn að halda í vonina
Bls. 16
hollenskir Icesave eigendur ugandi staðgreiðslu krafist
fréttir hafa flogið um allan heim um að Ísland sé komið á hausinn
fréttin um Ísland fer eins og eldur um heimsbyggðina viðskipti við ísland hefðu verið „sett á frost“ í Bretlandi í gær
Bls. 17
stefnan gagnrýnd
ég hef gagnrýnt stýrivexti og gengisskráningu en ríkisstjórnin hefur varið það allt í þinginu
hvers konar bananalýðveldi búum við í?
þetta er að ganga yfir eins og höggþylgia
Bls. 18
Fjöldi fyrirtækja í hættu
... munu sparisjóðirnir verða fyrir höggi
ekki linnir lækkunum
últítið er ekki bjart á erlendum hlutabréfamörkuðum
Bls. 19
... það sem hefði riðið baggamuninn um nauðsyn yfirtöku FME á bankanum hefði verið ástandið...
Petta helst...
Vill slá skjaldborg um Sparisjóð Keflavíkur
Bls. 24
Vinargreiði Bretta
Hvers vegna gengu Bretar með slískum krafti að íslensku bönkunum?
Gordon Brown og Alistar Darling hafa tekið höndum saman í atlögu sinni
Kaupþing reri á miðvikudag lífrodur
Höggid var af þungt til að Kaupþing hefði það af Með því að veitast að Íslendingum gat Gordon Brown slegið sig til riddara og gerst biargvættur breskra sparifjáreigenda

Engin áhætta fólgin í að gera landið að skotspæni
Með aðgerðum sínum greiddi Brown íslensku fjármálalífi náðarhöggid ...
Á þeirri leið voru gerð mörg mistök, sem veiktu undirstöðurnar þótt kátt hafi verið í höllinni á meðan allt lék í lyndi
Í fyrradag var Gordon Brown svo vinsamlegur að veita þeim náðarhöggid
Tap hlutabréfa bitnar á sjóðsfélögum
Ekki eru öll kurl komin til grafar
Háar fjárhæðir
Pað sem nú tekur við
Sú spilling sem fékk að búa um sig þá fengi aldrei næði til að þrífast nú
.. eitt það versta sem getur hent eina þjóð er stéttaskipting. Hún er átumein sem grefur um sig og sýkir allan þjóðarlíkamann.
Bls. 25 Bloggið...
Kaupþing fékk kúlu í ennið
Verður maður ekki að taka þessu sem guðlegu tákni um að öll él birtir upp um síðir
Bls. 26 aðsendar greinar
Nýtu auðlindir út úr þrengingum
við Íslendingar siglum inní in mestu efnahagsvandræði sem fólk þekkir...
á barmi gjaldþrots
fólk sem reynir að lifa af launum sem nema um 120 þúsund krónum á mánuði sem jafnóðum brenna upp á báli óðaverðbólgu.
áskorun: pað verður að lækka vexti nú þegar
þessu mikla óveðrið á fjármálamarkaði
þeir (stýrivextirnir) koma afar illa niður á almenningi og atvinnufyrirtækjum og halda þeim í rekstrarlegri herkví

11. okt. Morgunblaðið

Bls. 14
sátta verður leitað
lýsti yon um að lausn fyndist eins fljótt og auðið yrði ríkissjórnin samþykkti í gærmorgun að ríkissjóður hluaþi undir bagga með Nýja Landsbankanum
Frískandi hópknús hjá Glitni
Starfsmenn Glitnis sem óhætt er að segja að hafi ekki upplifað aðra eins tíma og að undanförnu í þeim miklu sviptivindum sem geisað hafa í íslensku efnahagslífí **Lán hjá IMF gæti verið innan seilingar**
Endurþyggia trúverðugleika landsins á alþjóðlegum vettvangi
Ég tel gott að við verðum fyrst þjóða í þessum hamförum til að leita aðstoðar hjá sjóðnum
Bls. 15
stórt tap stéttarfélaganna
í bankakreppuni sem á íslandi hefur dunið
í nokkrum tilfellum hafa fjármunirnir runnið inná peningamarkaðssjóði
stærstu sjóðirnir verða fyrir mestum búsisfjum
Gunnar Páll telur því að félagið eigi borð fyrir báru
Við getum því tekið á okkur eitthvað högg
Framfarir sem breyttust í hamfarir
En rætt var um þingmannamál sem virkaði hálf undarlegt í öllum ólgusjónum
Útrásarvíkingar
Víkingar voru jú þeir sem fóru fram með offorsi og skeyttu engu um aðra í kringum sig
Nú endurtaka ráðamenn í sífelli að þjóðin verði að standa saman
Bls. 18
Búvörumramleiðsla stöðvist ekki
í því umróti sem nú er á fjármálamarkaðnum
Sannkallað bankarár bankans

... hefur Landsbankinn verið einn af traustu hornsteinum samfélagsins en frysing peningabréfa bankans og hugsanlegt verðfall þeirra hefur hleypt illu blóði í marga

Bls. 19

Velferðarbjónusta í forgang

Þau hafa mismunandi styrk til að glíma við vandann Hún bindur yonir við að hægt verði að fjármagna..

Það er ekki eftir neinu að bíða

Finnar komust útúr þessum erfiðleikum á ótrúlega skómmum tíma, þannig að lyfseðillinn er til. Nú er bara að framfylgja honum ...

Bls. 22

BLOGGIÐ

Allir sitja í súpu útrásarinnar

Bls. 23

Barist í bökkum

Hamfarir síðustu daga

Bls. 24

Ríkið getur styrkt stoðir sparisjóðanna

hér hefur verið skorið niður jafnt og þétt

Læra af reynslu annarra

Sem betur fer glímum við ekki við vopnuð átök ..

Bls. 26

Sanngirni að hjálpa öllum

lífklegt er að eignarlutur í íbúð sé í mörgum tilvikum eini eiginlegi sparnaður margra. Er þá ekki rétt að reyna að verja hann?

Allt traust virðist horfið

Mikil verðmæti hafa gufað upp með proti bankanna

Bls. 27

Stærstu fyrirtækin fallvölt

Bls. 28

Upphaf nýrra tíma bls 30-31 Viðtal við Pál Skúlason

Fjárhagkerfi heimsins riða til falls...

Bankakerfið okkar sem var orðið mjög stórt og teygði anga sína víða er hrunið og það tekur óhjákvæmilega langan tíma að endurreisa það

Mikill áróður hefur verið rekinn gegn því opinbera árum og ríkisstofnum sem hafa yeikst á undanförnum árum og standa nú á brauðfótum Á undanförnum árum hefur verið kynnt undir þá skoðun.. .

Petta er eins og að fá verulegt högg

Bls. 36

Samstaða á ögurstundu

ísland hefur undanfarnar tvær vikur gengið í gegnum einhverja dýpstu og erfiðustu kreppu síðari tíma fjármálakerfi landsins hefur fengið mikinn skell halda hjólum atvinnulífsins gangandi

orðsporið endurheimt

orðspor Íslands er í molum eftir orrahrið undanfarinna daga

Sveitarstjórnir fellu fyrir hávöxtunum

Gordon Brown, forsætisráðherra Bretta, bítur nú í skjaldarrendurnar og hótar íslendingum öllu illu Íslenskt fjármálalifff fór endanlega á hvolf

Karakter ærunnar

Utan um þetta hefur verið smíðuð pólitisk sem hefur farið eins og eldur í sinu enda græðgin bráðsmitandi Hrægammakápitálisminn étur börnin sín og nærist enn.

Lánin vaxa óbærilega yfir höfuð

Við erum sjóræningjar norðursins

Utandyra má heyra frýsið í ótemjunni sem vill geta keypt og verslað með sjúklinga, með aldraða, ... Ef okkur lánast að taka frekar á okkur skellinn hér og nú..

Bls. 37

Auratal á tímum kreppunnar: Ísland og friðarsamningar í Versöluum 1919

Hann sá fyrir hrun þýska hagkerfisins, óðaverðbólgu og pólitiskt öngþveiti

Tefldu þeir of djarf? Voru spilagosar með puttana í sjóðum bankanna

Bankarnir hrundu vegna vantrúar erlendra fjármálamanna á styrkleika beirra og vegna öngþveiti og upplausnar á erlendum fjármálamörkuðum ... hvernig íslensku bönkunum hefði reitt af við aðrar aðstæður, ef ein mestu fjármálakreppa sögunnar hefði ekki skollid á.

.. eftir ofvoxt fjármálastofnana komi jafran kreppa forstjórar taku völdin af hluthöfunum og maka krókinn.

.. mundi kollsteypa hagkerfi okkar

.. mundi leiða til þess að krónan hríðfélli ef hjóli tímans er snúið rangsælis til aldamóta... ef stjórnvöld hefðu undanfarin ár bannað bönkunum að benja sig og bólga út biðarbúið

.. ausa úr sjóðnum ísland með sinn léttvæga gjaldmiðil hefur ekki burði til að stýðja við bakið á allstóru alþjóðlegu bankakerfi fjármálakreppa sem gaus upp hjá þeim

Bls. 38

Að snúa vörn í sókn

Niðursveflan

Margar fjölskyldur á barmi gjaldþrots og hafa fá tækifæri til að vinna sig úr skuldafeninu

.. byggja velferð okkar á þeim stoðum sem við íslendingar höfum staðið á í aldanna rás mikilvægt að afla nægjanlegra tekna fyrir þjóðarbúið við erum einfaldlega sterkt til að láta tímabundin mótbry berja okkur niður

Davíð talar

Gjörningabylur sem yfir okkar litlu þjóð hefur dunið Hann sýndi hverjir það voru sem mögnuðu þennan byl í öndverðu, hverjum vélum þeir beittu - en umfram allt sýndi hann okkur leiðina útúr þessum ógnvekjandi brengingum

Ég hef hitt marga sem trúðu mér fyrir því að bungu bjargi væri að þeim létt eftir framgöngu Davíðs

.... þá var hagkerfi okkar ein rjúkandi rúst...

.. þeirri hrikalegu misbeitingu frelsisins sem nú hefur riðið hagkerfi okkar á slig.

Heilu herfylkin voru á rausnarlegri launaskrá til að moka skítnum yfir mannord hans... (Davíð)

Eins og bjarndýr slær hann þungum hrammi og hrindir af sér linnulausum atlögum glefsandi rakkanna

Sökudólgar

á attunda áratugnum geisaði annað óveður (Geirfinnsmálið)

.. heimtaði þjóðin blóð og það fékk hún eftir miklar nornaveiðar

eftir stóðu fjölskyldur í sárum í mörg ár og allt fokið

ofan af þeim í óveðrinu

nú er úti veður vott

Bls. 40

ekki benda á neinn

þó voru einhverjar ljósglætur í haustmyrkru loforðum stjórnvalda um að allt reddist rigndi yfir felmtri slegna landsmenn.

Meðan ósköpin réða yfir.... nú sé botninum náð

Vitna þeir þá gjarnan til vinnulags slökkviliðsins eða björgunarsveita, sem bjarga mannlífum og slökkva elda áður en farið er að rannsaka hvað valdið hafi brunanum eða óhappinum

... það er full ástæða til að finna sökudólgana, sem leitt hafa efnahagslegt fárvíðri yfir landið

vonandi stöðvar eftirlitið líka allan ólögmætan leka úr sökkvandi skútu íslenskra banka og fjármálastofnana

Nýtt upphaf - Ísland tækifaeranna

Í þessum ólgusíó sem gengur nú yfir landið....

Slík umræða mun ekki koma þjóðinni uppúr þeim öldudal sem við erum nú í...

.... þrátt fyrir þá lægð sem nú fer yfir

Bls. 53

Til fjölmöla

Af hverju er verið að slá skjaldborg um þotuliðið?

Lesbók bls. 2

Hinn nýji tíðarandi

Bankastofnanir falla um allan hinn vestræna heim og með þeim fellur tíðarandinn

Næsta kynslóð mun vonandi spila vel úr trompunum sem þegar eru á hendri.

Ó nei!!!

Af þeim sökum eru peningar augljóslega ekkert merkilegri eða ómerkilegri en norðanáhlaup sem kom áður en því var spáð, rosaleg festa eða brotin hásing, bilað GPS tæki eða blaутur dúnkoddi í fimbulfrosti... að björgunarsveitin komi og vinni eftir sínum

fyrirframákvörðuðu vinnubrögðum

ÞESSI GREIN ER EIN STÓR LÍKING SEM HÉR VERÐUR EKKI PIKKUÐ UPP HÉR AÐ ÖLLU LEYTI

... það er samansafna skáldagnapersona á borð við Geir Haarde... sem er eins og lítersk Guðsmynd, bænhevir aldrei neinn nema hann iðrist og gefi sig henni á vald. Ó nei! Birtist íslenskum fórnarlömbum sem klisubanki úr sjómannamáli með öllum sínum brimsköflum, brimgörðum, olduróti, ágið, broti, karl í brúnni, áhöfn á dekki.

Saman komumst við í gegnum brimrótið

Allir uppá dekk!!!

12. okt. mbl

blaðið

erðum öflugri þjóð

ég tel að á síðustu metrunum hafi það verið aðgerðir breska fjármálaeftirlitsins sem urði þessum banka að falli...

Bls. 2

Sjórinn enn úfinn bó mesta hættan sé liðin hjá

.. hefði skapast grundvöllur til að snúa vörn í sókn

.. hefðu íslendingar ekki náð útúr storminum og

mundu áfram sigla úffinn sjó í einhvern tíma

.. koma í veg fyrir að hjól atvinnulífsins stöðvist þótt yfirbyggingin hefði laskast væru undirstöður þjóðfélagsis traustar og á þeim væri byggð ný sókn á öllum sviðum

.. ný sókn gæti hafist í íslenskum sjávarútvegi Við erum þjóð sem gefst ekki upp þó á móti blási og við munum ná vopnum okkar á nýjan leik villtur og óbeisaður markaður hefur ekkert með grunvallahugsjónir Sjálfstæðismanna að gera... það er mikill munur á yljugum gæðingi og óbeisladrí ótemju ... skiptir sköpum að við missum ekki trúna á einkaframtakið...

Bls. 4

Green ræðir við Baug

Ég vil ekki að neitt þessara fyritækja falli

Hvetur til aðstoðar við Íslendinga

Komi íslendingum til aðstoðar í þrengingum þeirra...

Bls. 6

Brýnt að leita eftir aðstoð IMF

Efljóandi krónu... hrun krónunnar

Bls. 10-11

Risa viðtal við Geir

Fyrirsögn:

Geir H. Haarde hefur ... staðið eins og klettur í hafinu...

Öll spiót hafa staðið á honum

Ekki er að sjá að þessi ómælda pressa sé að sliga

forsætisráðgerra

... hvaða lærðom má draga af því giðrningaveðri sem

riðið hefur yfir íslenskt efnahagslí

bankarnir sáu sér þarna leik á borði

... bankarnir... tefldu aftur á móti mjög djarfí í sinni starfsemi erlendis...

eigum við að skattleggja komandi kynslóðir til þess?

Eigum við að leggja þær risavöxnu þyðar á börnin okkar?

Við munum, eftir því sem fært er, gera upp okkar skuldabagga...

Án þess að gera ráð fyrir því að skollid gæti á sílkt fárvíðri í fjármálaheiminum sem nú hefur orðið við höfum sett það mál í algjöran forgang og ég á ekki von að það verði þungur baggi á rkissjóði stjórnmálamenn margir hverjir og forseti Íslands hafa jarmað með ...

hagkerfi heimsins er opið og tengt innbyrðis milli landa að öll áhrif smitast samstundis frá einu landi til annars... smithættan útúr okkar bankakerfi inn í nálæg lönd

þeir kastalar sem reistir hafa verið á þessum árum hins óhefta frelsins reyndust loftkastalar sem hurfu á einni nóttru

þetta verða allt burðarstólpur í samfélagi okkar (sjávarútvegur, orkufrekur iðnaður... ofl)

... þegar við komumst í gegnum þann skaf sem við erum núna að byrja að brjóstast í gegnum

Bls. 15

Alls enginn ástmögur?

Alistar Darling kom eins og stormsveipur inn í íslenska þjódmálaumræðu...

Ákvæð Brown að leggja árar í bát ... Darling hefur hins vegar staðið bétt við bakið á Brown...

Fárvíðrið sem nú skekur efnahag vestrænna þjóða

Það hrikir í stoðum

Við erum án efa að sigla inní mestu erfiðleika sem við höfum upplifað í efnahagsmálum í sextíu ár

Vandinn á eftir að verða dýpri...

Bls. 22

Síst megin við missa trúna

Fólk veit varla hvaðan á það stendur veðrið. Veit bara að þetta er mikil óveður

Undirstöður efnahagslífsins, sem allir töldu svo sterkar, brotna og byggingin hrynnur

Skellurinn verður harkalegur

Um leið verður brotlending á ýmsum viðhorfum Kannski var ekki ástæða til að trúa í blindi á þessa tegund frelsis

Enginn vill erfiðleika og auðvitað vonuðum við að þjóðarskútan gæti heldið áfram fulla ferð á velferðarsiglingunni

Nú vona ég að við komum út úr þessu olduróti heil ...

Við höfum séð það svart fyrr, miklu svartara en núna.

Hann er skipstjórin í brúnni okkar (Geir)

Allir þurfa vissulega að leggjast á árarnar

En við megin ekki missa trúna á að skútan rétti sig af Við erum lítil þjóð og okkur líður miklu betur ef við finnum að við erum fjölskylda, öll á sama báti.

Eru ekki stjórnmálamenn líka að skjóta á hver annan?

Fólk verður líka að kunna að slíðra sverðin og fara ekki í skotgrafirnar...

Bls. 28-29

Íslenska þjóðin er að kynnast sjálfri sér

eins og væri verið að lesa hverjir hefðu lifað af eftir sprengiuárás

þetta finnst mér að fólk þurfi að glíma við núna við eigum að haga okkur eins og einstaklingar í öflugu handboltaðið

við fengum einn á trýnið

.. nánast svartnætti hjá sumum

við erum komin á hnén núna, en við liggjum ekki og þegar við stöndum upp aftur, vitum við betur

Bls. 33

Reykjavíkurbréf 111008

Heilbrigðara þjóðfélag á Íslandi

Bankar falla

Hlutabréfamarkaðir falla

Örfair menn riðu íslensku efnahagskerfi á slig
Að ákveðnur leytí hefur íslenskt samfélag verið veikt.
Örfair einstaklingar hafa gerst og aðsópsmiklir til þess
að það væri holtt fyrir samfálgið...

... uppstokkun verður í efnahagslífinu
hversu díup hin alþjóðlega fjármálakreppa verður og
hversu langt hún teygic sig inn í hið raunverulega
atvinnulíf

.. þegar svo margir eru í sárum

Bls. 34

Lausafjármagnsfíklarnir

(í þessari grein er myndlíking við eiturlýf notuð)
í dag höfum við grunlaus ánetjast ódýru lausafé sem
sprautaðist inní efnahagslífið.

götusalar lausafjársins (stjórnendur bankanna)
lítid mun breytast með nokkra götusala á bak við lás og
slá ef ekki er lítid á hver leyfði þeim að margfalda allt
þetta lausafé

með því að lækka bindskylduna með vinstri hendinni
blés seðlabankastjóri upp verðbólguðubál sem hann sagði

þurfa að slökkva með stýrivöxtum hægri handar.

Forvörn gegn öðrum lausafiárfaraldri

Íslendingar liggja nú í fletinu með ferleg
fráhvarfseinkenni, sama hvort þeir fóru á
lausafiársfylleri eða forðuðust lánin

Heilbrigði efnahagslíf

Hvar var eldvarnareftirlitið?

Efnahagshrun samfélagsins

..Kому sér burt frá landinu með gullstangir sínar
hvernig standur á því að óreiðumönnum var gefinn laus
taumar

Bls. 35

Bjarni Ármansson og Almenni lífeyrissjóðurinn

... settu minkinn mitt í langstærsta haensnabuúð

Arfleidiðin

Framsóknarmenn japa á því eins og beljur á frosum
næpum að ekki megi horfa í baksýmisspegilinn, heldur
beint fram.

Mönnumunum, sem litlu munaði að tækist að kollsíglu
íslensku þjóðarskútunni

Bls. 36

Dregnir til ábyrgðar

Fólk krefst þess að þeir stjórnámamenn sem nú stjórna
og hafa sýnt að þeir eru ófærir um það, láti aðra um að
byggja upp úr rústunum sem blasa við

Fjármálaþyllerí

Ef á móti blés...

Í mörgum tilfellum verður ævisparnaður fokinn úti
veður og vind

Hverjur bera ábyrgð?

þeir auðmenn sem sigldu bönkunum í þrot
eignir þessarar manna á að frysta
menn komist ekki upp með að stinga milljörðum undan
þegar þjóðarbúið riðar til falls

Eru íslenskir fréttamenn vonlausir?

Þegar ölduna lægir muni farið yfir atburði ...

13. okt. Morgunblaðið

forsíða:

fyrst IMF og svo ESB

Annaðhvort pökkum við í vörn...

Eftir hildarleik síðari heimsstyrjaldarinnar

Ég tel það mikinn ábyrgðarhlut af stjórnámönnum
að telja sjálfum sér og öðrum trú um að við getum
haldið áfram að senda fólk á bátskeljum útá opið haf og
sagt því að fiska

Bls. 4

600 milljarða lán

jafnvel þó menn hafi gefið sér mjög svart uppgjör á
þrotabúi Landsbankans...

þar er eldveggur á milli (á mill stjórnámamanna og
skilaneftir bankanna)

það er frekar mitt hlutverk að sjá til þess að ekki sé
klifrað yfir slíka eldveggi

Milda þarf aðgerðir gagnvart skuldurum

Pað eru margir skuldarar komnir fram á hengibrún
samband breskra sveitarfélaga þarf að taka á sig skell á
næstunni

Bls. 9

Brotsjórrinn bylur á okkur öllum

Vitum ekki hvaðan á okkur standur veðrið
.. fyrir ótrúlega heppni í því ævintýralega spilavíti sem
heimurinn var orðinn þar sem því var heitið að allir
myndu vinna

Bls. 11

efnahagurinn á þessari eyju í Atlantshafinu hefur
reynst eins steingrýttur og óstöðugur og jarðskorpa
hennar.

Bls. 16

Petta helstu...

Markmiðið er að fara gagnrýnið í gegnum fréttir
fjölmíðla, yfirlýsingar stjórnámamanna og
forrádamanna fyrirtækja og skyggast á bak við tjöldin
- tjöld sem stundum eru búin til í stjórnálum og
viðskiptum

Bls. 20

Þjóð sett á skuldklafa

Spilaborgin Icesave

Bls. 20

Skáldskapurinn lifir

Holl áminning fyrir okkur sem nú stöndum yfir rústum
fjármálaheimsins

Þegar skýjaborgirnar risu

Heitt í hjarta hverjum manni

Í raun og veru erum við sú þjóð sem unir sér best í
gapastoknum, en hann er aðeins frábrugðin snörunni
því að dölgurinn tyllir niður tánum (úr söllu völku)
Þó nokkrir hafa talað um það uppá síkastið, að íslensk
þjóð geti ekki höndlað velgengni, hafi lent á fylleri og
sé nána að taka út timburmennina

Það kann að hljóma ótrúlega í miðju fárvíðinu, en
veðrið mun ganga niður

Og íslendingar hafa séð það svart áður

Bls. 21

Aftur til fortíðar eða upphaf nýrra tíma (eftir Ingibjörgu Sólrunú)

Hér lískir hún þessu við mein, og tengir við það að

hún fór í uppskurð sama dag og létt fjarlægja mein

Fékk þjóðbanki Íslendinga í meira en heila öld -
Landsbanki Íslands - og loks varð flaggskip íslenskrar
fjármálastarfsemi, Kaupþing, að játa sig sigráða eftir
grófa árás af hálfu breskra stjórnvalda...

Forsenda þess að maður sætti sig við þá staðreynd að

það er ekki hægt að komast á réttan kjöl aftur án
umtalverðra inngrípa þar sem mein eru skorin burt.

Það getur leitt af sér tímabundna vanlíðan, dregið úr
virki hins daglega lífs og sett okkur ýmsar erfðar

skorður en þegar allt er um garð gengið erum við betur
sett eftir en áður en meinið var skorið. Meinið verður

að fara til þess að við getum byggt okkur upp aftur

Í þeirri fjármálaþreppu sem nú riður yfir

heimsbyggðina er enginn annars bróðir í leik.

Forystumenn heims falla nú hver um annan þveran í þá
gryfiu að hlaupa eftir pólitískum vindum heima fyrir í

stað þess að taka sameiginlega á vandanum sem þeir

hafa skapað með því að setja hinu frjálsa flæði

fjármagns engin mörk.

.. þeirri árás sem Gordon Brown gerði á íslenska

fjármálarferfið í skjóli hryðjuverkalaga....

við höfum hins vegar ekki tíma til að elta ólar við misvitra ráðamenn sem ala á örvaðtingu í stað þess að lægja öldur.

Nú eru það leikreglurnar sem gilda en ekki samböndin Hjól atvinnulífsins mega ekki stöðvast
Efnahagslífið er að snöggkólna og mikilvægt að nota bæði stýrivextina og ríkisfjármálin til að örva gangvirkið

Endurskipuleggja fjármálakerfið frá grunni
Við höfum áður sett undir okkur hausinn og öslað í gegnum hröðina
Pessar vikurnar er ísland eins og lítil bátsskel sem hrekst fyrir úfnu og opnu hafi alþjóðlegra fjármagnshreyfinga
Með samningnum um EES var ákvæðið að leggja út á þetta haf og taka þátt í frjálsu flæði fjármagns.... það gat hins vegar ekki gengið til lengdar að leggja útá haf á óvarinni bátsskel sem er ætluð til að veiða á grunnslöð. Ísland þarf öflugra skip og meiri varnir ef það ætlað á annað bord að taka þátt í fjórfræsinu sem fylgir samstarfinu í Evrópu.

Eftir hildarleik síðari heimsstyrjaldarinnar Ég tel það mikinn ábyrgðarhlut af stjórmálamönnum að telja sjálfum séi og öðrum trú um að við getum haldið áfram að senda folk á bátsskeljum útá opið haf og sagt því að fiska. Það hefur þegar endað með ósköpum.

Blog.is

Bankarnir hrundu

... eftir því sem orðrómurinn grasseraðir
... ekki viðskiptajöfра sem eru búinir að spila rassinn úr buxunum.

Bls. 22

Hvernig snúum við spunahjólið úr höndum breskra stjórnvalda

Árásir breska forsetirsáðherra
...Heldur munu þeir slá skjaldborg um sparifjáreigendur sína...

Sparisjóður Hafnafjarðar endurreistur

Nú þegar skálmöld á fjármálamörkuðum heims Í þeim ólusíð sem nú ríður yfir

Traustir menn

Hann er ekki aðeins vígfimur...

7. okt. Fréttablaðið

Forsíða:

Fram kom í máli Geirs H. Haarde að efnahagsmálin hefðu tekið óvænta stefnu í gærmorgun... hins vegar yrði róið að því öllum árumað tryggja hagsmuni almennings

Bls. 2

vinstra megin: Fall krónunnar sögð katastrófa Hann segir ekkert ákvæðið um framhaldið, en nú séu engar heilagar kýr... eins og staðan er nú á alþjóðamörkuðum er þarattan erfið og hörð

Bls. 4: efst:

..vegna þeirra miklu erfiðleika sem nú steðja að þjóðinni...jafnaði áhrifum hennar við efnahagslegar hamfarir

...Sú hætta er raunveruleg góðir landsmenn að íslenska þjóðarbúið myndi, ef allt færri á versta veg, sogast með bönkunum inní brimrótíð og afleiðingin yrði þjóðargjaldþrot. Engin ábyrg ríkisstjórn teflir framtíð þjóðar sinnar í slíka tvísýnu...

Á þann hátt, með íslenska bjartsýni, aðruseysi og samstöðu að yopni, munum við standast storminn af okkur" sagði Geir

neðri frétt: Mikilvægast að verja heimilin

...nú standi fyrir dyrum vinna við að byggja upp nýtt fjármálakerfi frá grunni...

við höfum orðið fyrir bylmingshöggi... það hefur orðið gífurlegt efnahagslegt tión og miklar eignir hafa fuðrað upp...

vinstra megin: Samfélag okkar mun breytast

... mun kosta umtalsverðar búsfíjar sem þurfi að aðstoða fólk með

F. neðan Feikileg verðmæti tapast

Petta er hörmungarástand... það sem skiptir mestu málí er að hjól atvinnulífsins stöðvist ekki

Bls. 6 Til verður valdamesta stofnun landsins

Fær FME viðtækar heimildir til að grípa inní starfsemi fjármálfyrirtækja til að takmarka tión

Óvissa ríkir ennþá um stöðu bankanna

Eftir því sem næst verður komist róa menn að því öllum árum í Landsbankanum að tryggja sér fjármögnum... höggið verður talsvert...

Bls.8

Bjarga því sem bjargað verður

Koma í veg fyrir að þjóðin verði á skuldaklafa næstu áratugina...

Vinstra megin efst : **Mikilvægt að skapa ró**

...greiða úr vandamálum fólk... í þeim biðorgunarleidangri sem lagt væri í þyrfu öll tól og tæki að vera tiltæk

Skaðinn verði í lágmarki

Brugðist væri við efnahagslegum hamförum

Bls. 12 Hrun á erlendum mörkuðum

Hlutabréfamarkaðir virðast í frjálsu falli

Veiking krónu eykur virðið

Bréf fjármálfyrirtækja söltuð í bili

Björgunaraðgerðir í Evrópu

Krónan fell um fimmting í gær

Gjaldreyrismarkaður er burrrkaður upp hér á landi...

Bls. 14 Mennirnir með heykíslarnar

Það er ekki fallegt útsýnið út um glugga bloggheima inni þjóðarsálina þessa dagana. Ef eitthvað er að marka stemmninguna má búast við mónum með heykíslar við dyr Seðlabankans... neyslufylleri.... Einn er sá frjálsi markaður sem lifir góðu lífi það er markaðstorg hugmyndanna... Áskamma bankana fyrir myntánin núna er dálítið eins og fyllibytta sem skamar ÁTVR fyrir að selja henni brennivín.. Þegar forsendur fyrir tilverunni falla til jarðar með brauki og bramli þarf nýjar hugmyndir um hvernig, og á hverju skal byggia upp aftur. Hrun kallar á sköpun....

Frá degi til dags: efst á síðunni

Þegar þjóðarskútan er á reki, sagði Steingrímur, þarf í fyrsta lagi að halda við stýrið, í öðru lagi að sjá við leikanum og í þriðja lagi að byrja að ausa

8. okt. Fréttablaðið

forsíða

...byggja upp sterka fjármálastofnun til framtíðar og undirstríka þannig fjárhagslegan styrk Kaupþings í því erfiða árferði sem nú geisir á fjármálamörkuðum

Bls. 2 Banki í gjörgæslu Fjármálaeftirlitsins

Stjórn Landsbankans hefur verið vikið frá ... FME tryggir áframhaldandi rekstur í skjóli nýrra laga

Bls. 4 Peningamarkaðssjóðir ekki tryggðir

Peningamarkaðssjóðir eru byggðir þannig upp

Stjórvöld hafa ekki rætt kvóta eða álver

Hafnar þeim möguleika að stóriðjuframkvæmdir verði keyrðar áfram a næstu misserum og slakað á kröfum um umhverfismat

Bls. 6 tryggt framboð gjaldeyrir skiptir öllu

... svo gengið styrkist enn frekar

Lífsspursmál sé að styrkja krónuna og snúa verðþróuninni við

Ef ekki er tryggður nægur gjaldeyrir er svona ákvörðun hvorki fugl né fiskur

Óvist er um kjör á yfirteknu lánunum (haft eftir Jóhönnu Sigurðardóttir)
Mestu skiptir að þeir komist í skjól hjá íbúðalánaþjóði

Við höfum úrræði um að frysta lánin
Nýta sér skjól neyðarlaganna (segir bankastjóri Landsbankans)
Athyglisvert í augum Breta
...en svo kemur upp þessi úlfabytur
Fólk spurt á götu úti vinstra megin:

Nei við höfum ofurmenni sem forsætisráðherra. Hann hefur gert kraftaverk á síðustu dögum og bak við hann stendur góð kona

Bls. 8 óttinn um skort liðinn hjá

Eldsneytisverð lækkadí

Samhæfa aðgerðir gegn kreppuni

Fjárhagslegt tjón af alþjóðlegu fjármálakreppunni sem átti upptök sín í Bandaríkjum en breiðist nú út um allan heim....

Nauðsynlegt að ríki heims taki nū höndum saman (RÍKI PERSÓNUGERÐ)

...banka sem eru það mikilvægir fyrir efnahagskerfið að gjaldþrótt þeirra muni hafa í för með sér kerfishrun

Hlutabréfmarkaðir um heim allan náðu sér nokkuð á

striki eftir svartan mánudag

Helstu seðlabankar heims ætla að vera samstíga í að

lækka vexti nokkuð hratt

Skoðun → Bls 10 Nýr dagur: tæknilegar lausnir og hugmyndafræði

Þorsteinn Pálsson skrifar

pólitisk óvissa við þessar aðstæður gæti orðið að efnahagslegu eitri

...skiptir öllu að verja rekstur atvinnufyrirtækjanna stærri þjóðir glíma við sams konar vanda endurvelkja traust fólks á að fjárfesta í atvinnulífum svo

það blómgist á ný

efst á bls., Frá degi til dags

þegar fólk sem hefur þrifist á taumlausu neysluæði undanfarinna ára er farið að tala um að peningar skipti ekki máli, er þá ekki fokið í flest skjól?

LÍN mismunar skiptinemum

Gengisfall krónunnar

Þeir þurfa því annað hvort að stinga nýtt gat í sultarólinu eða frá frekari fyrirgreiðslu hjá bankanum Þótt nýlegar víkingaferðir Íslendinga hafi endað sneypulega má ekki gleyma því að þúsundir Íslendinga eru í annars konar útrás sem gæti reynst þjóðinni drjúg búbólt þegar fram í sækir

Hrun krónunnar má ekki leiða til þess að næsta kynslóð Íslendinga verði eintómir heimalningar

Bls. 13 MARKAÐURINN

gengi krónunnar fast

gengi krónu hafi fallið hratt síðustu daga eftir því sem gjaldeyrismarkaður þurrukaðist upp

Bls. 16 og 25 (er í Viðskiptablaðinu) Björgólfur settur af eftir sex ára siglingu

Fjármálaeftirlitið vél bankastjórninni frá og tekur við stýrinu ..

Allir sem eru með baun milli eyrnanna gátu sagt sér þetta (haft eftir starfsmanni)

Bls. 26 (bls. 6 MARKAÐURINN) Björgunarblús

... manna sem komu ekki auga á vandann fyrr en þeir höfðu ýtt okkur á brún annarrar heimskreppu og hafa stokkið frá einni björgunaraðgerð til annarrar Skattgreiðendur sem eru nú þegar að sligast undan fjárlagahalla.. og undan ógreiddum reikningum vegna brostínna innviða og tveggja stríða? Getur nokkur björgunaraðgerð borið árangur við þessar aðstæður? Ef nógum miklum peningum er dælt á Wall Street seytla þeir að lokum til almennings

Rót vandas liggr í hrápalegri lánastarfsemi
Það myndaðist bóna á fasteignamarkaði, húsnæðisverð rauk upp..Bólan er sprungin, fleiri fara í þrot ... engin ríkisbjörgunaráætlun á eftir að stoppa í þessi göt. Þvert á móti væri þetta eins og að dæla blóði í sjúkling sem bjáist af miklum innvortis blaðdingum

Hjól efnahagslífsins snúast hægar Bandarískir skattgreiðendur sitji að lokum í súpunni í umhverfishagfræði er ein grundvallarregla sem kveður á um að mengarinn borgar, Wall Street hefur mengad hagkerfið með eitruðum veðlánum. Wall Street ætti því að borga fyrir hreinsunina

Erfiðleikar og tækifæri

Eina vonarglætan er að Kaupþing hafi náð því líkri stað og stöðugleika í rekstri sínum að hann fái mögulega staðið af sér þreingingarnar, Gríðarlega mikilvægt að hann verði ekki einnig þessum þreingingum að bráð.

...í árferði sem líku því sem ríkt hefur...

Öl el styttr upp um síðir

Bakþankar

... hefur almennur orðaforði þó blómstrað sem aldrei fyrr... Skáldlegar myndlíkingar um ástandið eru á hvers manns vörum, einkum tengdar sjósókn og brunavörnum. Orð eru dýrari en brauð. Við sem ekki kunnum að hamstra efnisleg gæði getum að minnsta kosti birgt okkur upp af orðaforða til vetrarins.

9. okt Fréttablaðið

Forsíða : skýringartexti við mynd:

... þar stappaði Bubbi Morthens stálinu í fólk.... fleiri tónlistarmenn stigu á stokk

Auknar líkur á að IMF komi að málum

Undirstöður efnahagslífsins hér eru taldar vera styrkar

Bls. 2 Seðlabankastjórn nýtur trausta

Það er ekki til að auka traustið ef Seðlabankastjóri uppnemfnir þá sem standa í eldlínunni ... óttáðist efnahagslegt stórslys... nú virðist sem forsætisráðherra og utanríkisráðherra hafi ákvæðið að aftengja þær sprengjur sem bankastjórnin hafi skilið eftir. Menn geta svo metið hvernig þessari sveit sprengjusérfræðinga tókst

Fólkid streymir í Sparisjóðinn

Stöðugur straumur nýrra viðskiptavina hefur legið í Sparisjóð S-Pingeyjasýslu

... svo hefur verið stöðugt rennsli í þessari viku

Bls. 6 Titli bókarinnar verður ekki breytt

Guðjón segir mikil vatn hafa runnið til sjávar síðan

Davíð söng útrásinni lof árum saman

... „aldrei sungið þennan útrásarsöng“

Stjórnin hundsáði viðvörun

Hinsvegar hafa menn staðið í þeirri trú ... að þeir myndu getað bjargað sér

En þegar fjármálaheimurinn allur í útlöndum er botnfrosinn...

Bls. 8 Umræður um ESB í salt

Það er ekki viðfangsefni núna að taka svona mál til krufningar

Betra sé að láta rykið setjast og skoða málin seinna ESB-aðildarumsókn fái flýtiafgreiðslu

...gæti Evrópusambandið orðið landinu stoð og stytta í þeim efnahagsþreingingum sem það gengur nú í gegnum

athafnarvigrum ríkisstjórnarinnar í Reykjavík þrengist

nú snögg í ljósi efnahagsástandsins

Olíuverð ekki lægra í heilt ár

...einkum ef heimshagkerfið siglir inní kreppu

Hagfræðilegur barnaskapur að festa gengið

í því árferði sem nú rískir

Kaupþingsbréfin enn í salti

Fárvíðri í tengslum við Icesave

Sé litið til annarra fyrirtækja en þeirra sem tengist fjármálageiranum sé ljóst að þau hafi átt undir högg að sækja vegna óróans um þessar stundir Það virðist sem yantrú fjárfesta á fjármálalífinu bitni á þessum fyrirrækjum

Bls. 20

Vilja fá alþjóðlega aðstoð

Prír skuggabankastjórar

Greiðslumiðun við útlönd er að hrynia
Núverandi efnahagsvandi á rót sína í fjármálakerfinu
Bankastjórn Seðlabankans.. hefur misst öll tök á krónunni og fjármálageirinn fallinn að verulegu leyti. Af hverju reisti bankinn ekki öruggari varnir gegn þessari þróun sem hann segist hafa séð fyrir?
fráleitt er að bregða fæti fyrir þjóðina með ofurvöxtum sem gegna engu gagnlegu hlutverki og hafa ekki dugað til að verja gengi krónunnar.

Bls. 20

Frá degi til dags

Gjörningaveður efnahagsmála
Ímynd Íslands á erlendri grundu sé ekki uppá marga fiska

En ekki er öll von úti ennþá

Versti seðlabankastjórin

Seðlabankinn átti að hafa hemil á bönkunum, en lagðist flatur fyrir framan þá.

Stýrvaxtavopn Seðlabankans dugir ekki eitt og sér til að hemja útlánavöxt og verðbólgu...
...enda þótt neistinn, sem kveikti bálið, hafi komið utan úr heimi

Pá væri Seðlabankinn í stakk búinn að verja gengi krónunnar gegn áhlaupum spákaupmannna

En Seðlabankinn svaf, og gengið hrapaði
...endurreisa traust útlendinga á íslensku efnahagslífi

Óskýr skilaboð: Yfirvöld verða að tala einum rómi
Eiginlega hafa íslenskir ráðamenn minnt á strúttinn sem stingur höfðinu í sandinn begar vá er fyrir dyrum

Skipbrot stýrvaxtastefnunnar sé löngu ljóst

Pjóðarskútan væri undir styrkri stjórn

...meðan þess var freistað að slökva elda sem seðlabankastjóri hafði kveikt

...fjárhagsgundvöllurinn fjarar nú undan mörgum fjölskyldum þrátt fyrir að koma eigi böndum á afborganir á ísbúðalánum

Bls. 25 (í blaðinu - 45 í skjalinu) Geðheilbrigði á krepputímum - hvað er til ráða?

Ríkið rær lífroður til að halda lifinu í viðskiptalífinu, því það er lífsnauðynlegt fyrir samfélagið
Purrð fjármags er yfirgæfandi í fréttatflutningu Fjárhagslegar hamfarir

Andlegri heilsu þjóðarinnar fer hrakandi með versnandi sjólagi íslensku efnahagsskútnar
... þannig bungi þessarar kreppu verði viðráðanlegur andleg heilsa okkar rífs úr öskustónni, við fáum von ef fulltrúar ríkisins geta ekki stigið fram fyrir skjöldu...

Ímyndin skiptir ekki máli

peningar væru ekki guð
Íslendingar eru ein stór fjölskylda og í öllum fjölskyldum verða einhver vandræði. Bleiki fillinn í stofunni eru búin að leggja stofuna í rúst

Bls. 42 (bls 62 pdf skjali)

Eksrabladet reynir að léttu lund Íslendinga

Ríkir engin þórðargleði hjá dönsku þjóðinni
Ekki í vafa um að íslenska þjóðin hafi styrk til að rísa upp aftur

BAKPANKAR bls. 62

Ísland II

næsta skref er nefnilega leynivopnið – þjóðarstolt íslenska hagkerfisins. Við fáum bara nýja kennitölu á heila klæbbið

10. okt Fréttablaðið

Gordon Brown úthúðaði íslenskum stjórnvöldum....Geir Haarde segist ekki ætla að munnhöggvast við Brown Svona kemur maður ekki fram við gamla granna

Bls. 2

Viðskipti fyrirtækja við útlönd liggja niðri

Það eru bara öll viðskipti í frosti

Skilyrði IMF enn í móton (haft eftir Geir H. Haarde)

Grunnstöðir samfélagsins séu sterkar.... Íslendingum muni vegna vel þegar þeir verða lausir við þann skuldaklafa sem hlaðist hafa utan á fjármálakerfið

Bls. 4

Hefur tvisvar tapað sparifénu í kreppu

...skellurinn sé ekki mikill fyrir sig

Ábyrgðin er alfaríð hjá Íslendingum

...hruni íslenskra banka

Bls. 6

Lífeyrisgreiðslurnar skerðast

Segir lífeyrissjóðina hafa orðið fyrir bylmingshöggi

Snúum bökum saman með atvinnulífinu

Markmiðið er að halda gangverki atvinnulífsins smurðu ... koma í veg fyrir að þessi kreppa og krísa á fjármálamaðraði breiðist um hagkerfið eins og eldur í sinu

Bls. 8

Engin hætta á köldu stríði

...Tíma til komin að lægja öldurnar í samskiptum við Vesturlönd

...bera ábyrgð á fjármálakreppunni sem nú sligar heiminn

Samfylkingin vill að Davíð Oddsson víki

Óliklegt að það gerist á meðan mesta gjörningaveðrið sé í gangi.. en líklegt að Davíð taki pokann sinn þegar um hægist

Ekki sé talið skynsamlegt að rugga bánum frekar en orðið er

...bað verður ekki gert nema skipta um menn í brúnni lítill frétt til hliðar um konu í Kína

... maður heyrir fréttir af hrunum markaða

Aðkoma gjaldeyrissjóðins góð
bráðnauðsynlegt að lækka stýrivexti

Bls. 10

Ríkið hefur tekið við stjórn allra bankanna

Áhlaup var gert á reikninga Kaupþings í Bretlandi

Yfirlýsingar Darlings síðasti naglinn í kistuna

Bankinn hafi búið sig vel undir niðursveiflu á verðbréfamörkuðum... gengi krónunnar hafi verið of hátt skráð

Pá hefði bankinn yarið eigið fé

Góð sambönd heldi sér

...ekki mega höggva á góð sambönd við útlönd

Bls. 12

Fimmhundruð milljarðar horfnir

Peir peningar eru nú gufaðir upp úr vösum rúmlega þrátu þúsund hluthafa bankans

..áður en kauphöllinn saltaði viðskipti með hlutabréf

Endurheimta þarf traust

..hversu langan tíma það tekur að byggja markaðinn upp að nýju

Vill strangar reglur

..varlega yrði að feta brautina í því fjármálalega umróti sem nú ríkti á mörkuðum

tapar 200 milljörðum

Við þrot Kaupþings voru hlutir hans seldir á brunaútsölu

...þótt verulega hafi hríkt í stoðum fjárfestisins

Einkunnirnar hrapa

...lækkuðu einkunnir ríkisins

Einkunnir Glitnis og Landsbankans náðu nýjum lægðum

Bls. 16

Frá degi til dags

...losa sig úr viðjum vanans og hefja strandhögg og byggja upp alþjóðleg fyrirtæki
..það má gera að því skóna að þessi hugarfarsbreyting sé gengin til baka
skoðun: Þorsteinn Pálsson
Nú er nóg komið: Fyrst þarf að endurreisa traustið
Fall Kaupþings ...
... hefur orðið meiri eignabruni í landinu
..þá snjóskriðu verður að stöðva
.. til þess að hleypa naegilegu sírefni úti atvinnulífið á þá köldu staðreyni verður ekki lögð nægjanlega þung áhersla
... hvernig bankastjóri Seðlabankans dældi inní landið erlendu lánsfé
... reisa traust bankans við

Fórnarlambið? – Jón Baldwin skrifar

Saklaust fórnarlamb óreiðumanna og brennuvarga
... hafa vaðið uppi í þjóðfélaginu... þrátt fyrir fyrirbænir...seðlabankastjóra sláttumenensku óreiðumanna
...daufheyðust við fyrirbænum og bænakvaki hins áhrifalausa seðlabankastjóra
....menn megi svo sem sín vegna gera sig að píslarvætti
..saklaust fórnarlamb myrkrafla, sem léku sér að fjöreggi þjóðarinnar
...hruni lálastofnana og

Bls. 20 (36 pdf skjali)

Bretar luma nefnilega á fjöldanum öllum að banvænum leynipopnum

Dönum standur á sama um íslenska frændur sína
Íslendingar hafa grafið sína gróf sjálfr
Þeim finnst útrásin ykkar hafa verið blaðra sem nú er prungin

BAKPANKAR

Næsta partí

Eftir að íslenska þjóðin nældi sér í ólympíusilfur með jákvæðinu að vopni
... Strákarnir okkar sem komu heim með áþreifanlegan árangur úr stríðinu: alvöru silfurpeninga
... vissulega hafi verið farið að halla undan fæti í efnahagslífinu
Þótt þessi veisla sé búin er ekki þar með sagt að við getum ekki farið að undirbúa þá næstu. Nú er lag að brydda uppá nýrr dagskrá og skipta um veislustjóra og áherslur
... skrúfa aðeins fyrir testósterónið
Það vantar meiri pískuskræki í efnahagslífið
EKKI það að hin veislan hafi verið eitthvað léleg en það nennir enginn í eins þemapartý tvar helgar í röð

11. okt. Fréttablaðið

Forsíða:

Japanar ráðleggja aðkomu

Alþjóðagaldeyrissjóðsins

Telur að með því náist friður við alþjóðasamfélagið... flæði fjármagns í landinu

Verðum að treysta hvert öðru

Þegar á okkur standa spjót er langbest að snúa bökum saman

Bls. 2

Enginn undrast riftun kauppanna

Allar íslenskar eignir erlendis séu nú á brunaútsölu

Ákvörðum um að frysta eigur Landsbankans ytra

Kallaði Gordon Brown trúð

...hann tekur upp hanskann fyrir land og þjóð

... reynir að veiða atkvæði með að ráðast á liggjandi þjóð

Lausn þarf um helgina

... eignir fólks séu að brenna upp út af vöxtum fjármagnið hefur burrkast upp

Vill fá erlendan banka til landsins

Við höfum brennt allar brýr að baki okkur ... hiðum atvinnulífsins verði að koma í gang aftur En menn ráðast ekki á skip í sjávarháska og fara fram með slíku offorsi

Þróunin byngri en tárum taki

Höggjið sé þó mikil og sárt

Skammta gjaldeyri fyrir nauðsynjum

Þegar gjaldeyrir er af svo skornum skammti hlýtur þjóðarheill að ráða

Bls. 12

Frá degi til dags

Nú er komið annað hljóð í strokkinn

...allt verði hreinlega að gulli í höndunum á íslenskum athafnamönnum... leiða íslenska fjárfesta aftur á skransölur

skoðun: Hatrið er hitaeiningasnautt: hvornig viljum við byggja uppá nýjan leik?

...eins og forfödur okkar þurftu að glíma við fréttirnar hafa verið svartar

... íslenska bankakerfið sem kanarífuglinn í búrinu í námuðögunum

...stór hluti heimsins er á bjargbrún mestu efnahagskreppu seinni tíma

... hverjir bera ábyrgð á hruninu og þeim þrengingum sem eru framundan

Hér á landi dyna þung orð á stjórnámönnunum

Að nefna sökudölgana og hella blóðugum skömmum yfir þá

... að við eyðum sem mestu af okkar kröftum að bjarga sem flestum úr þeim eldum sem brenna

... það eru engar hitaeiningar í hatrinu. Við munum ekki éta það þegar á reynir

Kreppan, frjálshyggjan og framtíðin

... þessi díúpa og alvarlega kreppa

... fyrirtæki yrðu stöðugt að reyna að benjast út annars væri voðinni vís

Við getum petta (eftir Stefán ólafs)

Þegar hamfarir ganga yfir

... þótt fiármálayfirbyggingin sé hrunin og dragi annað með sér í fallinu

Eftir fyrirliggjandi hreingerningu mun vinnusöm þjóðin hafa möguleika til nýrrar sóknar, en á traustari grunni

.. þegar þyrði vegna húsnaðisskulda keyrði um þverbak

Bls. 14

Land hinna berrössuðu keisara

Geir Haarde situr við sinn keip og neitar að reka Davíð og hirðiffl hans

...hrun frjálshyggjunar

.. en að hann væri svo hræddur við Skuggavalð gamla í Svörtu loftum

.. Það væri nær að forsætisráðherra fleiri stormsveitarmenn í lið með sér og legði til atlögu við brennuvargana í Seðlabankanum sem segjast vera slökkviliðsmenn

Bls. 18

Bjartsýni er eini valkosturinn

það þarf að endurhugsa samfélagið og reisa það við á ný

það þarf að fara fram endurreisen þegar spýtnabrakið hefur fallið niður

þá skiptir máli að berja ekki niður framtakið og áræðinu

megum ekki falla í svartsýni

... ekki af mikið um að þeir sem voru við stýrið þegar strandið varð reyni aftur að ýta úr vör

til lengri tíma litil held ég að við eignum bjarta tíma framundan

..ef efnahagsbatinn verði fljótur og góður...

... í kjölfarið þarf svo að lækka vexti og styðja með öllum ráðum við atvinnulífið
.. á meðan við erum á litlum fleka í svakalegum ólgusjó
Fyrir það er samfélagið óplægður akur en það sem gerist við svona aðstæður er að eitthvað nýtt fer að vaxa

... eyða sem minnstum tíma í reiði og nornaveiðar
Bls. 19 frhld af grein (bls 31 pdf skjali)

þarf að hyggja upp traust
þegar á okkur standa spjót er langbest að snúa bökum saman
það er ekki hægt að koma með jarðýtu og ýta öllu þrjátíu ár aftur í tímum
það eru ekki allar kynslóðir sem fá að upplifa að samfélag þeirra sé rifið upp á hárinu, snúið við og dustað

... við séum sú þjóð sem ætti að vera síst hrædd við svona hamfarir

mjög mikilvægt að við tökum í taumana strax til að koma böndum á krónuna og tryggja að hjól atvinnulífsins stöðvist ekki

Bls. 24 (36 í pdf skjali)

Kvenremban í mér blossar upp

Á meðan svitna ráðamenn vonandi við að leysa málin og hreinsa til eftir áhættuleik auðmanna með almannafé

... peningana gufa upp í innrás erlendra

sparifjáreigenda

... dæmigert að begar strákarnir hafa spilað rassinn úr buxunum komi það í hlut konunnar að hreinsa til hún hefði eiginlega átt að vera seðlabankastjóri í staðinn fyrir kallinn sem ýtti þessari flóðbylgju af stað

Bestu menn Spaugstofunnar á flot dregnir

Að lyfta geði þjóðarinnar á þessum erfiðu tímum

... ætlum að leggja okkar af mörkum til að lyfta þjóðinni andlega uppúr öldudalnum

BAKÞANKAR

Pegar gengið réðst á mig!

Prátt fyrir alla bjartsýnina kom loksins að því að gengið réðist á mig ...

12. okt. Fréttablaðið

Forsíða:

Staðan í Bretlandi orðin súrealísk

Útlit fyrir lífþróður íslenskra fyrirtækja ytra allar eignir hafa verið fystar

Bls. 2

pakkhláttur fyrir stuðning fólks

ef einhvern tímamann var ástæða til að fvylkj liði, béttu raðirnar, þá er það einmitt núna.

Geir sagði Íslendinga í sárum eftir hrun stóru bankanna þriggja í dýpkandi kreppu

Vill ekki vera kallaður óreiðumaður

Sagðist hafa tapað stórum hluta eigna sinna í umróti síðustu daga

Kjartan og Davíð hafa um árabil verið vopnabraeður í Sjálfstæðisflokknum

Bls. 4

Samið um bætur til Holllendinga

Vonir séu um að eignir Icesave dugi að mestu til

Skilyrðin sögð skynsamleg og nauðsynleg

Þá verður þunginn af kreppunni borinn af konum sem purfa að sinna umönnunarstörfum... þetta verður afleiðingin ef ekki verður haldið rétt á spöðunum

Bls. 6

Segir Halldór hafa leitt Íslendinga í skuldafen

Ég held að mörgum hafi brugðið í brún að sjá hverjir nú eru komnir uppá dekk til ráðgjafar um lausn á vanda Íslendinga... Við megum ekki gleyma því að hann var einn af leiðsögumönnunu sem leiddi okkur útí það fen sem við nú erum stödd í

Bls. 8

Uppbygging og endurmat (eftir þorgerði K)

Margir hafa beðið fjárhagslegt tjón.. í hverri götu eru fjölskyldur í sárum

Það þjóðir hins vegar ekkert að leggja árar í bát
Við verðum að horfast í augu við þá stöðu sem upp er komin og hefja hér á ný uppbyggingu á þjóðfélaginu og atvinnulífinu

Við verðum einnig á næstu mánuðum að nýta okkur þau sóknarfær sem er að finna á sviði orkufreks iðnaðar

Tækifærin eru svo sannarlega til staðar og munu hjálpa við að fleyta okkur í gegnum þá erfiðu tíma sem framundan eru.

Í bankakerfinu hefur verið starfandi öflug sveit harðdaglegs fólks

Við verðum að tryggja að þessi mannaður verði virkjaður áfram

Hrun heillar atvinnugreinar

..Stóð ekki það giörningaveður sem nú geisar og ógnar hagkerfum og samfélögum um alla veröldina íslensk efnahagslífi polir ekki aðra rússibananreið

Hverjir fá að erfa landið?

Þessi þjóð þarf að fá fullvissum að heiðarleg og sanngjörn vinnubrögð verði viðhöfð þega spilin verða gefin uppá nýtt

13. okt. Fréttablaðið

Forsíða:

Umhverfi bankanna verður að gerbreyta

gefi sér frekar dókkar horfur á uppgjöri ..ákvæði EES um frjálst fleði fjármagns ætla að tryggja millibankalán endurreisa traust milli banka

Bls. 2

Krísunefnd aðstoðar þá sem missa starfið

Búist er við hrinu af uppsögnum á næstu víkum og að róðurinn þyngist strax um mánaðamótin Búist er við holskeflu af uppsögnum á vinnumarkaði á næstu dögum

Bls. 6

Ritgerðin um Icesave er ónýt

Kreppan teygir anga sína viða

Ágæt von til að eignir dugi fyrir Ice-save reikningunum

Árni M. Mathiesen situr nú fundi AGS sem rætt er um að Ísland leiti til í þrengingum sínum

Öryggisráðskjör myndi auka traust

Ísland keppir við Tyrkland og Austurríki um tvö laus sæti í ráðinu

Bls. 10

Sveitarfélög búa sig undir harðara árferði

Stoðir grunnpjónustu verði styrktar

Hlutver hins opinbera er að geta knúið efnahagslífi þegar það er í lægg

En þessa dagana erum við að bíða af okkur storminn sem geisar og leggja áherslu á velferðarþjónustuna.

Þegar storminn linnir getum við skoðað við hvað við ráðum til að örva efnahagslífið

Bls. 11

Slæmt ef framkvæmdir stöðvast

Jón líkir ástandinu við að lenda í blindaþoku Maður veit ekkert hvar maður er. Það hlýtur að vera verkefnið að blása þokunni af þannig að menn viti eitthvað

Bls. 14

Fé án hirðis...

...Yfirtakan á Glitni hafi verið mesta axarskaft

Íslendingasögurnar

íslenska efnahagsundrið

útrásareðli... víkingseðli

það fór aldrei svo að það tækist ekki að koma okkur á kortið: Íslendingar eru fjárglæframenn verðbréfavillimenn

nú þegar allt er í kaldakoli eftir þessa tuttugu karlmenn sem eru helstu leikendurnir í þessu hroðalega leikriti. Mikilvægasta lexían af þessum hamförum hlýtur að vera koma á fót raunverulegu fjármálaeftirliti hér á landi

Hann hamraði á því að bankar í almannaeign væru fé án hirðis... (péтур blöndal)

Þó að Hannes lítí á Markaðinn eins og hann sé Guð Almáttugur sem hljóti alltaf að komast að réttri niðurstöðu sé hann bara láttinn í friði þá lítur hann og skoðanabréður hans svo að við – íslenska þjóðin – séum villuráfandi sauðir og þurfum sterkan hirði:

Davíð Oddsson

Ísland og IMF

Sendinefn IMF sem heimsótti Ísland 2006 tók djúpt í árinni varðandi stefnu stjórnvalda og sagði útlánastefnu bankanna vera hríkalega

Bankahrunið

... sú ótrúlega fjármálakreppa sem ríður nú yfir heimsbyggðina og brennir upp verðmætum með meiri hráða en áður hefur sést

Breskir fjlömiðlar eru nú að átta sig á að það veitti skammvinnan yl að ráðast að Íslandi og íslenskum bönkum; þeirra eigin bankar falla nú hver um annan þveran

...Flótti erlends fjármagns frá landinu

Kaldhæðni örlaganna er að Bretar hvetji nú þjóðir heims til að taká höndum saman í þeirri viðleitni að bjarga bönkunum. Peir höfðu ekki sömu áhyggjur þegar þeir keyrðu Kaupbing í brot

...til að tryggja fjármálastofnum nægilegt súrefni svo þær fái lifað

krísan er þess vegna alveg jafn alþjóðleg og frekast getur verið. Hún er hins vegar dýpri og sársaukafyllri hér á landi fyrir margra hluta sakir. Við fórum of geyst, steypum okkur í alltof miklar skuldir og gættum ekki nægilega að undirbyggingunni

útrás fyrirtækja... reynidist hættuspli

þá gjöldum við fyrir veikan gjaldmiðil við þessar aðstæður sem ekkert veitir skjólið fyrir vondum veðrum úr öllum áttum. Sveiflurnar magnast um allan helming

Þau ríki munu þá fljótegla leita á náðir sjóðsins

Bls. 18 Flugvallarvinnun leystur

... sem bera ábyrgð á því bágbona efnahagsástandi sem ætlað þjóðina lifandi að drepa sökudólgarnir ætla að treysta á að gullfiskaminni íslensku þjóðarinnar komi þeim til bjargar og að eftir nokkrar vikur í viðbót af fyrirslætti vilji enginn lengur baða sig í blóði þeirra

Bls. 26

fréttir af fólkis...

eitt af mörgum fórnarlömbum fjármálavíðrisins sem geisar er fyritæknið Spámaður.is

Spámaðurinn hefur sem sagt verið settur í þrot en jafnvel hann gat ekki séð fyrir þessar hamfarir sem urðu

Bls. 40

BAKPANKAR

Bjögunaraðgerðir (þessi grein er ein stór myndlíking)

Björgunarsveitir frá Alþjóðlegu aurasálinni, Evrópusambandinu, Rússlandi, Alþjóðabankanum og Sameinuðu þjóðunum eru nú á leið til Íslands til að bjarga íslensku þjóðinni upp úr þeirri ísköldu fjárhagslegu jöklusprungu sem hún hefur komið sér í undir faranstjórn 20-30 manna.

Einnig stefna hingað bresku freigáturnar „Hefnd“ og

„Makleg málagjöld“ úr sjóher hennar háttignar Bretadrottningar undir stjórn flotamálaráðherranna Gordons Brúns og Alastair Krúts, þeim er ætlað að tína saman óskemmdan farangur leiðangursmanna, gera hann upptækan og skila honum í hendur réttra eigenda í Bretlandi.

... fylgjast með yfirlýsingum íslenskra ráðamanna á gjárbarminum. Peir standa á því fastar en fótunum að a) það sé engum að kenna nema alþjóðlegum segulmisvísunum að fólkid lenti í jöklusprungunni; b)

að það sé ekki til betri menn til að stjórna hjálparsstarfinu en einmitt peir sem slysinu ollu með strákslegum glannaskap; c) sérstaklega að þeir treysti sér vel í hjálparsstarfið einkum í samstarfi við þá aðila Seðlaferða sem tryggðu þetta

ferðalag og báru ábyrgð á að öryggismál væru í lagi. EKKI er víst að framboð Íslands í öryggisráð Sameinaða Alpaklúbbins bídí hnekki við þetta. Samt bykir mórgum blaðamönnum undarlegt hvernig fjallamennta er stunduð á Íslandi. Fólk fer í fjallaferðir á risajeppum en tekur ekki með sér öryggisútbúnað eins og kaðla, hlífðarföt og ísxarir.

ÁSTANDIB Á slysstað er nú þannig að ofan í sprungunni er nú öll íslenska þjóðin nema eigendum ferðaskrifstofanna sem skipulögðu ferðina, en þeir flugu í árðandi erindagerðum til sólarlanda á einkaþotum. Algjör samstaða mun riskja meðal íslenskra ferðamanna sem á gjárbarminum standa og halda blaðamannafundi að ekki komi til greina að leyfa alþjóðastofnunum eða Evrópusambandinu að draga þjóðina upp úr sprungunni. Þá yrðum við að undirgangast ferðareglur þessara aðila, segja ráðamenn. Enda hafa útlendingar ekki vit á íslenskum aðstæðum, svo að það er best fyrir okkur að ráða þessu sjálf.

